

Juan Manuel Romero de la Rosa

**FORMACIÓ EN DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE EN EL GRAU EN MESTRE
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA: ANÀLISI DELS PLANS D'ESTUDIS A LES
UNIVERSITATS PÚBLIQUES CATALANES.**

TREBALL DE FINAL DE MÀSTER

Dirigit per Dra. Ramona Torrens Bonet

Màster en Innovació en la Intervenció Social i Educativa

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2024

Notes del autor

Agraïments

Vull expressar la meva sincera gratitud a totes les persones i institucions que han fet possible la realització d'aquest Treball de Final de Màster.

A la meva família, per recalçar-me en tot moment i animar-me a continuar avançant, especialment en els moments més difícils. El vostre suport incondicional ha estat fonamental per a mi.

A la doctora Ramona Torrens Bonet, per aventurar-se amb mi en aquesta investigació, fer-me un seguiment rigorós i ajudar-me a superar els entrebancs que han sorgit pel camí. La teva guia i dedicació han estat inestimables.

A la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona, i en especial a la doctora Silvia Burset Burillo, degana de la Facultat, i a la Dra. Encarnación Carrasco Perea, Cap d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària, per flexibilitzar el protocol de protecció de dades i permetre'm arribar a l'alumnat amb la meva enquesta, facilitant-ne la difusió. La vostra col·laboració ha estat essencial per a la recollida de dades.

Al professorat que ha volgut participar en les entrevistes i m'ha donat la seva opinió, la qual ha enriquit enormement aquest treball. La vostra col·laboració ha estat vital per comprendre millor les perspectives docents sobre la diversitat sexual i de gènere.

Als estudiants voluntaris de quart any del Grau en Mestre d'Educació Primària de les diferents universitats investigades que han dedicat uns minuts del seu temps per respondre el formulari, la vostra participació ha estat crucial per a l'obtenció de dades representatives i valuoses per a aquesta investigació.

Als meus amics, per estar sempre al meu costat, donant-me suport i ànims. La vostra companyia i comprensió han estat un bàlsam durant tot aquest procés.

Finalment, vull dedicar aquest TFM a la comunitat LGTBI+, en especial a aquelles persones que han estat víctimes d'assetjament escolar per motiu de la seva orientació sexual i que han patit LGTBIfòbia. El vostre coratge i resistència són una inspiració per a mi i per a molts altres. Aquest treball està dedicat a vosaltres, amb l'esperança de contribuir a una societat més inclusiva i respectuosa.

Gràcies a tots i a totes per la vostra contribució a aquesta investigació!

Resum i paraules clau

El treball de final de màster sobre la formació en diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària a les universitats públiques catalanes aborda la integració d'aquesta temàtica en els plans d'estudi i l'abordatge que se'n fa.

S'argumenta la importància d'una educació inclusiva i respectuosa envers la diversitat sexual i de gènere, independentment de l'orientació sexual o identitat de gènere de les persones. A través d'una anàlisi crítica dels plans d'estudi i l'exploració de les percepcions dels estudiants i docents, es busca avaluar la preparació dels futurs mestres per abordar aquesta temàtica de manera adequada.

El treball destaca la necessitat que la formació dels mestres incorpori contingut i metodologies que permetin un tractament respectuós i inclusiu de la diversitat sexual i de gènere, i no només per fomentar la igualtat i el respecte a l'aula, sinó també per al creixement personal i social dels estudiants. A través d'una revisió detallada dels plans d'estudis, es pretén determinar en quina mesura aquests integren els continguts i estratègies pedagògiques necessàries per a una formació completa en aquest àmbit.

El treball subratlla la importància de la formació del professorat en aquest àmbit específic i posa de manifest la necessitat d'una reflexió i una acció més profundes per millorar la integració de la diversitat sexual a l'educació primària, tant en els continguts curriculars com en la cultura institucional de les universitats. A través d'aquesta investigació, es busca contribuir a una educació més inclusiva, respectuosa i igualitària per a tots els estudiants, independentment de la seva orientació sexual, expressió de gènere o identitat sexual.

Paraules clau: diversitat sexual, formació docent, educació primària, innovació, formació inicial mestres, educació inclusiva, coeducació, plans d'estudis, igualtat, estratègies pedagògiques

Resumen y palabras clave

El trabajo de fin de máster sobre la formación en diversidad sexual y de género en el Grado de Educación Primaria en las universidades públicas catalanas aborda la integración de esta temática en los planes de estudio y el enfoque que se le da.

Se argumenta la importancia de una educación inclusiva y respetuosa hacia la diversidad sexual y de género, independientemente de la orientación sexual o identidad de

género de las personas. A través de un análisis crítico de los planes de estudio y la exploración de las percepciones de los estudiantes y docentes, se busca evaluar la preparación de los futuros maestros para abordar esta temática de manera adecuada.

El trabajo destaca la necesidad de que la formación de los maestros incorpore contenido y metodologías que permitan un tratamiento respetuoso e inclusivo de la diversidad sexual y de género, no solo para fomentar la igualdad y el respeto en el aula, sino también para el crecimiento personal y social de los estudiantes. A través de una revisión detallada de los planes de estudio, se pretende determinar en qué medida estos integran los contenidos y estrategias pedagógicas necesarias para una formación completa en este ámbito.

El trabajo subraya la importancia de la formación del profesorado en este ámbito específico y pone de manifiesto la necesidad de una reflexión y unas acciones más profundas para mejorar la integración de la diversidad sexual en la educación primaria, tanto en los contenidos curriculares como en la cultura institucional de las universidades. A través de esta investigación, se busca contribuir a una educación más inclusiva, respetuosa e igualitaria para todos los estudiantes, independientemente de su orientación sexual, expresión de género o identidad sexual.

Palabra clave: diversidad sexual, formación docente, educación primaria, innovación, formación inicial maestros, educación inclusiva, coeducación, planes de estudios, igualdad, estrategias pedagógicas.

Abstract and keywords

The master's thesis on training in sexual and gender diversity in the Primary Education Degree in Catalan public universities addresses the integration of this theme into the curriculum and the approach given to it. It argues for the importance of inclusive and respectful education towards sexual and gender diversity, regardless of individual's sexual orientation or gender identity.

Through a critical analysis of the curriculum and exploration of students' and teachers' perceptions, it aims to assess the preparedness of future teachers to address this topic adequately. The thesis highlights the necessity for teacher training to incorporate content and methodologies that enable a respectful and inclusive treatment of sexual and gender diversity, not only to promote equality and respect in the classroom but also for the personal and social

growth of students. Through a detailed review of the curriculum, it seeks to determine the extent to which these integrate the necessary content and pedagogical strategies for comprehensive training in this field. The thesis underscores the importance of teacher training in the specific area and highlights the need for deeper reflection and actions to improve the integration of sexual diversity in primary education, both in curricular content and the institutional culture of universities. Through this research, it aims to contribute to a more inclusive, respectful, and egalitarian education for all students, regardless of their sexual orientation, gender expression, or sexual identity.

Keywords: sexual diversity, teacher training, primary education, innovation, initial teacher training, inclusive education, coeducation, curriculum, equality, pedagogical strategies.

Índex

1. Introducció	8
2. Marc teòric.....	8
3. Objectius	20
4. Plantejament metodològic.....	29
5. Exposició i anàlisi de resultats	45
6. Conclusions	72
Referències bibliogràfiques	74
Annexos.....	I
ANNEX A: FULL DE CONSENTIMENT INFORMAT	I
ANNEX B: FULL D'INFORMACIÓ	IV
ANNEX C: FORMULARI ALUMANT 4T ANY DEL GRAU	X
ANNEX D: GUIÓ D'ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA	XVI
ANNEX E: GUIÓ SISTEMATITZACIÓ PLANS D'ESTUDIS.....	XVII
ANNEX E: CARTELL DIFUSIÓ QÜESTIONARI ALUMNAT	XVIII
ANNEX F: GRÀFIQUES FORMULARI ALUMNAT	XIX
ANNEX G: GRÀFIQUES DEL ANÀLISI DELS PLANS DOCENTS.....	XXIV

Índex d'il·lustració

Il·lustració 1	46
Il·lustració 2	46
Il·lustració 3	47
Il·lustració 4	48
Il·lustració 5	49
Il·lustració 6	49
Il·lustració 7	50
Il·lustració 8	50
Il·lustració 9	51
Il·lustració 10	57

Il·lustració 11	57
Il·lustració 12	XIX
Il·lustració 13	XIX
Il·lustració 14	XX
Il·lustració 15	XX
Il·lustració 16	XXI
Il·lustració 17	XXI
Il·lustració 18	XXII
Il·lustració 19	XXII
Il·lustració 20	XXIII
Il·lustració 21	XXIV
Il·lustració 22	XXIV

Índex de taules

Taula 1.....	19
Taula 2.....	24
Taula 3.....	27
Taula 4.....	32
Taula 5.....	38
Taula 6.....	41

1. Introducció

La inclusió de la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit de l'educació primària és una qüestió d'una importància cada vegada més destacada en la nostra societat contemporània. La formació dels mestres d'aquest nivell educatiu ha d'estar a l'avantguarda de les tendències socials i les demandes de la població, per tal de garantir una educació inclusiva, respectuosa i que promogui la igualtat en tots els seus vessants.

El present treball de final de màster sorgeix en aquest context, amb l'objectiu de centrar-se en l'anàlisi i la millora de la formació en diversitat sexual i de gènere en el marc del Grau en Mestre d'Educació Primària a les universitats públiques catalanes. A través de diverses metodologies d'investigació, com ara l'anàlisi dels plans d'estudi, l'avaluació de les percepcions dels docents i dels estudiants, així com la implementació de pràctiques educatives inclusives, aquest treball busca aportar una contribució significativa a la promoció de la igualtat i el respecte en l'àmbit educatiu.

És essencial reconèixer que la formació dels mestres no només implica la transmissió de coneixements acadèmics, sinó també la construcció d'actituds i valors que promoguin la convivència, el respecte mutu i la comprensió de la diversitat. En aquest sentit, aquest TFM no només aspira a identificar les àrees de millora en la formació dels futurs mestres, sinó també a proposar estratègies concretes per abordar-les i implementar-les de manera efectiva en el currículum universitari.

A través d'un enfocament en la millora contínua i l'impacte social positiu, aquest TFM pretén generar canvis significatius en les actituds i pràctiques dels futurs mestres d'educació primària, consolidant així una educació més equitativa, inclusiva i compromesa amb la diversitat. Amb aquest propòsit com a fil conductor, aquesta investigació s'inscriu en un marc de compromís social i transformació educativa, amb l'esperança de contribuir al desenvolupament d'una societat més justa i respectuosa amb tothom.

2. Marc teòric

La formació dels mestres d'educació primària en matèria de diversitat sexual i de gènere és un aspecte crític en la promoció de la igualtat, la inclusió i el respecte a l'aula. Diverses teories i polítiques ressalten la importància d'integrar aquests continguts en la formació docent per abordar els reptes de la societat contemporània.

2.1. Conceptes clau

Per comprendre la importància de treballar aquests continguts en el Grau en Mestre d'Educació Primària, és essencial aclarir uns aspectes clau com l'orientació sexual, la identitat sexual, l'expressió de gènere, les persones trans, les famílies LGTBI+ i la LGTB-fòbia. Aquesta comprensió no només és necessària per a una educació inclusiva i respectuosa, sinó que també és fonamental per al desenvolupament personal i social dels estudiants.

L'orientació sexual és definida per l'American Psychological Association (APA) com "l'atracció emocional, romàntica o sexual d'una persona cap a altres" (APA, 2020, p.484). Aquest concepte és crucial per a comprendre la diversitat en les relacions humanes. Alfred Kinsey, a través dels seus estudis pioners a mitjans del segle XX, va introduir l'Escala de Kinsey, que suggereix que la sexualitat humana és un espectre més que una dicotomia entre homosexualitat i heterosexualitat (Kinsey et al., 1948). Aquesta perspectiva és fonamental per als futurs mestres, ja que els permet reconèixer i respectar la varietat d'experiències d'atracció en els seus estudiants, contribuint a un entorn educatiu inclusiu.

La identitat de gènere implica "l'experiència individual de ser home, dona o un gènere no binari" (APA, 2020, p.484). Judith Butler, en la seva obra "Gender Trouble", argumenta que el gènere és una construcció social i performativa, el que significa que és construït a través de les nostres accions i comportaments diaris (Butler, 1990). Aquesta perspectiva pot ajudar els docents a comprendre que la identitat de gènere no és fixa sinó que pot ser fluida, promovent així una actitud de respecte i inclusió a l'aula. Aquesta comprensió és clau per crear un entorn d'aprenentatge on tots els infants se sentin acceptats i valorats.

L'expressió de gènere es refereix a "les característiques externes i identificables de gènere, com el vestuari, l'aparença i el comportament" (APA, 2020, p.484). Sandy Stone, en la seva obra "The Empire Strikes Back: A Posttranssexual Manifesto", destaca la importància de l'autenticitat en l'expressió de gènere, argumentant que la llibertat d'expressar-se segons la pròpia identitat és crucial per al benestar personal i social (Stone, 1991). Aquesta comprensió és vital per als mestres, ja que han de fomentar un ambient escolar on l'alumnat es pugui expressar lliurement sense por a ser jutjat o discriminat.

Les persones transgènere, experimenten una identitat de gènere diferent del sexe assignat en néixer. La discriminació i vulnerabilitat que sovint enfronten fan necessari que els docents estiguin ben informats i siguin sensibles a les seves necessitats. Susan Stryker, en el seu treball "Transgender History", destaca la importància de la visibilitat i la protecció dels drets trans, argumentant que la inclusió i l'acceptació són fonamentals per al benestar de les

persones trans (Stryker, 2008). Per tant, és essencial que els docents creïn un entorn segur i acollidor on aquestes persones puguin ser respectades i valorades per la seva autenticitat.

Les famílies LGTBI+, que inclouen persones lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals, han de ser reconegudes i respectades dins del context educatiu. Adrienne Rich, en el seu assaig “Compulsory Heterosexuality and Lesbian Existence”, argumenta que reconèixer i valorar les diferents estructures familiars és essencial per promoure l’equitat i la justícia social (Rich, 1980). La col·laboració amb aquestes famílies i la seva inclusió en la comunitat escolar és essencial per crear un entorn inclusiu i favorable pel desenvolupament dels infants.

Finalment, la LGTBI-fòbia es refereix a la discriminació i l’odi cap a les persones LGTBI+. Michel Foucault, en la seva obra “La història de la sexualitat”, explora com les societats han controlat i marginalitzat la diversitat sexual i de gènere, oferint una base teòrica per comprendre les arrels de la LGTBI-fòbia (Foucault, 1978). Els mestres han de ser conscients d’aquestes dinàmiques per desmuntar prejudicis i fomentar una cultura de respecte i acceptació a l’escola.

2.2. El moviment LGTBI+.

El moviment de lesbianes, gais, transsexuals, bisexuals i intersexuals, a partir d’ara LGTBI+, és un moviment que lluita per la igualtat de drets i la no discriminació de les persones amb diversitat sexual i de gènere (International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association [ILGA], 2020). Aquest moviment busca reconèixer i respectar la diversitat de les identitats sexuals i de gènere, així com promoure el reconeixement i la inclusió de totes les persones, independentment de la seva orientació sexual o identitat de gènere. Una de les primeres fites importants en la història del moviment LGTBI+ va ser els disturbis de Stonewall, el 1969 a Nova York, que van marcar l’inici de l’activisme modern pels drets LGTBI+ (Duberman, 1993).

Les reivindicacions del moviment LGTBI+ inclouen la derogació de lleis discriminatòries, l’adopció de polítiques inclusives, l’educació en diversitat sexual i de gènere, i la lluita contra la discriminació i la violència basada en l’orientació sexual i la identitat de gènere. Per exemple, l’aprovació del matrimoni igualitari a Espanya el 2005 va ser una de les grans victòries del moviment (Calvo, 2005). Una altra fita important en l’Estat Espanyol va ser la primera manifestació LGTBI+ a Barcelona el 1977, que va ser una de les primeres a Europa i va marcar un moment crucial en visibilitzar i defensar els drets LGTBI+ (El Salto, 2018). A

més les demandes legals i polítiques, el moviment LGTBI+ promou la visibilitat i el respecte de les persones amb diversitat sexual i de gènere en tots els àmbits de la societat, des de la cultura fina a l'economia (ILGA, 2020).

El moviment també fa front a reptes significatius en regions on l'homosexualitat és considerada il·legal. Segons informes de la ILGA, encara hi ha molts països on les lleis penalitzen les relacions sexuals entre persones del mateix sexe. Aquests països, principalment situats a l'Àfrica, l'Àsia i algunes regions d'Oceania i del Carib, imposen sancions que poden incloure multes, presó i fins i tot pena de mort (ILGA, 2020). Algunes d'aquestes legislacions estan basades en les antigues lleis colonials, mentre que d'altres s'han introduït més recentment com a resposta a factors culturals, religiosos o polítics (ILGA, 2020). Aquestes lleis no només criminalitzen les relacions sexuals consensuades entre adults del mateix sexe, sinó que també perpetuen una cultura de discriminació i violència cap a les persones LGTBI+, ja que sovint són utilitzades com a justificació per l'assetjament, l'arrest i l'agressió.

En aquest context, el moviment LGTBI+ a nivell internacional no només pressiona per la derogació d'aquestes lleis discriminatòries, sinó que també treballa per aixecar consciència sobre les violacions dels drets humans que tenen lloc en aquestes regions. A més, el moviment LGTBI+ ha fet grans avenços en l'àmbit cultural, promovent una major acceptació i visibilitat de la diversitat sexual i de gènere en els mitjans de comunicació, la literatura, el cinema i altres formes d'expressió artística. Autors com Judith Butler i Michel Foucault han proporcionat una base teòrica important per comprendre les dinàmiques de poder i identitat que afecten les persones LGTBI+ (Butler, 1990; Foucault, 1978).

Finalment, el moviment LGTBI+ ha demostrat ser un model de lluita pels drets civils que ha influenciat altres moviments socials, mostrant com la resistència i la solidaritat poden conduir a un canvi significatiu en la societat. A través de campanyes de sensibilització, manifestacions, celebracions del orgull LGTBI+ i altres esdeveniments, el moviment destaca la riquesa i la diversitat de la comunitat LGTBI+, treballant constantment per a una societat més justa i igualitària per a tothom.

2.3. Teories feministes i queer en l'educació.

Les teories feministes han estat crucials per entendre i abordar els desafiaments i les oportunitats en la promoció de la igualtat de gènere dins del marc de l'educació. El treball seminal de Simone de Beauvoir, "El segon sexe" (1949), va obrir el camí a la comprensió de la construcció social del gènere, destacant com les dones són situades com a l'alteritat en

relació amb els homes. Aquesta anàlisi ha deixat una empremta profunda en la comprensió de com els rols de gènere es perpetuen a través de les institucions educatives.

Betty Friedan, a "La dona mística" (1963), va criticar els rols de gènere tradicionals i va defensar fervorosament l'accés de les dones a una educació superior i formació, subratllant la importància de la seva independència i realització personal. El seu treball ha estat fonamental per desafiar les normes de gènere establertes i promoure la igualtat d'oportunitats educatives.

D'altra banda, les contribucions de Bell Hooks, especialment a "Feminist Theory: From Margin to Center" (1984), han posat en relleu la interseccionalitat entre gènere, raça i classe social. Promou una perspectiva feminista inclusiva que reconeix i aborda les diverses formes d'opressió i busca la llibertat i l'autonomia per a totes les persones, independentment del seu gènere. Les seves idees han estat fonamentals per a una comprensió més profunda de les relacions de poder i les desigualtats que afecten les dones i altres grups marginats dins del sistema educatiu.

Aquests avenços teòrics han posat de manifest la importància de la formació del professorat com a agent de canvi en la transformació dels models educatius dominants. La formació docent s'ha convertit en un element clau per a la creació d'entorns educatius inclusius i respectuosos, que afavoreixin el desenvolupament integral dels estudiants sense discriminació de gènere. Aquesta formació implica una profunda reflexió sobre els mateixos prejudicis i creences dels docents, així com la implementació de pràctiques pedagògiques que reconeguin i valorin la diversitat de les identitats i les experiències de gènere dels estudiants.

La teoria de la construcció social del gènere, desenvolupada per West i Zimmerman (1987), marca un punt d'inflexió crucial en la manera en què entenem el gènere com una entitat socialment construïda, en oposició a una categoria biològica intrínseca. Aquest enfocament posa de relleu que les identitats de gènere emergeixen i es desenvolupen a partir de les interaccions socials i les pràctiques culturals, rebutjant la idea que estiguin determinades únicament per factors biològics. Això implica reconèixer que les expectatives i els rols de gènere es transmeten i perpetuen a través de diverses institucions socials, incloent-hi l'educació, la família, els mitjans de comunicació i altres esferes de la vida quotidiana.

Dins del context educatiu, aquesta teoria subratlla la importància crítica de l'educació en la formació de les identitats de gènere dels individus. Les pràctiques pedagògiques, els continguts dels materials educatius i les interaccions a l'aula exerceixen una influència significativa en la manera com els estudiants perceben i internalitzen els seus rols de gènere.

Per exemple, el llenguatge utilitzat en les classes, els exemples visuals presentats als materials didàctics i les dinàmiques de grup poden moldre la construcció de la identitat de gènere dels estudiants, reforçant o desafiant els estereotips de gènere preexistents.

Per tant, la implementació d'aquesta teoria a l'educació implica una reflexió crítica sobre les pràctiques pedagògiques i els continguts curriculars amb l'objectiu de minimitzar la reproducció d'estereotips de gènere i d'oportunitats desiguals. És fonamental que l'educació promogui la consciència de gènere, la flexibilitat en els rols de gènere i el respecte i la valoració de la diversitat de les identitats de gènere. Aquest enfocament pot contribuir de manera significativa a la creació d'entorns educatius més inclusius i respectuosos, on tots els estudiants se sentin reconeguts, acceptats i valorats, independentment del seu gènere o identitat de gènere.

La teoria queer, desenvolupada per Judith Butler (1990), ha emergit com una força innovadora en la comprensió de les categories de gènere i sexualitat, desafiant les normes binàries i normatives establertes. La perspectiva de Butler argumenta que aquestes categories no són fixes ni estàtiques, sinó que són fluides i contingents, subjectes a una constant transformació i reinterpretació. A través del seu treball, destaca la idea que les identitats de gènere i sexuals es construeixen a partir de processos socials i culturals, rebutjant la noció de categories essencialistes o naturals que puguin definir de manera unívoca el gènere o la sexualitat (Butler, 1990).

Aquesta perspectiva crítica posa de manifest la necessitat urgent d'una educació que reconegui i celebri la diversitat de les identitats i les experiències de gènere i sexuals. En el context educatiu, l'aplicació de la teoria queer implica no només qüestionar les normes i les expectatives de gènere establertes, sinó també promoure activament espais d'aprenentatge inclusius i respectuosos on es pugui reconèixer i valorar la multiplicació de formes d'identitat i expressió de gènere (Butler, 1990).

Per tant, la teoria queer ofereix eines crítiques essencials per desestabilitzar les jerarquies de gènere i les normes sexuals dominants, obrint camí a la reconceptualització de les identitats de gènere i les normes sexuals des d'una perspectiva més àmplia i inclusiva. Aquest enfocament pot contribuir de manera significativa a la creació d'un ambient educatiu que afavoreixi la diversitat, la llibertat i el respecte per a totes les persones, independentment de la seva orientació sexual o identitat de gènere (Butler, 1990).

Així, la teoria queer no només ens convida a repensar i redefinir les nocions convencionals de gènere i sexualitat, sinó que també ens anima a crear espais d'aprenentatge on es pugui explorar lliurement i expressar la identitat de gènere i la sexualitat de cada

individu. A través d'aquesta perspectiva, es promou la diversitat i el respecte en tots els àmbits de la vida, contribuint a una societat més inclusiva i equitativa.

2.4. Legislació

Quant a la legislació, diversos instruments internacionals i nacionals han establert el marc per una educació inclusiva i respectuosa envers la diversitat sexual i de gènere. La Convenció dels Drets dels Infants, a partir d'ara CDI, de les Nacions Unides, adoptada el 1989, i els Principis de Yogyakarta, una sèrie de principis sobre l'aplicació dels drets humans en relació amb l'orientació sexual i la identitat de gènere, són dos exemples destacats d'aquests marcs legals. (Nacions Unides, 1989; Yogyakarta Principis, 2007). A més a més, l'Organització Mundial de la Salut destaca que l'educació en aquest àmbit és crucial per a la prevenció de l'assetjament escolar i la millora del benestar emocional dels alumnes (OMS, 2018).

La Convenció dels Drets dels Infants, en els articles 2, 28 i 29, estableix el dret a l'educació sense discriminació per raó d'orientació sexual o identitat de gènere, subratllant la importància de garantir una educació inclusiva i respectuosa per a tots els infants (Nacions Unides, 1989). D'altra banda, els Principis de Yogyakarta, adoptats el 2007, destaquen la necessitat d'integrar la perspectiva de gènere i la diversitat sexual en els sistemes educatius, incloent-hi la formació del professorat, per garantir els drets humans de totes les persones independentment de la seva orientació sexual o identitat de gènere (Yogyakarta Principis, 2007).

També, els Objectius de Desenvolupament Sostenible, també anomenats ODS, de les Nacions Unides, adoptats el 2015, proporcionen un marc global per abordar els reptes socials, econòmics i ambientals més urgents, incloent-hi la promoció de la igualtat de gènere i la inclusió de la diversitat sexual com a elements clau per al desenvolupament sostenible (Nacions Unides, 2015).

Els ODS, en particular l'ODS 4 sobre l'educació i l'ODS 5 sobre la igualtat de gènere, reafirmen la importància de l'educació inclusiva i equitativa com a via per al progrés social i la igualtat de gènere (Nacions Unides, 2015). En aquest sentit, una educació que integri la diversitat sexual i de gènere no només contribueix a la consecució dels ODS, sinó també és fonamental per a la construcció d'una societat més justa i sostenible.

Quant a l'ODS 4, que fa referència a assegurar una educació de qualitat, posa un èmfasi especial en la necessitat d'una educació que abordi les necessitats de tot l'alumnat, incloent-hi la diversitat de gènere i sexual (Nacions Unides, 2015). Això implica l'adopció de polítiques i pràctiques educatives que promoguin la igualtat d'oportunitats d'aprenentatge i els respecte a la diversitat en totes les seves formes.

D'altra banda, l'ODS 5, que s'enfoca a aconseguir la igualtat de gènere, reafirma la necessitat de desmantellar les barreres que perpetuen les desigualtats de gènere i promoure una cultura de respecte i igualtat (Nacions Unides, 2015). Una educació que incorpori la diversitat sexual i de gènere contribueix directament a aquest objectiu, ja que fomenta la consciència crítica sobre les qüestions de gènere i promou valors d'igualtat i respecte des de les edats més primerenques.

En l'àmbit de la Unió Europea, es destaca, en primer lloc, la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, adoptada el 2000, i la Directiva de la Unió Europea sobre la igualtat de tracte en l'ocupació i l'ocupació (2000/78/CE) van establir els principis de no discriminació i igualtat de tracte, incloent-hi la protecció contra la discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere (European Union, 2000).

Més endavant, el Consell d'Europa va prendre mesures el 2007 relacionades amb la perspectiva de gènere, incloent-hi la revisió de la legislació i pràctiques per aplicar mesures que integren aquesta perspectiva a l'educació. A més, s'impulsen mesures específiques per integrar el gènere en tots els nivells del sistema educatiu i en la formació del professorat, amb l'objectiu de promoure la igualtat entre homes i dones i millorar la qualitat de l'educació. Es destaca també la necessitat d'establir mecanismes per promoure, aplicar, fer seguiment i avaluar la integració de la perspectiva de gènere a tot el sistema educatiu. Finalment, s'insisteix en la importància d'incloure el principi d'igualtat entre homes i dones a la legislació nacional sobre educació, a la vegada que es deu avaluar l'impacte de gènere de la legislació en matèria d'educació (Council of Europe, 2007, p. 1-11).

Així mateix, la Comissió Europea ha emès directives i resolucions que reforcen els drets humans i la igualtat de gènere en l'àmbit educatiu, promocionant la integració de la diversitat sexual i de gènere a les polítiques i pràctiques educatives (European Commission, 2020).

Posteriorment, la Resolució del Parlament Europeu sobre els drets de les persones LGTBI+ a Europa, aprovada el 2018, insta els estats membres a prendre mesures per combatre la LGTBIfòbia en l'àmbit educatiu, garantint una educació inclusiva que promogui el respecte i la tolerància envers totes les persones, independentment de la seva orientació sexual o identitat de gènere (European Parliament, 2018).

En el context espanyol, durant l'any 2020, les Corts Generals Espanyoles van aprovar la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, que modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, coneguda com a LOMLOE. Aquesta legislació incorpora un enfocament d'igualtat en matèria de diversitat sexual i de gènere mitjançant el principi de coeducació. La perspectiva de gènere és abordada de manera transversal a través del vector d'aquesta perspectiva i de manera específica en les diverses etapes del sistema educatiu espanyol, com ara l'educació infantil, l'educació primària, l'educació secundària i el batxillerat.

En el cas de l'Educació Primària, que va des dels 6 fins als 12 anys i representa la primera etapa obligatòria, la llei especifica que l'educació afectivosexual ha de ser incorporada a les àrees de coneixement del medi natural, social i cultural, així com a les matèries d'educació física i educació en valors cívics i ètics. Aquesta educació ha de seguir el procés maduratiu dels alumnes, assegurant un abordatge adequat a les seves necessitats i nivell de desenvolupament.

D'altra banda, en relació amb la normativa estatal, destaca la Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI. Aquesta llei dedica una secció específica, la secció 5, exclusivament a l'àmbit educatiu, posant de manifest la importància de garantir la igualtat i els drets de les persones trans i de la comunitat LGTBI en l'àmbit de l'educació. Aquesta legislació reforça el compromís amb la creació d'un entorn educatiu inclusiu, respectuós i equitatiu per a tothom, independentment de la seva identitat de gènere o orientació sexual.

L'article 22, relatiu a l'àmbit de la formació docent i educatiu destaca que:

“El Govern i les Administracions educatives, en l'exercici de les seves respectives competències en la formació inicial i continuada del professorat, la incorporació de continguts dirigits a la formació en matèria de diversitat sexual, de gènere i familiar de les persones LGTBI+ amb la finalitat de capacitar-lo per: “

“Fomentar el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat de tracte i no discriminació de les persones LGTBI.”

“La detecció precoç entre l'alumnat d'algun indicador de maltractament en l'àmbit familiar per motiu d'orientació sexual, d'identitat sexual, d'expressió de gènere i característiques sexuals.”

“El coneixement de les circumstàncies d'assetjament i violència escolar per ples motius establerts en aquesta llei. “(Llei 4, 2023, p. 30469).

En l'àmbit de Catalunya, l'aplicació de la Llei 3/2020, de 29 de desembre, que modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, a partir d'aquest curs 2023 – 2024 implica la implementació del Decret 175/2022 d'ordenació de l'ensenyament de l'educació bàsica. Aquest nou currículum pretén introduir un canvi transversal en l'àmbit educatiu, valorant en totes les situacions que es produeixin al centre educatiu els sis vectors que s'han de considerar durant la seva aplicació. Aquests vectors, essencials tant per a l'educació com per a la societat, inclouen l'enfocament competencial, la qualitat de l'educació lingüística, la universalitat del currículum, la perspectiva de gènere, la promoció d'una ciutadania democràtica, crítica i compromesa amb la consciència social, i el benestar emocional.

Dins del marc de la perspectiva de gènere, aquest currículum cerca incorporar la coeducació i fomentar el desenvolupament de les persones al marge d'estereotips i rols basats en el sexe, l'orientació sexual, la identitat o l'expressió de gènere. A més, en l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural, així com en les competències transversals, s'inclouen competències específiques relacionades amb la prevenció de la LGTB-fòbia.

També hi ha la Llei 11/2014, datada el 10 d'octubre, amb l'objectiu de garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, així com d'erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Aquesta normativa, la Llei 11 (2014) pretén "desenvolupar i assegurar els drets de la comunitat LGTBI+ amb la finalitat de prevenir situacions de discriminació i violència, amb l'horitzó de fer possible que Catalunya visqui la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat" (p. 1). Amb això, la legislació catalana reafirma el seu compromís en la promoció de la igualtat, el respecte i la llibertat, fomentant un ambient inclusiu per a totes les persones, independentment de la seva orientació sexual o identitat de gènere.

Aquesta llei, en l'article 12 Educació destaca:

“Als efectes d'aquesta llei, s'entén per coeducació l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.”

“D'acord amb aquest principi de coeducació, s'ha de vetllar perquè la diversitat sexual i afectiva, la identitat de gènere i els diferents models de família siguin respectats en els diferents àmbits educatius.”

“El principi de coeducació s'ha d'incorporar als plans d'acció tutorial i als plans i reglaments de convivència dels centres educatius.”

“Els continguts dels materials escolars, educatius i formatius, en qualsevol format, i el llenguatge que s'hi empri han de tenir en compte la diversitat pel que fa a

l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere i evitar qualsevol mena de discriminació per aquest motiu.”

“El respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere i als principis d'aquesta llei ha d'ésser efectiu en tot el sistema educatiu, en els centres i entitats de formació, en l'educació d'adults, en la formació de mares i pares, en les activitats esportives escolars i en les activitats de lleure infantil i juvenil.”

“S'ha de vetllar per la conscienciació i la prevenció de la violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i oferir mecanismes als centres perquè detectin situacions de discriminació o exclusió de qualsevol persona per les dites raons. En aquest sentit, s'ha de promoure el desplegament efectiu de plans de convivència amb un èmfasi especial en les mesures de prevenció i d'actuació contra l'assetjament de què poden ésser objecte les persones LGBTI en el medi escolar.”

“L'Administració de la Generalitat, per mitjà del departament competent en matèria d'educació, ha de garantir el desplegament del que estableix aquest article i ha de vetllar perquè les escoles, els instituts i els altres centres educatius constitueixin un entorn amable per a la diversitat sexual i afectiva en què els alumnes i els professors puguin viure d'una manera natural llur orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i es contribueixi així a la creació de models positius per a la comunitat educativa. (Llei 11, 2014, p. 8).”

Per altra banda, l'Agència Catalana per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, coneguda com a ACU Catalunya, va publicar l'any 2018 el Marc General per a la Incorporació de la Perspectiva de Gènere en la Docència Universitària. Aquest marc proporciona una sèrie d'indicacions detallades per a la integració efectiva de la diversitat sexual i de gènere en tots els plans d'estudis universitaris.

També la Xarxa Vives d'Universitats va publicar l'any 2021 un informe sobre la situació de la perspectiva de gènere en la docència a les universitats de la Xarxa Vives. L'informe (Xarxa Vives, 2021, p.18) destaca que la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la Universitat Rovira i Virgili (URV) destaquen pel fet que els seus plans d'estudis atorguen una importància rellevant a les assignatures específiques de gènere. Tot i que la UAB és la que més assignatura de gènere obligatòria en el total dels seus plans docents. També destaca que la formació de gènere es concentra en les assignatures optatives dels graus i també

refereix que n'hi ha una ceguesa dels continguts de gènere en la resta de les assignatures, és a dir no hi ha un tractament transversal. (taula 1).

Taula 1.

Dades sobre el nombre d'assignatures que aborden específicament temes relacionats amb el gènere dins del pla d'estudi d'un programa de grau del curs 2020 – 21.

Universitats	Obligatòries de gènere	Optatives de gènere
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	30	32
Universitat de Barcelona (UB)	6	14
Universitat de Girona (UdG)	2	7
Universitat de Lleida (UdL)	6	10
Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)	SD*	SD*
Universitat Pompeu Fabra (UPF)	1	12
Universitat Rovira i Virgili (URV)	2	19

Nota: Dades extretes del Informe de la perspectiva de gènere en docència a les universitats de la Xarxa Vives 2021 (Xarxa Vives, 2021, p. 18). *SD = Sense dades

Considerant tot el que s'ha exposat prèviament, és d'importància crucial analitzar de manera crítica si aquesta coeducació es manifesta de forma tangible en la formació inicial dels futurs mestres d'Educació Primària. Aquesta avaluació és essencial per abordar de manera adequada els reptes i les complexitats que la societat del segle XXI presenta. És a través d'aquesta revisió minuciosa que es podran identificar oportunitats de millora i assegurar que la formació dels docents estigui realment a l'altura del compromís amb la inclusió, la diversitat i l'equitat en l'àmbit educatiu. En l'àmbit acadèmic, els estudis de gènere han emergit com un camp d'investigació i formació crucial en les universitats públiques de Catalunya. És evident la seva rellevància i presència, com es reflecteix en la diversitat de programes acadèmics disponibles en aquestes institucions. És a través d'aquests programes que s'explora la complexitat de les qüestions de gènere i diversitat sexual des de múltiples perspectives disciplinàries.

Les universitats catalanes, com la Universitat Rovira i Virgili (URV), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la Universitat de Barcelona (UB), han implementat programes de grau, màster i doctorat que aborden aquestes temàtiques des d'una perspectiva interdisciplinària. Aquests programes, com el Grau en Estudis de Gènere i Política d'Igualtat, el Màster interuniversitari en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania, i el Doctorat en Estudis

de Gènere: Cultures, Societats i Polítiques, demostrin l'ample compromís de les universitats catalanes en promoure la investigació i la formació en aquest àmbit.

A més, la diversitat de programes de doctorat, com el Doctorat en Educació, Societat i Qualitat de Vida a la Universitat de Lleida (UdL), ofereixen una plataforma per a la investigació avançada en qüestions de gènere i educació. A través d'aquestes iniciatives, les universitats catalanes no només fomenten la producció de coneixement en el camp dels estudis de gènere, sinó que també contribueixen a la formació de professionals capacitats per a abordar els reptes relacionats amb la igualtat de gènere i la diversitat sexual en la societat contemporània.

3. Objectius

Aquesta investigació té les seves arrels en les conclusions del meu Treball de Final de Grau¹, realitzat durant els meus estudis com a Mestre d'Educació Primària, on vaig posar de manifest la necessitat imperiosa que els futurs docents rebin una formació adequada per abordar la coeducació a les aules. La justificació d'aquest tema d'investigació es fonamenta en la necessitat crítica d'incloure continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en la formació dels mestres d'educació primària. Aquest enfocament és fonamental per a la creació d'entorns educatius que promoguin la inclusió i el respecte cap a la diversitat. En la societat actual, la demanda de professionals de l'educació adequadament preparats per abordar la diversitat en totes les seves formes, incloent-hi la diversitat LGTBI+, és més urgent que mai. Així doncs, l'objecte principal de la investigació és:

1. Analitzar de manera detallada els plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya amb l'objectiu d'avaluar en quina mesura aquests plans d'estudis integren continguts i metodologies que permetin als futurs docents abordar adequadament la diversitat sexual i de gènere dins l'àmbit educatiu. Aquesta anàlisi pretén identificar les fortaleses i les mancances en la formació dels futurs mestres pel que fa a la diversitat sexual i de gènere, amb la finalitat de proposar millores que assegurin una educació inclusiva i respectuosa amb totes les identitats.

¹ TFG: Projecte Zerolo: Promocionant l'educació LGTBI a les escoles de primària. Enllaç: <https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/203862>

I els objectes secundaris són:

2. Analitzar els continguts i metodologies dels plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya en relació amb la formació en diversitat sexual i de gènere.
3. Indagar les percepcions dels docents que exerceixen la seva tasca en el marc del Grau en Mestre d'Educació Primària respecte a la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere.
4. Conèixer l'opinió dels alumnes que es troben a punt de completar els seus estudis de grau sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere.

3.1. Impacte educatiu i social

La investigació realitzada preveu un impacte social ex-ante significatiu, és a dir, un impacte a la societat que s'espera obtenir a partir de la investigació portada a terme. A continuació, es detalla aquest impacte científic, polític i social a curt, mitjà i llarg termini:

3.1.1. Impacte a curt període

En aquest treball, es busca augmentar la consciència sobre la diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària. Per aconseguir-lo s'han establert diverses mesures i accions d'impacte a curt termini:

Per analitzar els plans d'estudi, es durà a terme una anàlisi detallada del Grau en Mestre d'Educació Primària per identificar la inclusió de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere, proporcionant informació sobre el seu grau d'integració en el currículum educatiu vigent.

Paral·lelament, es planificaran i realitzaran xerrades informatives adreçades als futurs mestres d'educació primària, destacant la importància d'incloure continguts de diversitat sexual i de gènere en l'educació primària, conscienciant-los sobre aquests temes rellevants.

A més, es desenvoluparan i distribuïran materials de difusió, com infografies, vídeos explicatius i articles, per compartir en xarxes socials i altres plataformes educatives, ampliant així l'abast de la informació i arribant a un públic més ampli.

En relació amb la millora de les percepcions dels docents i dels estudiants, es realitzaran entrevistes i enquestes per avaluar el seu nivell de satisfacció i percepció sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere. A més, s'implementaran

formacions específiques pels docents i es difondran bones pràctiques educatives a través de seminaris i talles.

3.1.2. Impacte a mitjà període

A mitjà termini, es preveu un augment significatiu en la consciència sobre la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit educatiu, amb diverses mesures i indicadors clau. En primer lloc, s'estima mitjançant la anàlisi dels plans d'estudi per identificar la inclusió de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere, juntament amb enquestes als estudiants per avaluar la percepció de la formació rebuda, es podria incrementar la sensibilització dels futurs mestres d'educació primària. Això, acompanyant de la inclusió creixent de continguts pertinents en els plans d'estudi, pot millorar significativament la percepció dels futurs mestres envers aquesta temàtica.

D'altra banda, s'espera que les entrevistes als docents per comprendre la seva opinió sobre la formació en diversitat sexual i de gènere, juntament amb les enquestes als estudiants per avaluar el seu nivell de coneixement i actituds, contribueixin a una millora de la satisfacció dels docents amb la formació rebuda en aquesta àmbit, així com a una millora de l'opinió dels estudiants sobre aquesta.

Pel que fa a l'impacte en la pràctica educativa, l'anàlisi de com el TFM pot influir en les pràctiques educatives dels estudiants, especialment en la implementació de metodologies inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere, té com objectiu principal implementar pràctiques educatives més inclusives i reduir casos d'assetjament i discriminació basants en l'orientació sexual i la identitat de gènere a les escoles.

Finalment, a través de la investigació sobre com el TFM pot influir en actituds dels estudiants en la promoció de la igualtat i la no discriminació a través de l'educació, es pretén fomentar la igualtat de tracte i no discriminació de les persones LGTBI+ a través de l'educació i promoure una ciutadania activa compromesa amb la igualtat per a totes les persones.

3.1.3. Impacte a llarg període

A llarg termini, es preveu un impacte durador en la consciència sobre la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit educatiu, amb diversos indicadors que apunten cap a un canvi sostenible. En primer lloc, s'espera una sensibilització consolidada dels futurs mestres

d'educació primària envers la diversitat sexual i de gènere, així com una inclusió consolidada de continguts relacionats en el pla d'estudis. Aquesta consolidació s'avaluarà mitjançant l'anàlisi continuada dels plans d'estudi i enquestes als estudiants per avaluar la percepció de la formació rebuda.

Pel que fa a les percepcions dels docents i estudiants, s'estableix una expectativa de satisfacció sostinguda dels docents amb la formació rebuda en diversitat sexual i de gènere, així com una opinió positiva i consolidada del alumnat sobre aquesta formació. Aquests aspectes es continuaran avaluant a través d'entrevistes al professorat i enquestes als alumnat per mantenir un seguiment continu de l'evolució d'aquestes percepcions.

En l'àmbit de la pràctica educativa, es preveu l'establiment de pràctiques inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere com a norma, així com una reducció sostinguda de casos d'assetjament i discriminació a les escoles basats en l'orientació sexual i en la identitat de gènere. Aquests canvis es monitoraran a través de l'anàlisi de com el TFM pot influir en les pràctiques educatives dels estudiants.

Finalment, en relació amb la construcció d'una societat més justa i igualitària, s'espera un foment continuat de la igualtat de tracte i la no discriminació de les persones LGTBI+ a través de l'educació, així com una promoció persistent d'una ciutadania activa i compromesa amb la igualtat per a totes les persones. Aquesta contribució es continuarà investigant per avaluar l'impacte a llarg termini en les actituds dels estudiants.

3.1.4. Taula del impacte social previst

Seguidament es resumeix en una taula els indicadors, l'impacte i les mesures i el període de desenvolupament d'aquest impacte:

Taula 2

Proposta d'indicadors, impacte, mesures i tipologia d'impacte

Indicador / Resultats	Impacte	Mesures / evidències	A curt termini	A mitjà termini	A llarg termini
<p>Augment de la consciència sobre la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit educatiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Augment de la sensibilització dels futurs mestres d'Educació Primària respecte a la diversitat sexual i de gènere. - Increment de la inclusió de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi del Grau en Mestre d'Educació Primària. 	<p>Augment de la sensibilització dels futurs mestres d'Educació Primària. Increment de la inclusió de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi.</p>	<p>Anàlisi dels plans d'estudi per identificar la inclusió de continguts de diversitat sexual i de gènere. Enquestes als estudiants per avaluar la seva percepció de la formació rebuda.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi del contingut del TFM per identificar la presència de temàtiques relacionades amb la diversitat sexual i de gènere. - Organitzar xerrades informatives sobre la importància de la inclusió de continguts de diversitat sexual i de gènere en l'educació primària. - Crear materials de difusió com infografies, vídeos explicatius o articles per compartir en xarxes socials i altres plataformes educatives. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització dels futurs mestres d'Educació Primària envers la diversitat sexual i de gènere. - Inclusió creixent de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi. - Establir sessions de debat o grups de treball per discutir les implicacions i reptes de la integració de la diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització consolidada dels futurs mestres d'Educació Primària envers la diversitat sexual i de gènere. - Inclusió consolidada de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi. - Contactar amb altres estudiants, professors i professionals del sector educatiu per compartir els resultats i fomentar la reflexió i acció en aquest àmbit. - Continuar amb les accions de difusió i conscienciació per mantenir la importància de la inclusió de continguts de diversitat sexual i de gènere en l'educació primària al llarg del temps.

<p>Millora de les percepcions dels docents i dels estudiants:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Augment de la satisfacció dels docents respecte a la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere. - Millora de l'opinió dels estudiants sobre la formació rebuda en diversitat sexual i de gènere. 	<p>Augment de la satisfacció dels docents en temàtiques de diversitat sexual i de gènere. Millora de l'opinió dels estudiants sobre la formació rebuda en aquest àmbit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Entrevistes als docents per conèixer la seva opinió sobre la formació en diversitat sexual i de gènere. Enquestes als estudiants per avaluar el seu nivell de coneixement i actituds respecte a aquesta temàtica. - Portar a terme formacions. 	<ul style="list-style-type: none"> - Enquestes als estudiants que han realitzat el TFM per avaluar el seu nivell de consciència i coneixement sobre diversitat sexual i de gènere abans i després de la realització del TFM. - Organitzar xerrades informatives i formacions específiques per als docents. - Difondre bones pràctiques educatives a través de seminaris i tallers per a mestres. 	<ul style="list-style-type: none"> - Increment de la satisfacció dels docents amb la formació rebuda en diversitat sexual i de gènere. - Millora de l'opinió dels estudiants sobre la formació en diversitat sexual i de gènere. - Crear materials de suport i recursos didàctics que ajudin els docents a integrar aquests continguts a les seves classes. - Implementar projectes de treball que incloguin la diversitat sexual i de gènere com a part dels continguts curriculars. 	<ul style="list-style-type: none"> - Satisfacció sostenida dels docents amb la formació rebuda en diversitat sexual i de gènere. - Opinió positiva i consolidada dels estudiants sobre la formació en diversitat sexual i de gènere. - Realitzar enquestes periòdiques per avaluar la satisfacció dels docents i ajustar les formacions segons les necessitats detectades. - Avaluar els resultats de les activitats i projectes per millorar contínuament la formació en aquests temes.
<p>Impacte en la pràctica educativa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementació de pràctiques educatives inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere. 	<ul style="list-style-type: none"> - Implementació de pràctiques educatives inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere. - Reducció de casos d'assetjament i discriminació basats en 	<p>Anàlisi de com el TFM pot influir en les pràctiques educatives dels estudiants, especialment en la implementació de metodologies inclusives i respectuoses amb la</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi de com el contingut del TFM pot influir en les pràctiques educatives dels estudiants, especialment en la implementació de metodologies inclusives i respectuoses amb la 	<ul style="list-style-type: none"> - Implementació de pràctiques educatives inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere. - Reducció de casos d'assetjament i discriminació basats en l'orientació sexual i 	<ul style="list-style-type: none"> - Establiment de pràctiques educatives inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere com a norma. - Reducció sostenida de casos d'assetjament i discriminació basats en

<p>- Reducció de casos d'assetjament i discriminació basats en l'orientació sexual i la identitat de gènere a les escoles.</p>	<p>l'orientació sexual i la identitat de gènere a les escoles.</p>	<p>diversitat sexual i de gènere.</p>	<p>diversitat sexual i de gènere. - Difondre bones pràctiques educatives a través de seminaris i tallers per a mestres.</p>	<p>la identitat de gènere a les escoles.</p>	<p>l'orientació sexual i la identitat de gènere a les escoles.</p>
<p>Contribució a la construcció d'una societat més justa i igualitària: - Foment de la igualtat de tracte i la no discriminació de les persones LGTBI a través de l'educació. - Promoció d'una ciutadania activa i compromesa amb la igualtat de totes les persones.</p>	<p>Foment de la igualtat de tracte i la no discriminació de les persones LGTBI a través de l'educació. Promoció d'una ciutadania activa i compromesa amb la igualtat de totes les persones.</p>	<p>Investigació sobre com el TFM pot influir en les actituds dels estudiants en la promoció de la igualtat i la no discriminació a través de l'educació.</p>	<p>- Enquestes i entrevistes als docents i als estudiants per avaluar la seva percepció de com el contingut del TFM ha influït en la seva formació i pràctica educativa. - Crear materials educatius que promoguin la igualtat i el respecte a la diversitat. - Desenvolupar programes educatius que incloguin la participació activa dels estudiants en projectes de diversitat i inclusió.</p>	<p>- Foment de la igualtat de tracte i la no discriminació de les persones LGTBI a través de l'educació. - Promoció d'una ciutadania activa i compromesa amb la igualtat de totes les persones. - Integrar aquestes temàtiques en els currículums escolars de manera transversal. - Fomentar el voluntariat i la participació en iniciatives socials relacionades amb la diversitat.</p>	<p>- Foment continuat de la igualtat de tracte i la no discriminació de les persones LGTBI a través de l'educació. - Promoció persistent d'una ciutadania activa i compromesa amb la igualtat de totes les persones. - Col·laborar amb organitzacions de drets humans per promoure una legislació educativa inclusiva. - Establir xarxes de col·laboració entre escoles, universitats, famílies i comunitats per promoure valors de respecte i igualtat.</p>

Nota: Font: Elaboració pròpia.

3.1.5. Cronograma del impacte social i educatiu

Seguidament, es detalla el cronograma proposat de l'impacte social que es busca amb aquest estudi d'una manera esquemàtica:

Taula 3

Cronograma del impacte societal ex-ante del treball de final de màster (TFM)

Accions 2023 - 2027	Hivern 2023	Primavera 2023	Estiu 2023	Hivern 2023	2024	2025	2026	2027
Realització del estudi de casos i redacció del Treball de Final de Màster	X	X						
Impacte científic i social a curt termini				X	X			
- Augment de la consciència sobre la diversitat sexual i de gènere en l'àmbit educatiu				X	X			
- Millora de les percepcions dels docents i dels estudiants				X	X			
Impacte polític i social a mitjà termini						X	X	
- Implementació de pràctiques educatives inclusives i respectuoses amb la diversitat sexual i de gènere						X	X	
Impacte a llarg termini								X
- Reducció de casos d'assetjament i discriminació basats en l'orientació sexual i la identitat de gènere								X
- Contribució a la construcció d'una societat més justa i igualitària								X

Nota: Font: Elaboració pròpia.

3.2. Objectius de desenvolupament sostenible (ODS)

L'abordatge dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) és fonamental en la formació en diversitat sexual i de gènere en l'àmbit educatiu. A continuació, es presenten alguns punts rellevants relacionats amb els ODS i la seva vinculació en aquesta investigació.

En primer lloc, l'ODS 4 posa èmfasi especial en la necessitat d'una educació que abordi les necessitats de tot l'alumnat, incloent-hi la diversitat de gènere i sexual. Això implica adoptar polítiques i pràctiques educatives que promoguin la igualtat d'oportunitats d'aprenentatge i fomentin el respecte a la diversitat en totes les seves formes.

D'altra banda, l'ODS 5 reafirma la necessitat de desmantellar les barreres que perpetuen les desigualtats de gènere i promoure una cultura de respecte i igualtat. En aquest sentit, una educació que incorpori la diversitat sexual i de gènere contribueix directament en aquest objectiu, fomentant la consciència crítica sobre les qüestions de gènere i promocionant valors d'igualtat i respecte des de les edats més primerenques.

A més, els ODS, especialment l'ODS 4 sobre l'educació i l'ODS 5 sobre la igualtat de gènere, reafirmen la importància de l'educació inclusiva i equitativa com a via per al progrés social i la igualtat de gènere. Una educació que integri la diversitat sexual i de gènere no només contribueix a crear una societat més justa i igualitària, sinó que també fomenta el desenvolupament integral de l'alumnat, preparant-lo per conviure en un món divers i plural. Aquest enfocament educatiu és clau per aconseguir objectius globals de desenvolupament sostenible i per assegurar que ningú quedi enrere en el procés de progrés i equitat social.

4. Plantejament metodològic

Tenint en compte el marc teòric desenvolupat i el context en el qual es realitza la investigació, s'ha decidit centrar l'anàlisi en la formació inicial que reben els futurs mestres d'educació primària a les universitats públiques catalanes quant a la diversitat sexual i de gènere. A continuació, s'exposarà la metodologia utilitzada per dur a terme l'objecte d'estudi. En aquest apartat, es plantegen les preguntes principals d'investigació, les hipòtesis i variables, i finalment, es descriu el disseny metodològic.

4.1. Preguntes principals

Les preguntes d'investigació que plantejo són les següents:

1. Com s'aborda la formació en matèria de diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi del Grau en Mestre d'Educació Primària en les universitats públiques catalanes?
2. Quin és l'enfocament pedagògic i les estratègies implementades per sensibilitzar als futurs mestres sobre la diversitat sexual i de gènere?

4.2. Hipòtesis i variables.

Les hipòtesis plantejades són fonamentals per a la comprensió de la relació entre la formació dels futurs mestres d'Educació Primària i la integració de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi. En primer lloc, es proposa que la manca de tractament adequat d'aquesta perspectiva pot obstaculitzar la implementació eficaç de la coeducació a les aules. Aquesta suposició sorgeix de la relació directa entre la preparació dels mestres i la seva capacitat per abordar temes delicats i complexos com la diversitat sexual i de gènere.

A més, s'espera trobar una deficiència en els plans d'estudi del Grau en Mestre d'Educació Primària a les universitats públiques catalanes quant a la inclusió de continguts que abordin aquestes qüestions. Aquesta hipòtesi deriva de la necessitat d'avaluar críticament els currículums acadèmics per assegurar que ofereixin una formació completa i inclusiva en matèria de diversitat.

D'altra banda, es considera probable que hi hagi una variabilitat significativa en la manera en què aquests continguts són abordats i integrats en els plans docents de les diferents universitats. Aquesta suposició planteja la necessitat d'explorar les pràctiques educatives de les diferents institucions per comprendre millor com es gestiona la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en el context universitari.

4.3. Disseny metodològic

Per la realització de la present investigació s'utilitzarà una metodologia mixta perquè es considera la forma més adequada d'assolir els objectius de l'estudi a través d'un qüestionari tancat i una entrevista semiestructurada. La metodologia mixta combina enfocaments quantitius i qualitius, proporcionat una comprensió més completa i rica del fenomen estudiat (Creswell & Plano Clark, 2011).

La investigació mixta permet la integració de dades quantitatives, que aporten una visió general i estadísticament significativa dels resultats, amb dades qualitatives, que ofereixen una comprensió més profunda i contextualitzada de les experiències i percepcions dels participants (Toward a Definition of Mixed Methods Research, 2007). Aquesta combinació és especialment útil en estudis educatius, on és important captar tant les tendències generals com les perspectives individuals.

En aquest estudi, la metodologia mixta es justifica per diversos motius:

En primer lloc, pel compliment dels objectius de l'anàlisi detallada, ja que els objectius de l'estudi inclouen l'anàlisi dels continguts i metodologies dels plans d'estudis, així com la indagació de les percepcions dels docents i alumnes. Mentre que els qüestionaris tancats permeten recollir dades de manera estandarditzada i quantitativa, les entrevistes semiestructurades oferiran una exploració més profunda de les opinions i experiències individuals, afavorint una comprensió integral dels temes abordats.

En segon lloc, la triangulació de les dades, utilitzant tant les dades quantitatives com qualitatives permet la triangulació, una tècnica que millora la validesa dels resultats a través de la comprensió i la corroboració de la informació obtinguda per diferents mètodes (Krause, D. 1989). Això és especialment important en investigacions sobre temes complexos com la diversitat sexual i de gènere.

En tercer lloc, la riquesa de dades, ja que els qüestionaris tancats proporcionaran dades numèriques que permetran detectar patrons i tendències generals entre els plans d'estudi i les percepcions dels participants. Alhora, les entrevistes semiestructurades oferiran narratives riques i detallades que ajudaran a contextualitzar i aprofundir en els resultats quantitius.

Per acabar, la flexibilitat i adaptabilitat, ja que l'ús d'una metodologia mixta permet adaptar-se a les necessitats emergents de la investigació, oferint la flexibilitat necessària per explorar noves línies d'investigació que puguin sorgir durant el procés d'anàlisi (Silverman, D. (2006).

Aquesta combinació d'enfocaments quantitativs i qualitativs és essencial per abordar de manera adequada els objectius de l'estudi, proporcionant una comprensió exhaustiva i multifacètica de la formació en diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.

4.3.1. Tècniques d'investigació.

Per la realització de la present investigació s'utilitzarà una metodologia mixta, considerada la forma més adequada d'assolir els objectius de l'estudi a través d'un qüestionari tancat i una entrevista semiestructurada. A continuació es justifiquen les tècniques escollides:

Taula 4

Relació de les tècniques escollides amb els objectius de l'estudi

Categoria / anàlisi	Qüestionari	Objectius	Informants / fonts
<p><u>Anàlisi 1: Informació personal</u></p> <p>En aquesta categoria, es recopilarà informació rellevant sobre els participants, com ara edat, gènere, orientació sexual, experiència prèvia amb temes de diversitat sexual i de gènere, entre altres aspectes rellevants. Aquesta informació proporcionarà context per comprendre millor les seves respostes i percepcions sobre la formació rebuda.</p>	Objectiu 3	Objectiu 3. Conèixer la opinió dels alumnes que es troben a punt de completar els seus estudis de grau sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere	<p>Informants: Estudiants del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya que estiguin a punt de completar els seus estudis.</p> <p>Objectiu: Conèixer la opinió dels alumnes sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere.</p>
<p><u>Anàlisi 2: Percepcions sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació.</u></p> <p>En aquesta categoria, es recolliran les opinions, actituds i percepcions dels participants sobre com s'aborda la diversitat sexual i de gènere en el seu programa de formació. Això pot incloure preguntes sobre la satisfacció amb els continguts del pla d'estudis, la percepció de la preparació per abordar aquests temes en un entorn educatiu, i suggeriments per millorar la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent.</p>	Objectiu 1	Objectiu 1. Analitzar de manera detallada els plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya amb l'objectiu de determinar la suficiència en la formació dels futurs docents en matèria de diversitat sexual i de gènere i avaluar en quina mesura aquests plans d'estudis integren continguts i metodologies que permetin als futurs docents abordar adequadament la diversitat sexual i de gènere dins de l'àmbit educatiu.	<p>Informants: Estudiants i docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.</p> <p>Objectiu: Analitzar de manera detallada els plans d'estudis per determinar la suficiència en la formació dels futurs docents en matèria de diversitat sexual i de gènere i avaluar en quina mesura aquests plans d'estudis integren continguts i metodologies per abordar adequadament aquesta diversitat.</p>

<p><u>Anàlisi 3: Tipus d'assignatura relacionada amb la diversitat sexual i de gènere.</u></p> <p>En aquesta categoria, s'analitzaran les assignatures específiques relacionades amb la diversitat sexual i de gènere que es troben en el pla d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària. Això pot incloure una descripció detallada de les assignatures, els seus objectius, el seu contingut, els mètodes d'ensenyament utilitzats i qualsevol altra informació rellevant per entendre com es tracten aquests temes en el programa de formació.</p>	<p>Objectiu 3</p>	<p>Objectiu 3. Conèixer la opinió dels alumnes que es troben a punt de completar els seus estudis de grau sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere</p>	<p>Informants: Estudiants del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.</p> <p>Objectiu: Conèixer l'opinió dels alumnes sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere, especialment en relació amb les assignatures específiques relacionades amb aquests temes.</p>
<p><u>Anàlisi 4: Observacions i comentaris</u></p> <p>En aquesta categoria, els participants tindran l'oportunitat de proporcionar observacions, comentaris i suggeriments addicionals que considerin importants sobre el tema de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent. Això pot incloure experiències personals, exemples concrets de bones pràctiques, crítiques constructives i altres reflexions que poden enriquir la comprensió del tema.</p>	<p>Objectiu 3</p>	<p>Objectiu 3. Conèixer la opinió dels alumnes que es troben a punt de completar els seus estudis de grau sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere</p>	<p>Informants: Estudiants i docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.</p> <p>Objectiu: Conèixer l'opinió dels alumnes sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere a través d'observacions, comentaris i suggeriments addicionals que puguin proporcionar una visió més ampla i enriquidora del tema.</p>

Categoria / anàlisi	Entrevista	Objectius	Informants / fonts
<p><u>Anàlisi 1: Percepcions sobre la inclusió de continguts.</u></p> <p>En aquesta categoria, es recolliran les percepcions i opinions dels participants sobre la integració de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere dins dels plans d'estudis. Es preguntarà als informants sobre la seva satisfacció amb la quantitat i qualitat dels continguts, així com sobre la seva rellevància i aplicabilitat en el context educatiu. L'objectiu és comprendre com perceben els participants la inclusió d'aquests temes en la seva formació acadèmica i com consideren que aquestes qüestions es podrien millorar.</p>	Objectiu 1	Analitzar els continguts i metodologies dels plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya en relació amb la formació en diversitat sexual i de gènere.	<p>Informants: Estudiants i docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.</p> <p>Objectiu: Conèixer l'opinió dels participants sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere.</p>
<p><u>Anàlisi 2: Experiències pràctiques.</u></p> <p>Aquest bloc se centrarà en les experiències pràctiques dels docents i estudiants pel que fa a la diversitat sexual i de gènere dins l'àmbit educatiu. Es recolliran testimonis sobre com s'han abordat aquests temes en situacions reals d'ensenyament, incloent-hi pràctiques de camp, projectes educatius, i interaccions amb alumnes. L'objectiu és identificar</p>	Objectiu 2	Indagar les percepcions dels docents que exerceixen la seva tasca en el marc del Grau en Mestre d'Educació Primària respecte a la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere.	<p>Informants: Docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.</p> <p>Objectiu: Conèixer les experiències pràctiques dels docents en relació amb la diversitat sexual i de gènere dins l'àmbit educatiu.</p>

<p>bones pràctiques, reptes i mancances en la formació pràctica dels docents en aquest àmbit.</p>			
<p><u>Anàlisi 3: Estratègies pedagògiques.</u> En aquest bloc, es tractaran les diferents estratègies pedagògiques utilitzades per ensenyar sobre diversitat sexual i de gènere. Això inclou mètodes d'ensenyament, materials didàctics, activitats i projectes que s'han implementat per abordar aquests temes. Es busca identificar quines estratègies són més efectives, així com les dificultats que poden sorgir en la seva aplicació. L'objectiu és recopilar informació que permeti desenvolupar i millorar les estratègies pedagògiques en aquest camp.</p>	<p>Objectiu 1</p>	<p>Analitzar els continguts i metodologies dels plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya en relació amb la formació en diversitat sexual i de gènere.</p>	<p>Informants: Estudiants i docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya. Objectiu: Identificar les estratègies pedagògiques més efectives per abordar la diversitat sexual i de gènere.</p>
<p><u>Anàlisi 4: Suggeriments per a la millora.</u> Aquest bloc ofereix un espai perquè els participants proporcionin suggeriments i recomanacions per millorar la formació en diversitat sexual i de gènere dins del Grau en Mestre d'Educació Primària. Es demanaran idees sobre com millorar els continguts del pla d'estudis, les metodologies d'ensenyament i les experiències pràctiques. L'objectiu és recollir aportacions valuoses que puguin contribuir a una formació més completa, inclusiva i efectiva per als futurs docents.</p>	<p>Objectiu 3</p>	<p>Conèixer l'opinió dels alumnes sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere, especialment en relació amb les assignatures específiques relacionades amb aquests temes.</p>	<p>Informants: Estudiants i docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya. Objectiu: Recollir suggeriments i recomanacions per millorar la formació en diversitat sexual i de gènere.</p>

Categoria / anàlisi	Anàlisi plans d'estudis	Objectius	Informants / fonts
<p><u>Anàlisi 1: Guió de sistematització pla d'estudis.</u></p> <p>Aquesta categoria es centra en l'anàlisi detallada dels plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya, amb l'objectiu de determinar la inclusió de continguts sobre diversitat sexual i de gènere.</p>	<p>Objectiu 1</p>	<p>Analitzar de manera detallada els plans d'estudis per determinar la suficiència en la formació dels futurs docents en matèria de diversitat sexual i de gènere i avaluar en quina mesura aquests plans d'estudis integren continguts i metodologies rellevants.</p>	<p>Informants: Estudiants i docents del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya.</p>

Nota: Font: Elaboració pròpia.

A continuació, es justifiquen les tècniques escollides:

En primer lloc, el qüestionari està dissenyat per recollir informació de manera estructurada i quantificable (vegeu annex C pàgines X-XIV). La secció 2, que recull informació personal, està relacionada amb l'objectiu 3, que és conèixer l'opinió dels alumnes que es troben a punt de completar els seus estudis de grau sobre la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere. La secció 3, que se centra en les percepcions sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació, està vinculada amb l'objectiu 1, que busca analitzar de manera detallada els plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats públiques de Catalunya per determinar la suficiència en la formació dels futurs docents en matèria de diversitat sexual i de gènere, així com avaluar en quina mesura aquests plans d'estudi integren els continguts i metodologies que permetin als futurs docents abordar adequadament aquesta diversitat dins de l'àmbit educatiu. Les seccions 4 i 5, que tracten sobre el tipus d'assignatura relacionada amb la diversitat sexual i de gènere i les observacions i comentaris respectivament, també estan relacionades amb l'objectiu 3.

Pel que fa l'entrevista semiestructurada (vegeu annex D pàgina XV), aquesta es divideix en diversos blocs per obtenir una comprensió més profunda i qualitativa de les percepcions i experiències dels docents. El bloc 1 aborda les percepcions sobre la inclusió de continguts corresponent a l'objectiu 2, que és indagar les percepcions dels docents que exerceixen la seva tasca en el marc del Grau en Mestre d'Educació Primària respecte a la formació rebuda en temàtiques de diversitat sexual i de gènere. El bloc 2, centrat en les experiències pràctiques, i el bloc 5, que recull suggeriments per a la millora, també estan alineats amb l'objectiu 2. Finalment, el bloc 3, que tracta sobre les estratègies pedagògiques està relacionat amb l'objectiu 1.

A més, l'anàlisi dels plans d'estudi es durà a terme a través d'un guió de sistematització del pla d'estudis (vegeu annex E pàgina XVI). Aquest guió permet investigar la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en els diferents plans docents de les assignatures del Grau en Mestre d'Educació Primària, complint així amb l'objectiu 1. També permet analitzar les competències transversals, específiques i nuclears de cada universitat en relació amb la diversitat sexual i de gènere per l'assoliment de la formació, en línia amb l'objectiu 2. A més, permet comprovar les directius en les quals es basa el grau i si n'hi ha alguna relació amb els continguts de diversitat sexual i de gènere, així com verificar a quines assignatures s'imparteix aquesta temàtica, cobrint així els objectius 3 i 4.

4.3.2. Mostra.

La mostra d'aquesta investigació està basada en l'alumnat de quart curs del Grau en Mestre d'Educació Primària de diverses universitats públiques de Catalunya. En relació amb les limitacions que m'he trobat durant la recerca, ho podeu consultar en l'apartat 3.4. 5 d'aquest treball. En detall, la distribució de l'alumnat és la següent:

En primer lloc, a la Universitat de Barcelona (UB) hi ha 170 alumnes de quart curs. D'aquests, han participat 56 alumnes en el formulari. Pel que fa a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), compta amb 307 alumnes, dels quals només 3 han respost el qüestionari.

En segon lloc, a la Universitat Rovira i Virgili (URV) la distribució es divideix en dos campus: el campus de Tarragona amb 110 alumnes i el campus de Tortosa amb 50 alumnes. No obstant, només 4 alumnes de la URV han participat en el formulari.

A més, a la Universitat de Lleida (UdL) hi ha 140 alumnes, dels quals 9 han completat el qüestionari. Finalment, a la Universitat de Girona (UdG) hi ha 176 alumnes, però només 3 han respost el formulari.

A continuació, es presenta un resum de la participació dels alumnes en el formulari:

Taula 5

Participació dels alumnes de 4t any en el formulari.

Universitats	Total d'alumnes	Alumnes participants
UAB	307	3
UB	170	56
UdG	176	3
UdL	140	9
URV	160	4

Nota: Font: Elaboració pròpia. Dades obtingudes del formulari.

En quant a les entrevistes per part del professorat, s'ha adoptat un enfocament estratègic per seleccionar els informants. Aquest criteri de selecció ha considerat diversos factors. Primerament, s'ha tingut en compte la diversitat institucional, assegurant la participació de docents de diferents universitats catalanes per reflectir una perspectiva ample i variada.

A més, s'ha valorat l'experiència i el coneixement del professorat en temes de diversitat sexual i de gènere, buscant aquells amb una trajectòria significativa en la formació d'estudiants del Grau en Mestre d'Educació Primària. Així mateix, s'ha tingut en consideració la disponibilitat i la voluntarietat dels informants per participar activament en l'estudi, assegurant una col·laboració voluntària i compromesa.

Pel que fa al perfil dels informants, s'ha definit un conjunt específic de criteris per garantir la diversitat i la representativitat de les opinions recollides. Així, el professorat seleccionat té una àmplia experiència en la docència i una coneixença profunda de les qüestions de diversitat sexual i de gènere.

En el cas concret de les entrevistes amb el professorat, la mostra ha estat composta per un total de 6 professors, distribuïts equitativament entre les diferents universitats participants. Això inclou un professor de la Universitat de Barcelona, un de la Universitat Autònoma de Barcelona, un de la Universitat de Girona, un de la Universitat de Lleida i dos de la Universitat Rovira i Virgili. Aquesta distribució proporciona una visió representativa de les pràctiques i les perspectives en matèria de formació docent en diversitat sexual i de gènere a Catalunya.

En relació als plans d'estudi, aquests sorgeixen de l'aplicació del Pla Bolonya, que és un procés d'harmonització i reforma de l'ensenyament superior europeu que va ser llençat l'any 1999 a la ciutat de Bolonya, Itàlia (Declaració de Bolonya, 1999).

Els principals objectius del Pla Bolonya són facilitar la mobilitat dels estudiants i acadèmics entre les institucions de l'ensenyament superior d'Europa, mitjançant un sistema de crèdits transferibles que permetin la continuïtat dels estudis i la seva reconeixença en diferents països de la Unió Europea (European Higher Education Area, 2020).

A més, s'estableixen criteris comuns per l'organització dels estudis universitaris, els programes acadèmics i els criteris d'avaluació, amb l'objectiu de garantir la qualitat i la comparabilitat dels títols universitaris en tota Europa (European Higher Education Area, 2020).

El Pla Bolonya també implica l'adopció del cicle de Grau, Màster i Doctorat (3+2+3), substituint el sistema tradicional de llicenciatura i diplomatura, el que implica una restructuració dels plans d'estudis universitaris i una major especialització dels estudis (European Higher Education Area, 2020).

També, s'estableixen mecanismes de garantia de qualitat per a les institucions d'ensenyament superior, així com sistemes d'avaluació de la qualitat dels programes acadèmics i la docència (European Higher Education Area, 2020).

Pel que fa al àmbit d'aplicació a Catalunya, l'aplicació del Pla Bolonya s'ha dut a terme seguint els principis i objectius establerts pel procés europeu d'harmonització de l'ensenyament superior. Aquest procés de reforma educativa ha implicat una sèrie de canvis significatius en els plans d'estudi i en l'organització dels programes acadèmics a les universitats catalanes.

Es per aquesta raó que el sorgeixen els actuals plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària en les universitats participants, i és per aquesta raó que cada universitat té unes dates de publicació diferents en el BOE. A continuació es detalla la informació específica:

En relació als plans d'estudi, cada universitat té unes dates de publicació diferents en el BOE. A continuació es detalla la informació específica:

En primer lloc, la Universitat Autònoma de Barcelona va rebre l'acord del Consell de Ministres per a l'oficialitat del títol i la inspecció al RUCT el 25 de maig de 2013, amb publicació al BOE el 12 de juliol, però fins al 22 d'octubre de 2012 no va ser publicat el pla d'estudis al BOE (Universitat Autònoma de Barcelona, 2012). La Universitat de Barcelona té el seu pla d'estudis publicat al BOE el 17 de juliol de 2013 (Universitat de Barcelona, 2013).

D'altra banda, la Universitat de Girona va aprovar el seu pla d'estudis l'any 2009, amb una aprovació posterior el 2014 i una publicació al BOE l'any 2015 (Universitat de Girona, 2015). La Universitat de Lleida té el seu pla d'estudis publicat al BOE l'any 2011 (Universitat de Lleida, 2011). Finalment, la Universitat Rovira i Virgili va publicar el seu pla d'estudis al BOE l'any 2011 (Universitat Rovira i Virgili, 2011).

Aquestes dades reflecteixen la diversitat de contextos i dates d'implementació dels plans d'estudi, cosa que pot influir en la formació rebuda pels alumnes en temàtiques de diversitat sexual i de gènere.

4.3.3. Consideracions ètiques

Per tal de dur a terme la recerca, s'ha dissenyat un document de consentiment informat (vegeu annex A pàgines I - III), en el qual s'informa dels objectius de l'entrevista i del qüestionari, sobre l'ús estricte de la informació i sobre com s'emmagatzema de manera segura la informació. A més es lliura un document d'informació del projecte (vegeu annex B pàgines IV - IX). També es garanteix l'anonimat, la confidencialitat i la voluntat en tot moment. A més a més, es demana un consentiment per enregistrar la veu.

4.3.4. Pla de treball

A continuació es presenta el pla de treball dut a terme per aquesta investigació:

Taula 6

Cronograma de realització del Treball de Final de Màster.

Tasques	Dates									
	Oct.	Nov.	Des.	Gen.	Febr.	Març	Abr.	Maig	Juny	
Recerca bibliogràfica										
Disseny del projecte d'investigació										
Elaboració d'instruments de recollida d'informació										
Treball de camp										
Blocatge dades formulari										
Transcripció d'entrevistes										
Anàlisi d'informació recollida i resultats										
Conclusions										
Revisió i recerca										
Presentació i difusió										
Redacció d'informe final.										

Nota: Font: Elaboració pròpia.

4.3.5. Desenvolupament del treball de camp

El treball de camp d'aquesta investigació es va dur a terme en diverses fases per garantir una recollida de dades exhaustiva i representativa. A continuació, es descriu detalladament el desenvolupament d'aquest procés.

Fase 1: Disseny i validació dels instruments de recollida de dades.

En primer lloc, es va dissenyar un qüestionari tancat (vegeu annex C pàgines X - XIV) per a l'alumnat de quart curs del Grau en Mestre d'Educació Primària de les universitats participants. El qüestionari constava de diverses seccions destinades a recollir informació personal, percepcions sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació, tipus d'assignatures relacionades amb aquesta temàtica i observacions i comentaris generals. Aquest qüestionari es va validar per part de la tutor que em fa el seguiment del treball.

Fase 2: Recollida de dades.

Una vegada validat el qüestionari, es va procedir a la seva distribució. Es va utilitzar la plataforma en línia de Microsoft Forms per facilitar l'accés i resposta dels participants. Es van enviar els correus electrònics als coordinadors / caps d'estudis de cada universitat i també als coordinadors de cada assignatura de quart any del grau, per tal que es distribuïssin el qüestionari entre els alumnes de quart any. Es va incloure una carta de presentació (vegeu annex C pàgines X - XIV) explicant els objectius de la investigació, la importància de la seva participació i assegurant la confidencialitat de les respostes.

Paral·lelament, es van realitzar entrevistes semiestructurades amb docents que imparteixen classes en el mateix grau. Les entrevistes es van dividir en blocs temàtics: percepcions sobre la inclusió de continguts, experiències pràctiques, estratègies pedagògiques i suggeriments per a la millora. Aquestes entrevistes es van dur a terme de manera virtual a través de la plataforma Microsoft Teams, segons la disponibilitat dels docents. Per garantir la fiabilitat de les dades, totes les entrevistes es van enregistrar amb el consentiment previ dels participants.

Fase 3: Fase de seguiment i incentius

Durant la recollida de dades, es va fer un seguiment constant del nombre de qüestionaris retornats i del progrés de les entrevistes. Aquest seguiment es va gestionar mitjançant l'ús d'eines digitals com per exemple Microsoft Excel, el calendari de Microsoft Teams o veure les dades d'obtenció de Microsoft Forms. Aquestes eines permetien actualitzar en temps reals el nombre de respostes rebudes de cada universitat. Aquesta vigilància contínua va permetre detectar ràpidament qualsevol baixa participació i prendre mesures correctives de manera eficient.

En cas de detectar una baixa participació, es va procedir a enviar recordatoris als participants que no havien respost inicialment. Aquest recordatoris es van enviar per correu electrònic amb un interval d'una setmana. Els missatges es van redactar amb cura per recordar la importància de la seva participació en la investigació, destacant com les seves respostes podrien contribuir a millorar la formació en diversitat sexual i de gènere en les universitats.

A més, es van utilitzar les xarxes socials i les plataformes de comunicació de les universitats que van accedir per difondre informació sobre la investigació i incentivar la participació. Es van crear cartells (vegeu annex E pàgina XVI) que es van compartir a través dels canals oficials de les universitats, explicant de manera visual i atractiva els objectius de la investigació i la importància de la participació dels alumnes.

Durant el seguiment, es va prestar atenció a assegurar una cobertura adequada de la mostra prevista. Això va incloure la revisió regular de les dades de resposta per universitat i sexe dels participants per garantir una representativitat equitativa.

Aquesta combinació de seguiment proactiu, recordatoris i estratègies de comunicació va ser crucial per assegurar una cobertura adequada de la mostra prevista i per obtenir dades suficients i representatives per l'anàlisi posterior. Aquests esforços van resultar bastant dificultosos per la normativa de protecció de dades de cada universitat. L'única que va accedir mitjançant una excepcionalitat autoritzada pel deganat, va ser la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona.

Fase 4: Anàlisi i organització de dades.

Un cop recollides les dades, es va iniciar la fase d'organització i anàlisi, una etapa crucial per l'obtenció de resultats significatius i la interpretació precisa de les troballes. En primer lloc, les respostes dels qüestionaris es van codificar i introduir en una base de dades per a l'anàlisi quantitativa mitjançant el programari Microsoft Excel. Això va permetre dur a terme anàlisis descriptives per explorar característiques principals, com ara mitjanes, desviacions estàndards i freqüències. Posteriorment, es van dur a terme anàlisis inferencials per identificar per identificar relacions significatives entre variables utilitzant tècniques estadístiques.

Simultàniament, les entrevistes es van transcriure literalment per preservar la informació i facilitar-ne l'anàlisi. Les transcripcions van ser meticulosament revisades per assegurar-ne l'exactitud i coherència. Un cop transcrits, els continguts es van analitzar per veure les paraules que més es repetien i també per comparar. A través d'aquesta

metodologia, es van identificar patrons i temes recurrents emergents de les respostes dels docents.

Un cop completades les anàlisis qualitativa i quantitativa, es va procedir a integrar i interpretar els resultats obtinguts. Aquesta integració va permetre obtenir una visió global i comprensiva de la formació en diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària. Es van buscar consistències i discrepàncies entre les dades per a una comprensió més profunda del fenomen estudiat.

Fase 5: Validació de resultats

Per garantir la validesa i fiabilitat dels resultats obtinguts, es van utilitzar diverses tècniques. En primer lloc, es va realitzar una triangulació de dades, comparant els resultats dels qüestionaris amb les entrevistes per identificar les coincidències i discrepàncies.

Fase 6: Informe final i difusió

Finalment, es va redactar l'informe final de la investigació, integrant els resultats quantitatius i qualitatius per oferir una visió comprensiva de la formació en diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudis del Grau en Mestre d'Educació Primària a Catalunya. Aquest informe inclou també la proposta d'una assignatura per treballar directament la coeducació dins de la formació inicial. Aquest informe es va presentar a les universitats participants i es va difondre a diversos fòrums acadèmics i també a la Xarxa Vives d'Universitats, al Observatori contra la LGTBIFÒBIA i al Consell d'Educació de Catalunya.

4.4. Limitacions en la investigació

Les limitacions que s'han presentat durant el desenvolupament d'aquesta investigació han tingut un impacte significatiu en la seva execució i en la capacitat de proporcionar un anàlisi completa de la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent.

Un dels obstacles més importants ha estat la manca de flexibilitat per part de determinades universitats en l'aprovació i implementació del formulari de recollida de dades entre la comunitat educativa. Això ha generat diverses dificultats, ja que algunes institucions universitàries directament no han autoritzat l'ús del formulari, mentre que d'altres han posat obstacles que han complicat el procés de continuació amb la recollida de dades. Després hi

ha hagut d'altres que han flexibilitzat i han vist que pot ser una millora per la qualitat del grau aquest estudi. La resistència per part d'aquestes universitats ha estat un factor limitat en la cerca de la participació dels estudiants i ha afectat directament la representativitat de la mostra, ja que ha s'ha vist reduït el nombre de respostes rebudes. Personalment, no m'ho esperava en cap moment.

Aquesta limitació en la recollida de dades ha tingut un impacte directa en la capacitat de l'estudi per proporcionar una visió completa i exhaustiva de la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent. La manca de participació de determinades universitats i estudiants ha restringit la diversitat de punts de vista i experiències representades en l'estudi, limitant així la seva generalització i la seva capacitat per captar la complexitat d'aquesta qüestió.

A més, aquesta limitació ha plantejat interrogants sobre la fiabilitat i la validesa dels resultats obtinguts. La manca de participació pot haver introduït un biaix en les dades recollides, afectant a la seva representativitat i precisant la interpretació dels resultats. Aquesta preocupació pel biaix pot afectar la credibilitat de les conclusions del treball de final de màster i limitar la seva utilitat per la presa de decisions i la formulació de polítiques en el camp de l'educació i la formació docent.

5. Exposició i anàlisi de resultats

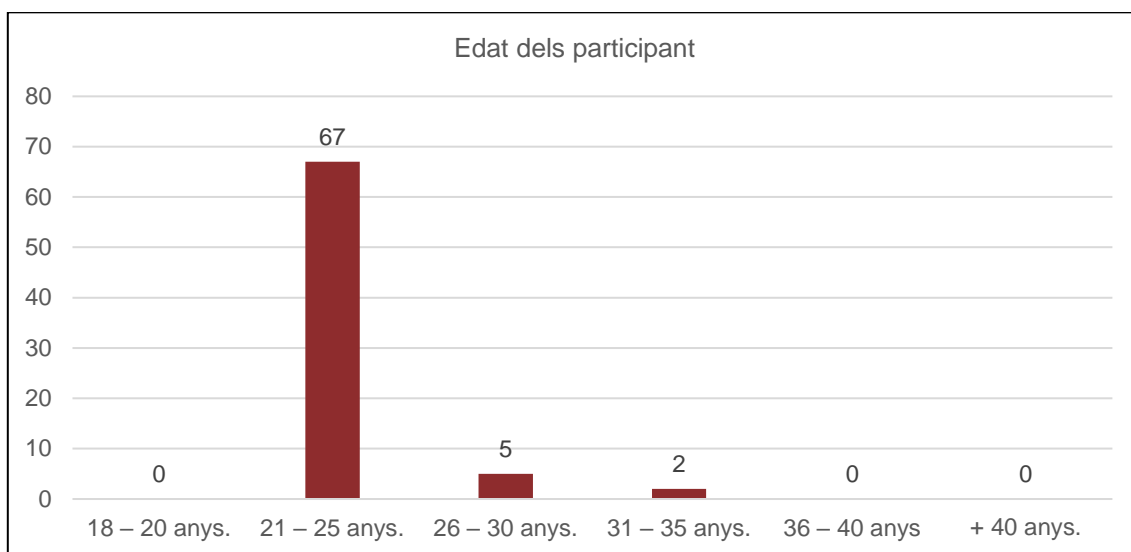
5.1. Categoria d'anàlisi 1: Informació personal (qüestionaris)

5.1.1. Distribució demogràfica dels participants

En aquesta secció, s'exploraran en profunditat les característiques demogràfiques que han configurat la mostra de l'estudi, proporcionant una visió completa dels perfils dels participants en el context del Grau en Mestre d'Educació Primària. La distribució per edats reflecteix una diversitat d'experiències i perspectives, amb una majoria de participants concentrats en el rang de 21 a 25 anys (vegeu il·lustració 1), característic dels estudis universitaris. Aquesta concentració és consistent amb les observacions de Pascarella i Terenzini (2005), que assenyalen que la majoria d'estudiants universitaris es troben en aquesta franja d'edat. També s'observa una presència significativa en altres grups d'edat, enriquint la mostra amb una variació d'antecedents i experiències personals, fent que coincideix amb els estudis de Morrow-Howell, et All. (2022) sobre la diversitat d'edats a les institucions educatives.

II·lustració 1

Relació de l'edat dels enquestats que han respost el formulari.

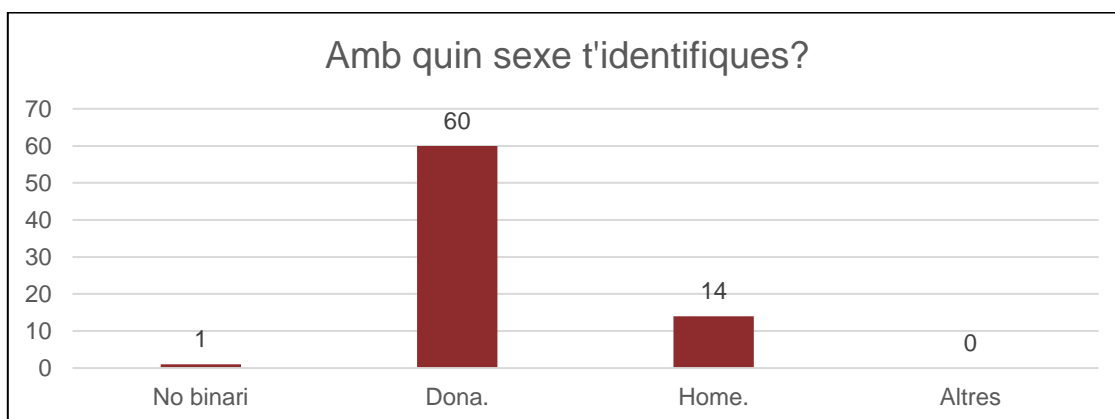

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

Pel que fa a la distribució del sexe, es destaca la presència majoritària de dones, tot i que n'hi ha també representació d'homes i persones no binàries (vegeu il·lustració 2). Aquesta igualtat de gènere és important per una anàlisi aprofundida de les actituds i percepcions dels participants sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent, alienant-se sobre les troballes de Lorber (1994) sobre la importància de la representació de gènere en la investigació educativa.

II·lustració 2

Relació del sexe dels alumnes que han respost el formulari

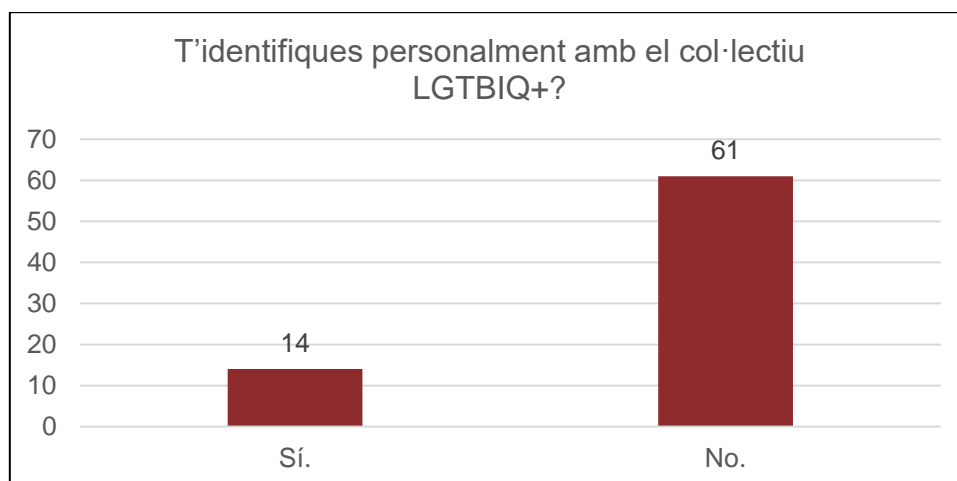
Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

La procedència geogràfica també és d'interès, mostrant una àmplia diversitat de regions i programes docents representats a Catalunya. Això enriqueix la mostra amb una varietat de perspectives i contextos educatius, oferint una comprensió més complexa de les percepcions sobre la diversitat sexual i de gènere. Aquesta diversitat geogràfica reflecteix les observacions de Massey i Denton (1994) sobre com les diferents procedències geogràfiques poden influir en les perspectives culturals i educatives.

Finalment, s'examina la identificació personal amb participants amb el col·lectiu LGBTI+ (vegeu il·lustració 3). Aquesta identificació reflecteix una consciència creixent i una sensibilitat envers les qüestions de diversitat, subratllant la importància de considerar les experiències i les veus dels membres d'aquest col·lectiu en l'avaluació dels resultats.

Il·lustració 3

Relació d'alumnes amb la identificació personal amb el col·lectiu LGBTI+

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

5.1.2. Perfil dels participants del estudi

La diversitat en l'origen dels participants ens ofereix una perspectiva ampla i representativa de les percepcions sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent. Es van identificar diverses institucions representatives, amb una àmplia diversitat de regions i de plans d'estudis representats a Catalunya. Això enriqueix la nostra mostra amb una varietat de perspectives i contextos educatius, que permeten una comprensió més completa del tema en qüestió.

La distribució per edat va reflectir una diversitat d'experiències i perspectives, amb una majoria de participants en el rang de 21 a 25 anys, típic dels estudiants universitaris. Això indica una varietat d'antecedents i experiències personals. Pel que fa al sexe, es va observar una representació equitativa entre homes, dones i persones no binaries, la qual indica una diversitat respectada en termes de gènere.

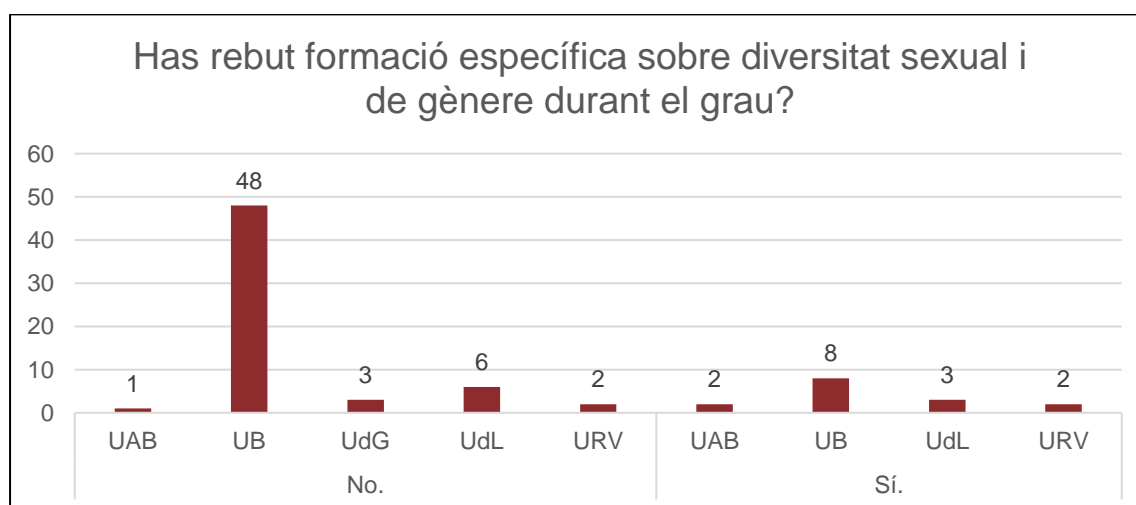
Una proporció significativa dels participants va expressar una identificació personal amb el col·lectiu LGTBI+, reflectint una consciència i una sensibilitat creixents respecte a les qüestions de diversitat sexual i de gènere. Això posa de manifest la importància d'incloure les experiències i les veus d'aquest col·lectiu en l'avaluació dels resultats de nostra treball.

Es van identificar diverses universitats representatives, amb mencions a les mencions específiques com l'Atenció a la Diversitat i l'Educació Física. Això indica una representació clara de les diferents regions i programes diversos de Catalunya, aplicant encara més la comprensió de les percepcions sobre la diversitat sexual i de gènere.

Es va realitzar una anàlisi detallada de les respostes dels participants sobre la inclusió d'aquests temes en el pla d'estudis. Malgrat una percepció moderada de la inclusió d'aquests temes, es va observar una manca de formació específica en aquest àmbit durant el grau (vegeu il·lustració 4). Això posa de manifest la necessitat d'una atenció més específica i profunda en els plans d'estudi per preparar adequadament els futurs mestres per als reptes de la diversitat en educació primària.

Il·lustració 4

Abordatge de l'educació en diversitat sexual i de gènere durant el grau per universitats.

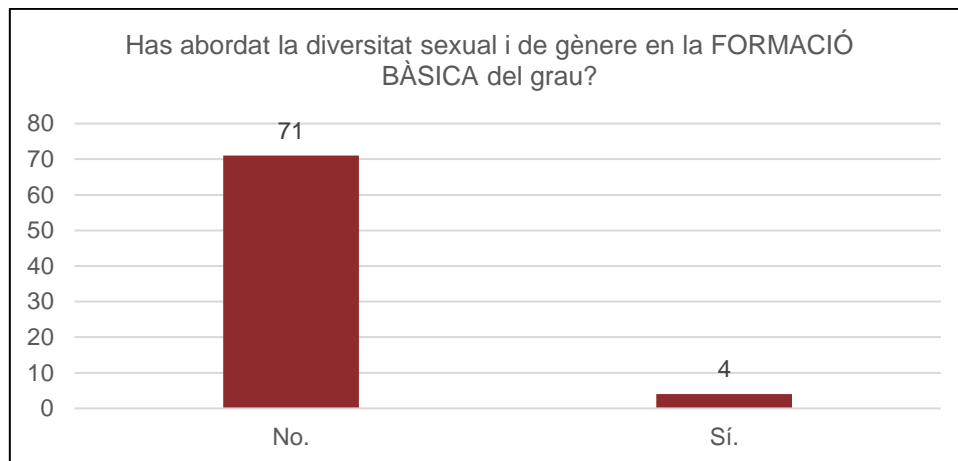

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

En conjunt, els resultats d'aquest apartat subratllen la importància de la millora la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació dels futurs mestres (il·lustració 5, il·lustració 6, il·lustració 7, il·lustració 8 & il·lustració 9), i posen de manifest la necessitat d'una reflexió continuada sobre com abordar aquests temes de manera més efectiva en el context educatiu.

Il·lustració 5

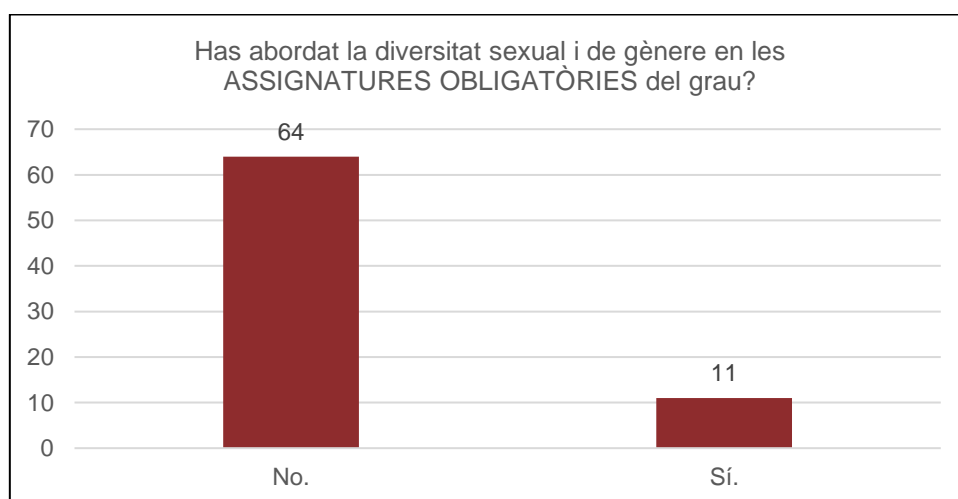
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en la formació bàsica del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

Il·lustració 6

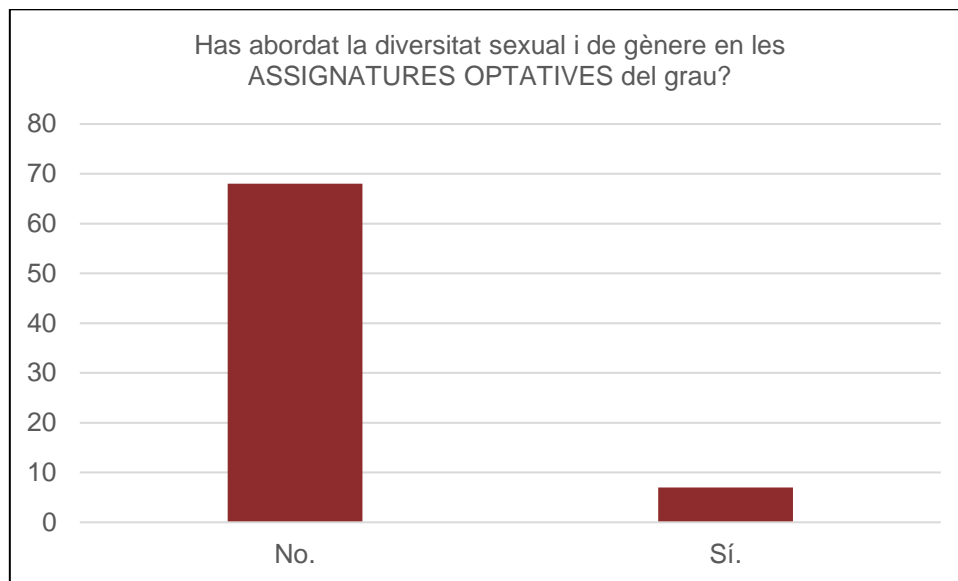
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en les assignatures obligatòries del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 7

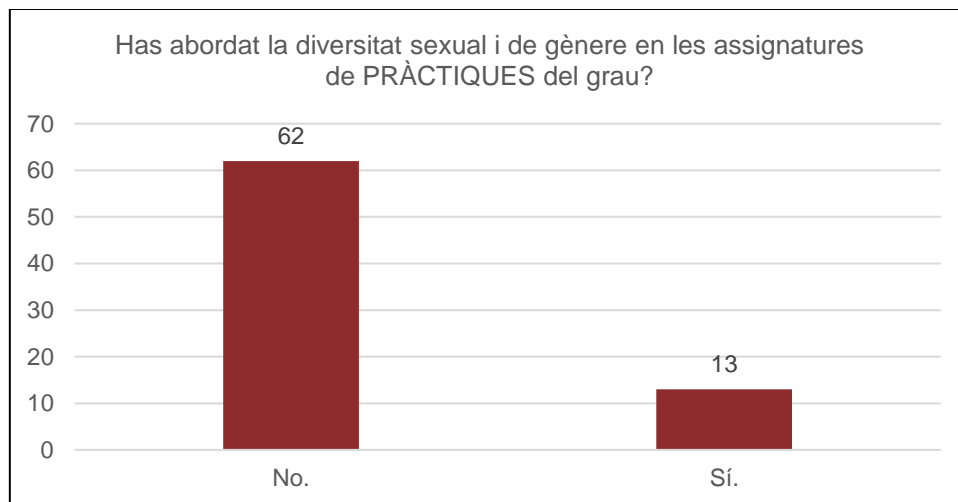
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en les assignatures optatives del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 8

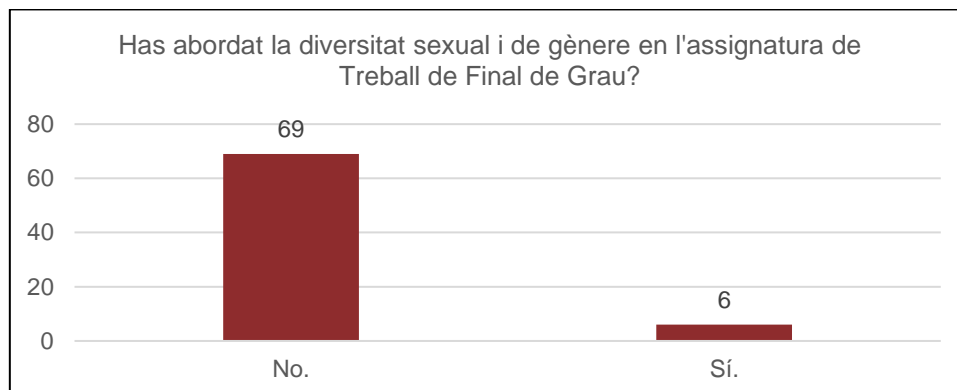
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en les pràctiques del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

Il·lustració 9

Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en el Treball de Final de Grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

5.2. Categoria d'Anàlisi: Percepcions sobre la Inclusió de la Diversitat Sexual i de Gènere en la Formació

5.2.1. Anàlisi de les respostes del qüestionari.

L'anàlisi de les respostes del qüestionari proporciona una visió detallada de les percepcions sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació dels mestres d'educació primària tal i com he comentat en l'anterior apartant en d'il·lustració 4. En primer lloc, s'observa una percepció moderada de la inclusió d'aquests temes en el pla d'estudis, que la majoria de participants han assenyalant una limitada formació específica sobre aquestes qüestions durant el grau. Aquesta manca d'atenció pot indicar una insuficiència en la preparació dels futurs mestres per abordar la diversitat sexual a les aules de manera efectiva. Aquesta situació s'alinea amb les crítiques de Betty Friedean (1963), que defensava la necessitat d'una educació que superés els rols de gènere tradicionals per promoure una major igualtat i independència.

En segon lloc, les entrevistes amb professors revelen diverses tendències i perspectives sobre la integració de la diversitat sexual a l'educació primària. Molts professors no han experimentat problemàtiques significatives en aquesta integració, tot i que admeten una limitada cobertura de continguts relacionats amb la diversitat sexual en el pla d'estudis. Això suggereix que la incorporació d'aquests temes pot ser insuficient per abordar adequadament la diversitat sexual a les aules. Aquesta percepció ressona amb les idees de Simone de Beauvoir (1949), que va destacar les estructures educatives sovint perpetuen rols de gènere desiguals.

D'altra banda, hi ha opinions diverses sobre la importància de la coeducació i la visibilitat de la comunitat LGTBI+ en el currículum. Alguns professors reconeixen la importància d'aquests aspectes però assenyalen la manca de pràctica en la seva implementació, mentre que altres adverteixen sobre els perills de polititzar excessivament el debat sobre el gènere. Aquestes opinions reflecteixen els debats teòrics sobre com promoure una educació inclusiva, destacats per autors com Bell Hooks (1984), qui ha advocat per una educació que abordi les múltiples dimensions de l'opressió.

En tercer lloc, s'ha suggerit la creació d'una assignatura obligatòria sobre diversitat sexual i de gènere dins del grau. Tot i que aquesta proposta és ben rebuda per la majoria dels entrevistats, també s'ha posat èmfasi en la necessitat de garantir que els professors estiguin adequadament preparats per impartir-la. Això ressalta la importància de la formació del professorat en aquest àmbit específic, tant en termes de coneixements teòrics com de competències pedagògiques relacionades amb la didàctica de la diversitat sexual i de gènere. Aquesta necessitat de formació específica i adequada és recolzada per Judith Butler (1990), qui ha subratllat la importància de desestabilitzar les normes de gènere per fomentar una educació inclusiva.

5.2.2. Resultats de les entervistes amb professors

Els resultats de les entervistes revelen una notable diversitat d'opinions i experiències entre els professors entrevistats. Molts d'ells coincideixen en la importància crítica d'abordar aquestes qüestions en l'àmbit educatiu, ja que reconeixen el paper fonamental que hi juguen en el desenvolupament integral dels alumnes i en la construcció d'una societat més inclusiva, diversa i respectuosa.

Destaquen les paraules dels professors entrevistats:

"La formació ha de basar-se en l'evidència científica i tenir un impacte significatiu. Com deia Paulo Freire, el més important no és el tecnocràtic, sinó la importància de l'alumnat, preocupar-se per ells i mostrar amor cap a ells. Això no significa que no fem programacions o tinguem en compte materials sobre diversitat de gènere. Més enllà d'això, hem de saber que hi ha estratègies que s'utilitzen des de fa molts anys per treballar aquests temes, enfocades a millorar la vida de l'alumnat, reduir l'assetjament escolar i promoure la diversitat.

El problema és que, malgrat la quantitat de materials disponibles, la formació del professorat a Catalunya no es basa en l'evidència científica ni consulta als experts

més destacats en aquests temes. Per això, encara que hi hagi moltes eines, sabem amb certesa que la formació del professorat que s'ofereix a les escoles manca d'aquesta base científica. Això és un problema amb el qual lluitem contínuament. El problema no és la manca de recursos, sinó la qualitat d'aquests recursos.” (professor entrevistat universitat número 1).

“Jo intento que l'educació física destaquí aquesta inclusió que n'hi ha a la societat, intento treballar-la sempre que hi puc per poder donar més oportunitats als futurs docents” (professor entrevistat universitat número 3).

“Llavors, no es tracta només de donar continguts, sinó també de proporcionar un punt de reflexió de caràcter estructural per evitar que existeixin aquests petits conflictes o problemàtiques. A vegades m'he trobat amb grans conflictes, però la majoria són petits conflictes. Així doncs, hi ha dos elements: aportar continguts des de l'àmbit social i, alhora, actuar amb una perspectiva de gènere en la manera de conduir la classe.” (professor entrevistat universitat número 2).

Malgrat la riquesa d'experiències, també sorgeixen reptes i obstacles que cal abordar. Alguns professors assenyalen la manca de formació específica en aquest àmbit, la qual cosa limita la seva capacitat per integrar la diversitat sexual i de gènere de manera efectiva en l'entorn escolar. A més, expressen preocupació per la manca de cobertura de continguts relacionats amb aquest tema en el pla d'estudis, suggerint la necessitat d'una revisió més profunda dels continguts curriculars per assegurar una preparació adequada del professorat.

Un dels entrevistats respon de la següent manera:

“Que no sigui només una qüestió de continguts, sinó també de la gestió de l'aula. I també, reportant exemples. Jo freqüento molt les escoles i porto exemples del que passa amb el tema de gènere a les aules avui dia. La formació és important, però la societat té un impacte molt més potent. La formació d'un alumne, si està ben feta, tindrà efectes a llarg termini, però la societat té una influència molt forta.

He vist escoles i mestres molt deconstruïdes, però després es reproduïxen els mateixos patrons en el pati o a la sortida de l'escola. És a dir, hi ha una bona intenció en la formació que les mestres poden tenir, però després hi ha la influència de la societat que impacta aquesta formació i filosofia d'escola quan els alumnes surten al carrer.

Sí, però en el meu marc teòric, una de les coses que he remarcat és que a nivell legislatiu i d'acceptació per part de la societat hi ha molt bona tolerància. Llavors, que a l'escola no s'ensenyi per raons com "són massa joves" o "no és necessari" demostra que no s'ha entès que la coeducació no ha de ser una cosa de cop.

La coeducació va per etapes: primer, saber qui soc, com m'identifico, com em veig al mirall, si soc alt o baix, diferent de l'altra persona, quin és el meu color de pell. Això es pot fer perfectament des d'infantil, abans de primària. Tot això es pot enllaçar amb l'educació sexual més endavant. El problema és que si no hi ha una bona coeducació de base, l'educació sexual tampoc serà bona." (professor entrevistat universitat número 2)

Així mateix, és evident una diversitat de perspectives sobre com abordar aquestes qüestions en el currículum. Alguns professors defensen la importància de la coeducació i la visibilitat de la comunitat LGTBI+, argumentant que aquesta inclusió és fonamental per a la formació d'alumnes crítics, empàtics i respectuosos amb la diversitat. Per contra, altres adverteixen sobre els perills de polititzar excessivament el debat sobre el gènere, posant èmfasi a la necessitat de mantenir un enfocament equilibrat i respectuós.

Així ho expliquen diferents professors:

"El gènere podrà implementar-se, però si continua convertint-se en una eina de lluita biològica, d'enfrontament polític, de guanyar diners sense consultar res, no serà efectiu." (professor entrevistat universitat número 5).

Un altre professor universitari destaca:

"Normalment, quan s'ensenyen aquests continguts, hi ha reaccions que en altres àrees no es produeixen, com les matemàtiques. Les matemàtiques són les matemàtiques: dius a un infant "anem a sumar" i l'infant és neutral, o li dius a la família "el teu fill sumarà" i és des d'una posició neutral.

En canvi, si ho fem des d'una posició de coeducació, ja ens trobem amb possibles barreres. M'agradaria saber si hi ha hagut reaccions i com han estat per part de l'alumnat sobre aquests continguts.

Jo puc parlar de l'alumnat en formació de professorat. Treballo també amb nens petits, des d'infantil fins a secundària, però la meva expertesa, si es pot definir així, està més relacionada amb la formació inicial de professorat, en els graus d'infantil i primària.

M'he trobat de tot: rebuig, interès, indiferència.” (professor entrevistat universitat número 4).

Finalment, s'ha sorgit la proposta de crear una assignatura obligatòria sobre diversitat sexual i de gènere dins del grau. Encara que aquesta proposta es ben rebuda per la majoria d'entrevistats, també es destaca la importància de garantir que els professors estiguin adequadament preparats per impartir-la. Això implica la inversió significativa en la formació del professorat en aquest àmbit específic, assegurant que estiguin equipats amb els coneixements teòrics i les competències pedagògiques necessàries per abordar aquestes qüestions de manera efectiva.

“Jo crec que les persones encarregades d'impartir aquesta classe de gènere han de tenir una formació que vagi molt més enllà de la ideologia de gènere o de la promoció dels ideals de gènere. Han de tenir un coneixement concret del territori, comprendre la realitat social i entendre el que està succeint. A més, han de tenir uns coneixements acadèmics forts, és a dir, una formació acadèmica sòlida i significativa en aquest àmbit.

És important que aquestes persones reflexionin sobre la qüestió de la formació dels formadors en temes de gènere. Actualment, en el context de l'ensenyament coeducatiu, pots trobar tant formadores i formadors molt bons com altres que no ho són tant. A vegades, això pot donar la sensació d'estar perdent el temps.” (professor entrevistat universitat número 5).

També, la connectivitat entre les conclusions de les entrevistes i les idees dels autors claus és evident en diversos aspectes. En primer lloc, l'enfocament en la importància de treballar la diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària reflecteix les crides d'autors com Judith Butler, qui ha argumentat la necessitat de desestabilitzar les normes de gènere i promoure una educació que reconegui i celebri la diversitat de les identitats de gènere (Butler, 1990). Així mateix, la crida d'abordar qüestions com l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere en l'entorn educatiu en consonància amb les teories feministes de Simone de Beauvoir, Betty Friedan i Bell Hooks, que han destacat la importància de desafiar els rols de gènere tradicionals i promoure la igualtat d'oportunitats educatives per a totes les persones.

En segon lloc, les preocupacions expressades pels professors sobre la manca de formació específica i la manca de cobertura de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere en el pla d'estudis s'alineen amb les crides d'autors com Susan Stryker, qui ha destacat la importància de la visibilitat i la protecció de dels drets de les persones transgènere (Stryker, 2008). A més, la proposta de crear una assignatura obligatòria sobre

la diversitat sexual i de gènere dins del grau coincideix amb les recomanacions de Judith Butler i Michel Foucault, que han promogut una educació que reconegui i valorin la diversitat de les identitats de gènere i sexuals i lluiti contra la LGTBI-fòbia (Butler, 1990; Foucault, 1978).

Finalment, les diverses perspectives sobre com abordar la diversitat sexual i de gènere en el currículum, incloent-hi la importància de la coeducació i la visibilitat de la comunitat LGTBI+, reflecteixen els debats teòrics sobre com promoure una educació inclusiva i respectuosa. Les crides dels professors a mantenir un enfocament equilibrat i respectuós en aquest debat van en la línia amb les preocupacions plantejades pels autors Michel Foucault, qui ha explorat les dinàmiques de poder i identitat que afecten a les persones LGTBI+ i ha cridat a desmuntar els prejudicis i fomentar una cultura de respecte i acceptació (Foucault, 1978).

5.3. Categoria d'Anàlisi: Tipus d'assignatura relacionada amb la diversitat sexual i de gènere

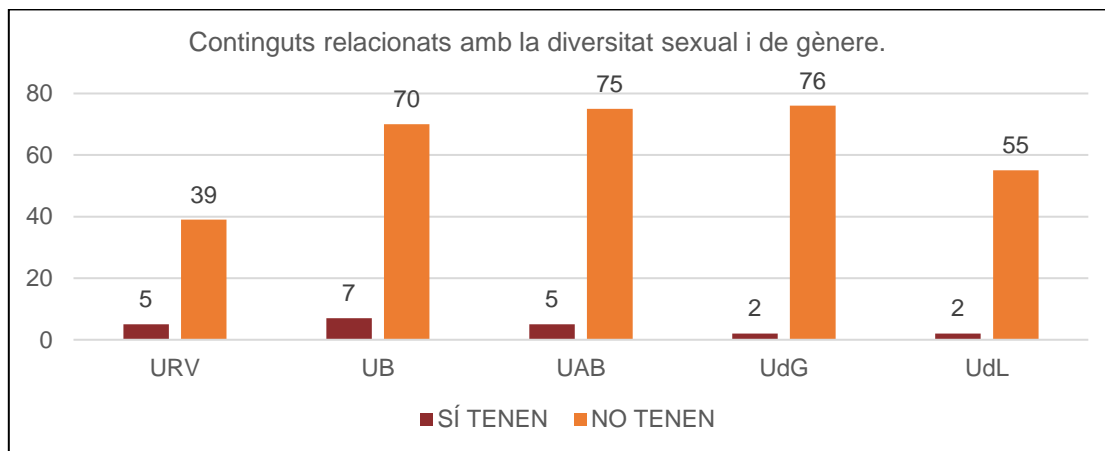
5.3.1. Anàlisi dels plans docent

L'anàlisi minucios dels plans docents evidencia una tendència generalitzada cap una manca de consideració explícita de la diversitat sexual i de gènere. Tot i que el decret curricular de la LOMLOE, el decret 175/2022, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, estableix uns objectius específics en aquests sentit, molts plans docents no els recullen d'una manera explícita. Això planteja un interrogant fonamental sobre la responsabilitat del professorat en l'abordatge d'aquestes qüestions durant el desenvolupament de l'assignatura.

En primer lloc, Judith Butler, a la seva obra "Gender Trouble", argumenta que el gènere és una construcció social i performativa, la qual cosa implica que les identitats de gènere són creades a través de les nostres accions i comportaments diaris (Butler, 1990). Aquesta perspectiva subratlla la importància de reconèixer i incloure la diversitat de gènere en els plans docents per tal de promoure un entorn educatiu inclusiu. La legislació com la LOMLOE, que insta a la inclusió d'aquests temes, hauria de servir com a guia per al desenvolupament de continguts que reflecteixin aquesta construcció social de gènere i la diversitat.

II·lustració 10

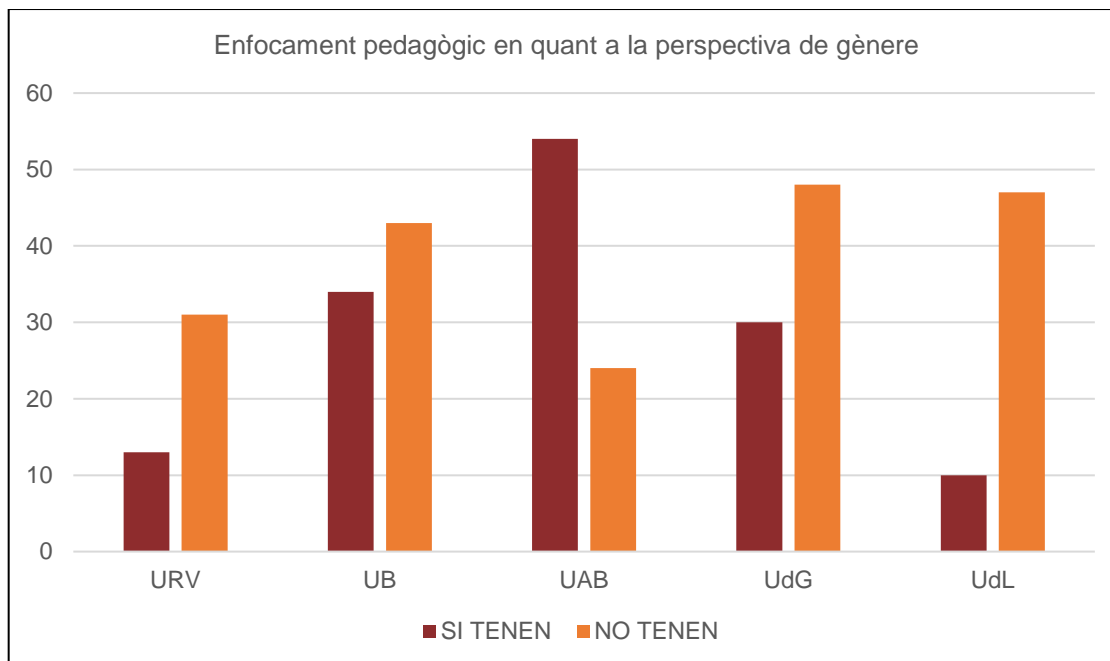
Assignatures que aborden la diversitat sexual i de gènere en les diferents universitats.

Nota: Dades extretes del Excel i dels plans docents publicats als webs de les facultats.

II·lustració 11

Enfocament pedagògic en quant a la perspectiva de gènere en les assignatures del grau.

Nota: Dades extretes del Excel i dels plans docents publicats als webs de les facultats.

En el context de la Universitat de Barcelona, no es contempla cap assignatura que estigui dedicada exclusivament a tractar temes de diversitat sexual i de gènere, a excepció

de “Sociologia de l'Educació: Canvis Socials, Educatius i Multiculturalitat” (Universitat de Barcelona, 2024), el tema 3 aborda les “Desigualtats socials, currículum i professorat”. Aquest apartat inclou una exploració detallada de diversos aspectes clau relacionats amb la coeducació, la detecció precoç de la violència de gènere, el sexisme i el paper de l'escola en aquests entorns. En primer lloc, la coeducació es presenta com una estratègia educativa fonamental per promoure la igualtat de gènere dins de l'aula. Això implica revisar i adaptar els continguts curriculars per garantir que reflecteixin la diversitat de perspectives i experiències de gènere. També fa èmfasi en la formació del professorat per aplicar pràctiques pedagògiques que fomentin la igualtat i el respecte mutu entre els estudiants de diferents gèneres.

D'altra banda, és cert, que en la menció d'Aprofundiment Curricular, l'assignatura “Història de l'Art a l'Escola” el professorat planteja la inclusió i la visibilitat de la diversitat de la societat a través de l'art. Aquesta absència d'una dedicació específica podria sospitar-se que posa en relleu certa manca de profunditat d'aquestes temàtiques dins del marc del pla d'estudis, tot i que la UB es posiciona com una universitat defensora de la diversitat sexual i de gènere. Aquesta situació podria ser contrastada amb les exigències de la Llei 4/2023, que requereix la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en tots els nivells educatius.

L'anàlisi de les dades recollides sobre les assignatures impartides a la Universitat de Barcelona per al grau d'Educació Primària posa de manifest una diversitat de perspectives i enfocaments en relació amb la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en les diverses assignatures.

En primer lloc, és evident que la gran majoria d'assignatures no aborden de manera explícita ni específica la diversitat sexual i de gènere (vegeu il·lustració 10 i 11). Aquesta manca de continguts relacionats amb aquest tema es fa evident en assignatures fonamentals com “Psicologia de l'Educació”, “la Llengua Catalana i Castellana per a l'Ensenyament”, i “Sociologia de l'Educació”. Aquesta situació pot reflectir diverses causes, om ara una manca de sensibilització sobre la importància de la inclusió i la diversitat, o bé limitacions en la formació i recursos dels docents i responsables del disseny curricular.

En l'assignatura de “Psicologia de l'Educació”, per exemple, es treballen temes relacionats amb el desenvolupament cognitiu i emocional dels infants, però sovint no es fa una referència explícita a la diversitat sexual i de gènere. Això implica una oportunitat perduda per abordar aquestes qüestions des d'una perspectiva psicològica, cosa que podria ajudar els futurs mestres a comprendre millor les necessitats dels seus alumnes en aquest àmbit.

De manera similar, en les assignatures de “Llengua Castellana i Catalana per a l’Ensenyament”, tot i que es treballen aspectes fonètics, gramaticals i literaris, no es troben continguts específics que tractin la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en els recursos educatius o en la didàctica de la llengua. Aquesta manca d’inclusió pot perpetuar estereotips i una visió monolítica de la identitat de gènere i l’orientació sexual.

En “Sociologia de l’Educació”, es podrien abordar temes com la construcció social del gènere i les desigualtats de gènere en el context educatiu, però sovint aquests temes no es tracten de maners suficientment profunda. La comprensió de com les estructures socials influeixen en les experiències de gènere i sexualitat dels alumnes és molt important per poder avançar en una educació inclusiva i equitativa.

Tot i això, és positiu observar que algunes assignatures, com “Acció Tutorial: Relacions entre Escola, Família i Comunitat” i “Educació Física”, sí que tenen en compte activament la diversitat sexual i de gènere en el seu contingut i enfocament pedagògic. En “Acció Tutorial: Relacions entre Escola, Família i Comunitat”, (Universitat de Barcelona, 2024) en el tema 1, que es centra en “L’acció tutorial a l’etapa de l’educació primària”, l’apartat 1.3 es centra en “L’acció tutorial en el marc d’un sistema educatiu inclusiu”. Aquesta secció examina com la tasca tutorial pot ser un element clau en la promoció de la inclusió educativa, garantint que tots els alumnes, independentment de les seves diferències, rebin el suport necessari per desenvolupar-se plenament dins del sistema educatiu. També en el tema 3, que tracta sobre “L’acció tutorial del mestre tutor o mestra tutora amb l’alumnat de 6 a 12 anys”, específicament en l’apartat 3.4 “L’acció tutorial en el grup”, posa èmfasi en diversos aspectes essencials com la coeducació, la cohesió de grup, el clima d’aula i la convivència.

En “Educació Física Inclusiva” (Universitat de Barcelona, 2024), que és una assignatura de la menció d’educació física, en el tema 1 aborda diversos aspectes relacionats amb la inclusió en l’àmbit de l’educació física. En l’apartat 1.1, titulat “L’educació física com a mitjà d’inclusió i de normalització social, a l’escola i a l’educació en el lleure”, s’analitza el paper fonamental de l’educació física en la integració i normalització de les persones dins del context escolar i en les activitats de lleure. En l’apartat 1.3, “La comunitat educativa i la inclusió a l’àrea d’educació física. Implicacions curriculars i organitzatives”, examina el rol de tots els agents educatius en la promoció de la inclusió a l’educació física, incloent-hi els docents, l’alumnat, les famílies i altres membres de la comunitat escolar. També, el tema 1 inclou l’apartat 1.4 “Superació de barreres per a l’aprenentatge i la participació atenent a la diversitat (discapacitat, gènere, multiculturalitat) de l’alumnat”, on es discuteix com superar les barreres que poden afectar l’aprenentatge i la participació dels estudiants en les classes d’educació

física, tenint en compte la diversitat de l'alumnat, incloent-hi aspectes com la discapacitat, el gènere i la multiculturalitat.

A més, en el tema 3, es centra en "Recursos facilitadors de la inclusió", on en l'apartat 3.4, "Els jocs motors sensibilitzadors: un recurs per afavorir el respecte a la diversitat", explora com els jocs motors poden ser utilitzats com a eines per fomentar el respecte i la valoració de la diversitat en l'àmbit de l'educació física. Aquesta secció posa de manifest la importància de les activitats pràctiques com a estratègia per promoure la inclusió i el respecte a la diversitat entre l'alumnat.

Un altre assignatura, "Teoria i Pràctica de l'Escola Inclusiva" (Universitat de Barcelona, 2024) és obligatòria i de 6 crèdits que aborda en un punt l'exploració de diferents components inclusivius i excloents de l'escola, posant especial atenció a com es responen a la diversitat i a les necessitats específiques de l'alumnat. Dins d'aquest marc, el tema de la coeducació i les desigualtats de gènere és toca de manera superficial per comprendre el paper de l'educació en la prevenció de la violència de gènere. També es presenta la coeducació com una estratègia essencial per promoure la igualtat de gènere a les aules, requerint una revisió i adaptació dels continguts curriculars per assegurar la representació equitativa de totes les perspectives de gènere. A més, es destaca la importància de formar el professorat en pràctiques pedagògiques que fomentin el respecte mutu i la igualtat, així com en la detecció precoç de la violència de gènere.

També hi ha oferida una assignatura optativa en la menció d'aprofundiment curricular anomenada "Història i Patrimoni Històric i Artístic" (Universitat de Barcelona, 2024) aborda diversos temes rellevants per a la comprensió i la valoració del patrimoni cultural. Dins d'aquest marc, el tema del patrimoni cultural en clau de gènere, amb focus especial en els espais femenins de la ciutat. Aquest tema examina com les dones han contribuït a la construcció i evolució dels espais urbans, així com la manera en què aquests espais reflecteixen les

Cal assenyalar que la presència de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere varia significativament entre les assignatures obligatòries i les optatives. Mentre que algunes matèries obligatòries, com "Educació Visual i Plàstica", semblen no incloure aquestes qüestions, altres, com "Didàctica de la Literatura Infantil i Juvenil" (Universitat de Barcelona, 2024), sí que ho fan de manera rellevant. Per exemple, en "Didàctica de la Literatura Infantil i Juvenil", es poden trobar lectures i activitats que aborden la diversitat sexual i de gènere, cosa que permet als futurs mestres conèixer materials i estratègies per tractar aquestes qüestions a l'aula.

Aquesta discrepància posa de manifest la necessitat d'una reflexió més profunda sobre com integrar la diversitat i la inclusió en tots els àmbits del pla d'estudis, independentment de la seva naturalesa obligatòria o optativa. Per exemple, seria beneficiós que assignatures com "Educació Visual i Plàstica" incloguessin temàtiques relacionades amb la representació de la diversitat sexual i de gènere en l'art i la cultura visual. Això ajudaria a formar docents amb una visió més àmplia i inclusiva de l'expressió artística i cultural.

En les assignatures optatives, es pot observar una variabilitat similar. Algunes optatives ofereixen l'oportunitat d'explorar la diversitat sexual i de gènere amb profunditat, mentre que d'altres no ho fan. A més, les assignatures de pràctiques i el "Treball de Final de Grau" són àmbits en què es podria fomentar més la inclusió de la diversitat sexual i de gènere. Durant les pràctiques escolars, els estudiants podrien rebre formació i suport per abordar aquestes qüestions en el context real de l'aula, mentre que el TFG podria incloure projectes i recerques que es centrin en la diversitat sexual i de gènere, contribuint així a la generació de coneixement i pràctiques inclusives.

El conjunt, aquestes dades reflecteixen una incorporació desigual de temàtiques de diversitat sexual i de gènere en el pla d'estudis del grau, tot i que hi ha exemples positius de com es poden integrar aquestes qüestions de manera efectiva en algunes assignatures. Aquesta anàlisi suggereix la necessitat d'una major conscienciació i formació per part del professorat per assegurar una inclusió més àmplia i consistent de la diversitat sexual i de gènere en totes les àrees del pla docent.

En contrast, a la Universitat Autònoma de Barcelona, s'ofereixen algunes assignatures específiques com per exemple "Context Social i Gestió Escolar" (Universitat Autònoma de Barcelona, 2024) que és una assignatura de formació bàsica de 6 crèdits. En el marc del primer bloc de l'assignatura es tracta la relació entre l'escola i la societat, amb un enfocament específic en la diversitat i les desigualtats relacionades amb la classe social, el gènere, l'ètnia i el territori. Un dels aspectes centrals és la distinció entre l'escola mixta i l'escola coeducativa, dos models educatius que sovint es confonen però que tenen implicacions diferents en termes de gènere i igualtat. L'escola mixta simplement agrupa nens i nenes en les mateixes aules, però no sempre aborda dinàmiques de poder, estereotips i desigualtats de gènere que poden perpetuar-se en aquests context. Per contra, l'escola coeducativa va més enllà, implementant metodologies i continguts que promouen activament la igualtat de gènere, desafien els rols tradicionals i fomenten el respecte mutu. Aquest enfocament implica una revisió crítica dels materials didàctics, la formació del professorat en sensibilitat de gènere, i la creació d'un ambient escolar que suporti la diversitat en totes les seves formes. Aquesta assignatura

convida a fer una petita reflexió sobre com les escoles poden contribuir en la construcció d'una societat més justa i equitativa.

També, en funció de la menció que es cursi. Per exemple, en el cas de la menció d'educació física es troba l'assignatura "Activitat Física, Diversitat i Salut", mentre per a la menció de ciències social hi ha "Ensenyar Ciències Socials amb perspectiva de gènere". Tot i això, la presència d'aquestes assignatures no és universal per a tots els alumnes que cursen el grau, deixant obert el dubte sobre la seva cobertura exhaustiva de les qüestions de diversitat sexual i de gènere (vegeu il·lustració 10 i 11). Aquest es pot analitzar a la llum de les teories de Bell Hooks, que en el seu llibre "Feminist Theory: From Margin to Center" (1998), remarca la importància de crear una educació que sigui inclusiva i reconegui les diverses formes d'opressió que experimenten les persones a causa del gènere, la raça i la classe social. Així mateix, la legislació europea, com la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, estableix la no discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere, cosa que les universitats haurien de reflectir més explícitament en els seus plans docents.

En contrast, a la Universitat Autònoma de Barcelona, s'ofereixen algunes assignatures específiques en funció de la menció que es cursi. Per exemple, en el cas de la menció d'educació física es troba l'assignatura optativa "Activitat Física, Diversitat i Salut" (Universitat Autònoma de Barcelona, 2024), en el bloc 4 es centra en l'exploració de la relació entre l'activitat física i la diversitat, abordant diversos aspectes rellevants relacionats amb aquest tema. Dins d'aquest apartat, s'analitzen les implicacions socioeducatives de la pràctica de l'activitat física en relació amb la diversitat. Es poden explorar els efectes de l'activitat física en diferents grups de població, considerant aspectes com la salut mental, la inclusió social i la integració comunitària.

Així mateix, es destaca com abordar la diversitat dins de l'àmbit de l'educació física, prenent com a marc de referència els principis de l'escola inclusiva. Es poden presentar estratègies pedagògiques i metodològiques que permetin la participació i el progrés de tots els estudiants, independentment de les seves capacitats o característiques individuals. Finalment, en aquesta assignatura, es posen de manifest diferents metodologies educatives i recursos didàctics destinats a promoure la inclusió en les classes d'educació física. Això pot incloure la utilització d'adaptacions curriculars, estratègies d'ensenyament diferenciat i l'ús de materials específics per atendre les necessitats dels estudiants amb diversitat funcional, cultural, de gènere, entre d'altres.

Per altra banda, en la menció de ciències socials hi ha l'optativa d' "Ensenyar Ciències Socials amb perspectiva de gènere" (Universitat Autònoma de Barcelona, 2024), es presenten

continguts centrats en la coeducació i la integració de la perspectiva de gènere en l'entorn escolar. Aquesta assignatura aborda diversos aspectes clau per promoure una educació equitativa i inclusiva. Primerament, es tracta la perspectiva de gènere en la cultura escolar, on s'analitzen les dinàmiques i estructures institucionals que poden perpetuar o desafiar les desigualtats de gènere. Això inclou una reflexió sobre les pràctiques educatives quotidianes i polítiques escolars. Seguidament, es considera la perspectiva de gènere en els continguts escolars, posant èmfasi en la revisió crítica del currículum per assegurar que els materials i temàtiques abordades reflecteixin i respectin la diversitat de gènere. Així mateix, es discuteix el tractament del gènere en les representacions socials i els problemes rellevants, examinant com els estereotips i les narratives de gènere es reproduïxen o es poden transformar a través de l'educació. Un altre aspecte essencial és l'elaboració i disseny de propostes educatives coeducatives, on els estudiants aprendran a crear activitats i projectes que fomentin la igualtat de gènere i la inclusió. Això es complementa amb la capacitat per assessorar en propostes transformadores i innovadores, ajudant a la implementar canvis efectius en les pràctiques educatives.

A més, l'assignatura posa èmfasi en la comunicació, el diàleg i els mètodes interactius per a una formació en valors equitatius i igualitaris, socialment democràtics a l'educació primària. Això implica l'ús de tècniques pedagògiques que promoguin la participació activa i el respecte mutu entre els estudiants. Finalment, aborda la lectura, la fotografia, la publicitat i la premsa, entre d'altres per tal que els estudiants desenvolupin l'esperit de pensament crític.

Aquest fet es pot analitzar a la llum de les teories de Bell, Hooks, que en el seu llibre "Feminist Theory: From Margin to Center" (1998), remarca la importància de crear una educació que sigui inclusiva i reconegui les diverses formes d'opressió que experimenten les persones a causa del gènere, la raça i la classe social. Així mateix, la legislació europea, com la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, estableix la no discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere, cosa que les universitats haurien de reflectir més explícitament en els seus plans docents.

A més, la inclusió per perspectiva de gènere i la coeducació en diversitat sexual i de gènere en el currículum universitari és fonamental per promoure una educació inclusiva i equitativa. En aquest context, la UAB ha implementat esforços significatius per incorporar aquests temes en les seves assignatures, de les 54 assignatures analitzades en el Grau d'Educació Primària, un alt percentatge inclou continguts relacionats amb la perspectiva de gènere. Aproximadament el 80% de les assignatures (43 assignatures) inclouen una metodologia sobre la perspectiva de gènere. Això inclou anàlisi crítica de desigualtats per raó de sexe/gènere, responsabilitats ètiques i democràtiques i el disseny d'espais d'aprenentatge

inclusius. Aquest alt percentatge indica un compromís clar per part de la Universitat Autònoma de Barcelona per abordar les qüestions de gènere de manera transversal en el pla d'estudis.

No obstant això, encara que aquests temes estan presents, no es treballen de manera tan explícita i profunda com la perspectiva de gènere. La coeducació en diversitat sexual i de gènere es menciona, però es desenvolupa àmpliament en les pràctiques i el currículum de moltes assignatures. Això suggereix que, si bé hi ha un reconeixement de la importància d'aquests temes, la implementació concreta i profunda encara no s'ha aconseguit en la mateixa manera.

Centrar-nos en les assignatures, quan es desglossa per tipus d'assignatura, es pot observar que la perspectiva de gènere està més present que la coeducació en diversitat sexual i de gènere. Les assignatures de formació bàsica i obligatòria tendeixen a incloure més continguts sobre perspectiva de gènere que sobre coeducació en diversitat sexual i de gènere. Això pot deure's al fet que els continguts bàsics i obligatoris són vistos com a fonamentals per a tots els estudiants, i per tant és més fàcil integrar temes de perspectiva de gènere que ja tenen un reconeixement més ampli en la societat i a nivell acadèmic.

Pel que fa a les assignatures optatives i pràctiques, tot i que algunes inclouen aquests temes, la coeducació en diversitat sexual i de gènere no es tracta amb la mateixa profunditat que la perspectiva de gènere. Les assignatures optatives i les pràctiques ofereixen una major llibertat curricular, però això també significa que la inclusió de temes específics depèn en gran manera de l'interès i l'especialització dels professors que les imparteixen.

En termes d'àrees temàtiques, es pot observar una tendència similar. Les àrees d'educació, llengües i ciències socials tenen una forta presència de la perspectiva de gènere, rols de gènere i estudis feministes, cosa que contribueix a una comprensió més àmplia i crítica de la perspectiva de gènere.

Les àrees d'educació física i artística tenen un enfocament en la perspectiva de gènere, però la coeducació en diversitat sexual i de gènere es tracta de manera més limitada. En aquestes àrees, hi ha un potencial significatiu per explorar qüestions d'identitat i expressió de gènere, però encara no s'ha aprofitat plenament.

Pel que fa a l'enfocament pedagògic, es revela una major atenció a la perspectiva de gènere que a la coeducació en diversitat sexual i de gènere. Les assignatures destaquen la importància de l'ètica i els valors democràtics, amb un fort component de perspectiva de gènere. Això és fonamental per formar professionals que valorin i promoguin la identitat de gènere en el futur a les aules d'educació primària. Les desigualtat de gènere es tracten de

manera crítica, però la diversitat sexual i de gènere no sempre s'integra en aquest anàlisi. És per aquesta raó un enfocament més inclusiu que consideri totes les formes de diversitat.

Pel que fa a l'àmbit de la Universitat Rovira i Virgili, tot i oferir una assignatura titulada "Societat, família i educació", aquesta treballa molt superficialment la perspectiva de gènere i la diversitat sexual (vegeu il·lustració 10 i 11). Això podria suggerir una certa manca de consideració específica d'aquests temes en el context dels seus plans d'estudis. Aquesta situació es pot veure reflectida en el treball de Simone de Beauvoir, "El segon sexe" (1949), on es denuncia la construcció social de les dones com a "l'altre" i es fa palesa la necessitat de desafiar les estructures educatives que perpetuen aquestes desigualtats. La legislació, com la Llei 11/2014 de Catalunya, que promou la coeducació i la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en els plans educatius, sembla no estar completament integrada en el grau.

L'anàlisi de les dades recollides sobre les assignatures impartides a la URV revela pel que fa a la diversitat sexual i de gènere, les dades identifiquen que aquestes temàtiques es tracten de manera explícita en algunes assignatures específiques. Per exemple l'assignatura "Societat, família i educació" inclou continguts sobre relacions de gènere i discriminació i inclusió social (Universitat Rovira i Virgili, 2024). En el bloc 3 de l'assignatura titulat "Família, gènere, cultura i relacions intergeneracionals" es realitza una exploració dels diversos aspectes relacionats amb el gènere i la diversitat familiar. També en l'apartat "Models de família i la seva influència en l'educació, es revisen els diferents tipus de famílies i com aquestes influeixen en la socialització. Finalment, el subapartat "Relacions de gènere" es dona una pinzellada sobre les relacions de poder i les dinàmiques de gènere presents en diferents àmbits de la societat. Tanmateix, moltes assignatures de formació bàsica, com "Habilitats comunicatives", "Processos i contextos educatius" i "Ensenyament i aprenentatge de les matemàtiques I", entre d'altres, no contemplen aquests aspectes.

En relació amb les assignatures optatives, s'observa una especial atenció, sobretot en la menció de l'educació física, en la integració de la diversitat sexual i de gènere. Per exemple, en l'assignatura "Esport extraescolar" (Universitat Rovira i Virgili, 2024), el tema 3 titulat "La motivació i la participació en les activitats extraescolars", en l'apartat 3.2 "La diversitat de l'alumnat: prevenció de problemes d'aprenentatge i de convivència", sembla abordar una temàtica rellevant sobre com gestionar la diversitat entre els estudiants que participen en activitats esportives fora de l'horari escolar.

Aquestes dades reflecteixen un compromís molt iniciat de la URV per incorporar temàtiques de diversitat sexual i de gènere en el seu currículum. Tot i que s'han fet avenços, encara hi ha un marge per una major integració d'aquestes qüestions en un ventall més ampli

d'assignatures. Això és necessari per garantir que els futurs mestres estiguin plenament preparats per abordar i promoure la igualtat i la inclusió en els seus futurs entorns educatius.

Això és necessari per garantir que els futurs mestres estiguin plenament preparats per abordar i promoure la igualtat i la inclusió en els seus futurs entorns educatius.

A la Universitat de Girona, l'assignatura "Societat, família i escola" (Universitat de Girona, 2024) és una assignatura obligatòria que examina superficialment com les estructures socials influeixen en els processos educatius i en les relacions entre l'escola, la família i la societat. Dins d'aquest context, l'anàlisi de gènere, la diversitat sexual i l'educació és fonamental per entendre com les desigualtats i les dinàmiques de poder es reproduïxen i poden ser transformadores dins de l'entorn educatiu. També, l'estudi del gènere en l'educació implica una revisió crítica dels rols i estereotips de gènere que encara persisteixen en el sistema educatiu, afectant les expectatives i oportunitats de l'alumnat. Pel que fa a la diversitat sexual, l'educació juga un paper molt important en la creació d'entorns segurs i inclusius per a tots els estudiants, independentment de la seva orientació sexual o identitat de gènere. Això implica la inclusió de continguts sobre diversitat sexual en el currículum i la formació del professorat.

A més d'aquesta assignatura, es disposa d'una assignatura optativa com "Educació estètica i vida quotidiana: postmoderna, multicultural, feminista i ecològica" (Universitat de Girona, 2024), que aborda temes relacionats amb la diversitat des d'una perspectiva més àmplia.

Tot i així, la seva inclusió com a optativa podria limitar la seva accessibilitat i impacte en la formació dels estudiants. Aquesta situació es pot vincular amb la crítica de Betty Friedan en la "La dona mística" (1963), que defensa l'educació com una eina per alliberar a les dones dels rols de gènere restrictius i promoure la seva realització personal i professional. La manca d'assignatures obligatòries que tractin explícitament aquests temes podria contravenir a la Llei 4/2023, que posa en èmfasi especial en la formació del professorat en matèria de diversitat sexual i de gènere.

Per aprofundir en l'anàlisi de la integració de la coeducació, i fent una revisió de les assignatures ofertades pel curs 2023 – 2024, es pot observar una presència clara de temes relacionats amb la diversitat sexual i de gènere. No obstant això, és necessari assenyalar que, tot i aquesta presència, no sempre es destaca la coeducació com a eix transversal en l'abordatge d'aquests temes. Per exemple, l'assignatura "Societat, família i escola. Sociologia" ofereix una visió àmplia sobre el gènere, la diversitat sexual i l'educació, però no

posa un èmfasi explícit en com la coeducació pot ser utilitzada com a estratègia per aconseguir una educació més inclusiva i equitativa.

D'altra banda, "Suport a la diversitat sexual i de gènere en la intervenció educativa, social i psicològica" (Universitat de Girona, 2024) ofereix una comprensió integral sobre la diversitat de gènere i sexual, començant amb una introducció als conceptes bàsics de gènere diversitat sexual. També s'analitza com les societats contemporànies tracten aquestes diversitats, incloent-hi els desafiaments i avenços en la seva acceptació. L'assignatura també revisa les formes de discriminació i odi contra les persones LGBTIQ, així com els impactes negatius d'aquests fenòmens. A més, es presenten estratègies per donar suport a la diversitat sexual i de gènere en contextos educatius, socials i psicològics, destacant la importància dels suports institucional. Finalment, s'estudien les polítiques i legislacions que protegeixen els drets de les persones LGTBI+, revisant exemples de bones pràctiques i els desafiaments en la seva implementació.

Pel que fa a les assignatures optatives relacionades amb àrees com l'educació física, la música, les tecnologies de la informació o l'educació ambiental, tot i incorporar continguts pedagògics sobre la diversitat sexual i de gènere, també podrien beneficiar-se d'una aproximació més explícita a la coeducació.

Finalment, a la Universitat de Lleida, les assignatures "Sociologia de l'educació" i l'assignatura "Família i escola". Aquestes dues formen part de l'àrea de sociologia proposada en la formació bàsica del grau. Tal i com assenyala Michel Foucault a "La història de la sexualitat" (1978), on explora com les societats controlen i marginen la diversitat sexual i de gènere. La legislació nacional i autonòmica, com la Llei 4/2023 i la Llei 11/2014, insisteix en la necessitat d'incorporar de manera explícita aquests temes en el currículum educatiu, cosa que sembla no estar completament implementada en la UdL.

En primer lloc, és important destacar que l'assignatura "Sociologia de l'Educació" (Universitat de Lleida, 2024) aborda explícitament la diversitat sexual i de gènere. Aquesta assignatura s'imparteix en el primer curs com a part de la formació bàsica i cobreix temes com el gènere, la coeducació i la diversitat sexual a l'escola. Aquest contingut és important per a la formació futurs professionals de l'educació, ja que els prepara per gestionar i promoure entorns d'aprenentatge inclusius i respectuosos amb la diversitat. La competència específica CE 5 associada a aquesta assignatura destaca la importància de dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat, fomentant la igualtat de gènere, l'equitat i el respecte als Drets Humans.

A més d'aquesta assignatura, diverses altres incorporen la competència CE 5, tot i no abordar directament la diversitat sexual de gènere en els seus continguts. Aquestes

assignatures inclouen (Universitat de Lleida, 2024) “Teoria, Història i Contextos Educatius”, “Tecnologies Digitals a l'Educació Primària”, “Processos i Contextos Educatius”, “Didàctica de les Ciències Socials I”, “Didàctica de les Ciències Socials II” i “Prevenció i Atenció Biopsicosocial”. La inclusió de la competència CE 5 en aquestes assignatures reflecteix un enfocament pedagògic que reconeix la necessitat de crear entorns educatius que promoguin la igualtat i el respecte pels drets humans.

Per exemple, l'assignatura “Família i Escola” (Universitat de Lleida, 2024) aborda temes com la vulnerabilitat social i econòmica de les famílies, la pluralitat cultural i la diversitat familiar. Tot i que no tracta explícitament la diversitat sexual i de gènere, el seu enfocament en la diversitat i la comunicació intercultural contribueix a la formació d'un entorn educatiu més inclusiu.

No obstant això, una part significativa de les assignatures analitzades no inclouen continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere ni tenen un enfocament pedagògic específic en aquesta àrea. Aquestes assignatures pertanyen a una varietat d'àrees temàtiques, incloent-hi matemàtiques, llengües, ciències experimentals, tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement, educació física i educació artística. Per exemple, assignatures com “Numeració, Càlcul i Mesura”, “Didàctica de la Llengua en Educació Primària” o “Didàctica de l'Educació Física” no inclouen continguts rellevants per a la diversitat sexual i de gènere. Aquesta absència suggereix que, malgrat els avenços en algunes àrees, encara hi ha molt per fer per integrar de manera més transversal aquests importants temes en el conjunt del pla d'estudis.

A més, les mencions específiques com STEM, Educació Física, Educació Musical i Anglès presenten una absència notable de continguts relacionats amb la diversitat sexual i de gènere. Això és preocupant, ja que aquestes àrees també poden beneficiar-se d'una perspectiva inclusiva i diversa. Per exemple, en l'assignatura “Desenvolupament i Innovació Tecnològica a l'Escola”, que forma part de la menció STEM, no es tracten aquests temes, malgrat la importància de la tecnologia en la creació de materials educatius inclusius i accessibles.

En aquest context, es presenta una comparativa entre diverses universitats catalanes. Aquesta anàlisi es centra en com cada institució universitària incorpora la diversitat sexual i de gènere en els seus plans d'estudis, destacant fortaleeses i mancances de cadascuna i posant de relleu, la importància d'una integració transversal en temes de formació acadèmica. Relacionat amb l'escrit al començament del punt 5.3.1, a la URV, tot i oferir l'assignatura de “Societat, família i educació”, aquesta treballa de manera superficial la perspectiva de gènere

i la diversitat sexual, indicant una manca de consideració específica d'aquests temes en els seus plans d'estudis. Tot i alguns progressos en assignatures com "Ensenyament i aprenentatge de l'educació física II" i "Ensenyament i aprenentatge de les ciències experimentals II", encara hi ha marge per una major integració d'aquests temes. La UAB mostra una integració més completa pel que fa a l'oferta d'optatives en quant a la diversitat sexual i de gènere.

En canvi la UB també incorpora aquests temes en el seu pla d'estudis, però de manera més fragmentada. Tot i que hi ha assignatures que aborden la diversitat sexual i de gènere, sovint ho fan de manera limitada. També la UB ofereix diverses optatives per explorar aquests temes amb més profunditat, però la seva naturalesa optativa en pot limitar l'impacte. D'altra banda, la UdG, ofereix l'assignatura "Societat, família i escola" amb una visió general de temes socials sense un enfocament específic en gènere o diversitat. Tot i que hi ha una optativa com "Educació estètica i vida quotidiana: postmoderna, multicultural, feminista i ecològica" que podria abordar aquests temes, la seva inclusió com a optativa en limita l'accessibilitat i l'impacte en la formació dels estudiants. Això suggereix una manca d'integració sistemàtica d'aquests temes en el currículum obligatori, contravenint la legislació que promou la inclusió.

Finalment, a la UdL, les assignatures de "Sociologia de l'educació" i "Família i escola" no fan menció específica a la diversitat sexual i de gènere, tractant-ho de manera superficial a través de la diversitat familiar. Encara que algunes assignatures inclouen la CE 5, que promou la creació d'entorns educatius inclusius, aquesta competència no sempre es tradueix en continguts explícits sobre la diversitat sexual i de gènere.

5.4. Relació de les dades obtingudes

La comparació entre els resultats obtinguts dels qüestionaris, les entrevistes i l'anàlisi dels plans docents ofereix una visió completa i detallada de la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent.

Els qüestionaris, emplenats per un significat nombre de participants, proporcionen una visió àmplia i representativa de la percepció dels estudiants sobre aquesta qüestió. La distribució equilibrada per edat i sexe dels participants indica una diversitat respectada en termes de gènere. A més, la notable identificació personal dels participants amb el col·lectiu LGTBI+ reflecteix una creixent consciència i sensibilitat respecte a la diversitat sexual i de gènere.

D'altra banda, les entrevistes amb professors revelen diverses tendències i perspectives, subratllant les limitacions en l'abordatge d'aquestes qüestions durant el desenvolupament dels cursos. Mentre alguns professors reconeixen la importància de la coeducació i la visibilitat de la comunitat LGTBI+, d'altres adverteixen sobre els riscos de polititzar excessivament aquest debat. Això posa de manifest la complexitat i les discrepàncies en l'enfocament d'aquesta temàtica dins del context universitari.

L'anàlisi dels plans docents confirma les observacions anterior, mostrant una tendència generalitzada cap a una manca de consideració explícita de la diversitat sexual i de gènere de manera directa. Això suggereix la necessitat urgent d'una revisió i una acció més profundes per millorar la inclusió d'aquestes temàtiques en els plans d'estudis universitaris. A través d'aquesta comparació, es posa de manifest la importància crítica d'abordar adequadament la diversitat sexual i de gènere en la formació dels futurs mestres, garantint una educació inclusiva i respectuosa amb totes les identitats de gènere i orientacions sexuals.

5.5. Proposta d'assignatura obligatòria.

Considerant les limitacions i les necessitats identificades en aquest estudi sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la formació docent, es proposa el desenvolupament d'una nova assignatura obligatòria de 6 crèdits per al Grau en Mestre d'Educació Primària. Aquesta assignatura estaria dedicada específicament a la coeducació i a la diversitat sexual i de gènere, i tindria com a objectiu proporcionar als estudiants les habilitats, els coneixements i les competències necessàries per abordar aquestes qüestions de manera efectiva en el seu futur exercici professional com a mestres.

La proposta d'aquesta nova assignatura es fonamenta en diverses raons. En primer lloc, respon a la necessitat de proporcionar una formació específica i exhaustiva en aquestes àrees, que actualment no està adequadament abordada en molts plans d'estudis universitaris. La inclusió d'aquesta assignatura permetria als estudiants adquirir un coneixement més profund sobre la diversitat sexual i de gènere, així com les eines necessàries per la seva integració efectiva en la pràctica educativa.

En segon lloc, una assignatura dedicada a la coeducació i a la diversitat sexual i de gènere contribuiria a promoure una cultura de respecte, tolerància i inclusió dins del sistema educatiu. Proporcionant als futurs mestres les eines i estratègies necessàries per crear

entorns d'aprenentatge segurs, respectuosos i inclusivament per a tots els estudiants, independentment de la seva orientació sexual, expressió de gènere o identitat de gènere.

L'estructura i el contingut d'aquesta assignatura podrien incloure una varietat de temes rellevants, com ara la construcció social del gènere, els estereotips de gènere en l'educació, la prevenció de l'assetjament escolar i la discriminació per raó de gènere o orientació sexual, les polítiques i legislacions relacionades amb la diversitat sexual i de gènere, entre d'altres. Es podria adoptar una aproximació interdisciplinària, integrant perspectives de la psicologia, la sociologia, la pedagogia i altres disciplines pertinents.

A més, l'assignatura podria incloure activitats pràctiques, com ara estudis de cas, observacions de classe, debats en grup i projectes de recerca, que permetin als estudiants aplicar els seus coneixements en situacions reals i desenvolupar habilitats pràctiques per gestionar la diversitat sexual i de gènere en les aules.

5.5.1. Esquema de proposta d'assignatura

- **Títol de l'assignatura:** Innovació en coeducació i diversitat sexual i de gènere en l'educació primària.
- **Crèdits:** 6 crèdits ECTS.
- **Objectius:**
 1. Abordar la coeducació i la diversitat sexual i de gènere en el context de l'educació primària.
 2. Promoure una comprensió avançada de la construcció social del gènere i la seva influència en l'entorn educatiu.
 3. Desenvolupar estratègies innovadores per identificar i superar les barreres de la diversitat sexual i de gènere a l'aula.
 4. Explorar i implementar noves polítiques, legislacions i programes per a la inclusió de la diversitat sexual i de gènere.
 5. Fomentar una mentalitat innovadora en el desenvolupament i l'aplicació d'estratègies pedagògiques inclusives per a la gestió de la diversitat a les aules.
- **Continguts**
 1. Introducció a la innovació en coeducació i diversitat sexual i de gènere.
 2. Anàlisi avançada de la construcció social del gènere i els estereotips en l'educació.
 3. Exploració innovadora de la identitat sexual i de gènere i la diversitat respectuosa.

4. Prevenció i intervenció innovadores en discriminació i assetjament escolar relacionats amb la diversitat sexual i de gènere.
5. Innovació en polítiques i legislacions per a la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en l'educació.
6. Desenvolupament de noves estratègies pedagògiques inclusives i equitatives.
7. Aplicació pràctica de la innovació a través de casos d'estudi i projectes de recerca avançats.

- **Metodologia**

1. Aproximació innovadora a les conferències magistrals i els debats en grup.
2. Ús de tecnologies emergents per a lectures dirigides i treballs pràctics en aules simulades.
3. Observacions innovadores de classes i programes d'èxit coeducatiu.
4. Foment de la col·laboració i la concreció d'idees innovadores en projectes de recerca.

- **Avaluació:**

1. Participació activa en l'aplicació d'innovacions (20%)
2. Creativitat i originalitat en els treballs individuals i en grup (30%)
3. Supòsit pràctic (20%)
4. Projecte de recerca i innovadors (30%)

6. Conclusions

Les conclusions d'aquesta investigació sobre la formació en diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària a les universitats públiques catalanes, a la llum de la recent aprovació de la Llei orgànica del Sistema Universitari, també LOSU, (Llei 2/2023), la Llei orgànica de modificació de la Llei d'educació, la LOMLOE (Llei 3/2020) i les dades obtingudes, subratllen diverses necessitats i manques significatives en el context educatiu actual.

En primer lloc, la LOSU destaca la importància de promoure la igualtat d'oportunitats i la no discriminació en l'àmbit universitari. Aquesta normativa subratlla la necessitat que les universitats incorporin la diversitat sexual i de gènere com a eix transversal, i en això està inclòs el Grau en Mestre d'Educació Primària, incloent-hi la sensibilització i la preparació per abordar temes relacionats amb la diversitat sexual i de gènere de manera inclusiva i

respectuosa. Aquesta perspectiva està en línia amb els arguments de Judith Butler a “Gender Trouble” (1990), on defensava que el gènere és una construcció social que necessita ser reconeguda i abordada en tots els àmbits, incloent-hi l’educació.

Les dades obtingudes en aquesta investigació revelen una manca significativa de la consideració i integració dels continguts específics sobre la diversitat sexual i de gènere en els plans d’estudi del Grau en Mestre d’Educació Primària a les universitats públiques catalanes. Aquesta situació evidencia la necessitat urgent d’una revisió a fons dels plans d’estudi per tal d’actualitzar-los i incorporar continguts formatius que permetin als futurs mestres abordar adequadament aquestes qüestions dins de l’àmbit educatiu. Aquest punt es pot relacionar amb les teories de Bell Hooks a “Feminist Theory: From Margin to Center” (1998), on subratlla la importància d’una educació inclusiva que reconegui les diverses formes d’opressió.

És imperatiu adaptar els plans d’estudi del Grau en Mestre d’Educació Primària per incloure de manera explícita i transversal la diversitat sexual i de gènere. Aquesta integració ha de ser fonamental en la formació dels futurs mestres, amb l’objectiu de desenvolupar competències, habilitats i sensibilitats que els permetin gestionar la diversitat present a les aules i contribuir a la construcció d’entorns educatius respectuosos i inclusius. Aquesta necessitat d’adaptació s’alinea amb les crítiques de Simone de Beauvoir a “El segon sexe” (1949), on denuncia les estructures socials que perpetuen les desigualtats de gènere i fa una crida a desafiar aquestes estructures des de l’educació.

Aquestes conclusions posen de manifest la manca de consens i uniformitat en la manera com les universitats aborden la inclusió de la diversitat sexual i de gènere. Aquesta situació subratlla la necessitat urgent d’una reflexió i revisió dels plans d’estudi per garantir una formació completa i inclusiva per als futurs professionals de l’educació. Això és essencial per preparar-los a abordar amb sensibilitat i eficàcia les qüestions de diversitat en el seu treball, en consonància amb les exigències de les diverses legislacions mencionades i les teories crítiques de pensadors com Michel Foucault, que a “La història de la sexualitat” (1978) explora com les societats controlen i marginen la diversitat sexual i de gènere.

Referències bibliogràfiques

- American Psychological Association (APA). (2020). Sexual orientation and gender identity. In *APA Dictionary of Psychology* (3rd ed.). American Psychological Association.
- Assemblea General de les Nacions Unides. (1989). La Convenció sobre els Drets de l'Infant. <https://www.refworld.org/es/leg/multilateraltreaty/unga/1989/es/18815>
- Assemblea General de les Nacions Unides. (2015). Transformar nuestro mundo: la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/93/pdf/n1529193.pdf?token=LxKKpxd0y3Gkb5qcNm&fe=true>
- Beauvoir, S. de, López Pardina, T., & Martorell Linares, A. (2005). *Beauvoir, Simone de, 1908-1986, [Deuxième sexe. Castellà]
El segundo sexo (1a edición)*. Ediciones Cátedra.
- Butler, J. (2006). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (2nd Edition). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203824979>
- Calvo, A. (2005). El matrimonio homosexual en España. En busca de explicaciones para una nueva política.
- Comissió Europea. (2020). Unió de la Igualdad: Estrategia para la Igualdad de las Personas LGBTIQ 2020-2025. Recuperat de <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0698>
- Comisión Internacional de Juristas (ICJ). (2007). Principios de Yogyakarta: Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos en relación con la orientación sexual y la identidad de género. Recuperat de <https://www.refworld.org/es/leg/resolution/icjurists/2007/es/58135>
- Consell d'Europa (2007). Recomendación CM/Rec(2007)17 del Comité de Ministros a los Estados miembros sobre las normas y los mecanismos de igualdad entre mujeres y Hombres. <https://www.inmujeres.gob.es/publicacioneselectronicas/documentacion/Documentos/DE0019.pdf>
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage.
- Duberman, M. (1993). *Stonewall: The Riots that Sparked the Gay Revolution*. Penguin Books.

- Declaració de Bolonya (1999). <http://ehea.info/page-ministerial-conference-bologna-1999>
- European Higher Education Area. (2020). Bologna Process. <https://ehea.info/>
- El Salto (2018). “¡Locas! ¡Mariconas! ¿Qué hacéis?” El orgullo de 1977. Recuperat de: <https://www.elsaltodiario.com/orgullo/historia-primer-orgullo-de-1977-barcelona>
- Friedan, Betty. (1965). *La Mística de la feminidad*. Sagitario.
- Foucault, M. (1978). *The history of sexuality, volume 1: An introduction*. Vintage Books.
- García-Rojas, A.D., del Río Olvera, F.J. & Santín Vilariño, C. (2022). La formación del alumnado universitario en género y sexualidad como estrategia preventiva del sexismo en las aulas. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 25(3), 177-189.
- hooks, bell. (2015). *Feminist theory: from margin to center* (3rd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315743172>
- ILGA (2020). Homofobia de estado. Actualización del panorama global de la legislación. https://ilga.org/downloads/ILGA_Mundo_Homofobia_de_Estado_Actualizacion_Panorama_global_Legislacion_diciembre_2020.pdf
- Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., & Martin, C. E. (1948). *Sexual behavior in the human male*. Indiana University Press.
- Krause, D. (1989). The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods [Review of *The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods*]. *Teaching Sociology*, 17(4), 500–501. American Sociological Association. <https://doi.org/10.2307/1318434>
- Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (2014), Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya [DOGC], 6730, de 17 d'octubre de 2014.
- Llei Orgànica 4/2023, de 28 febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI, Boletín Oficial del Estado [BOE], 51, de 01 de març de 2023 (Espanya).
- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (2006). Boletín Oficial del Estado [BOE], 106, de 04 de maig de 2006 (Espanya).

Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, que modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (2020). Boletín Oficial del Estado [BOE], 340, de 30 de desembre de 2020 (Espanya).

Lorber, J. (1994). *Paradoxes of gender*. Yale University Press.

Massey, D. S., & Denton, N. A. (1994). American apartheid: segregation and the making of the underclass [Review of *American apartheid: segregation and the making of the underclass*]. *Journal of American Studies*, 28(2), 281–282.

Morrow-Howell, N., Galucia, N., Swinford, E., & Meyer, T. (2022). Challenges and opportunities of age diverse universities: Perspectives from admissions and career services. *Gerontology & geriatrics education*, 43(3), 328–345. <https://doi.org/10.1080/02701960.2020.1864345>

Organització Mundial per la Salut [OMS] (2018). Sexual and reproductive health. Recuperat de: <https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/gender>

Parlament Europeu (2000). *Directiva 2000/78/CE del Consell, de 27 de novembre de 2000, pel qual s'estableix un marc general per a la igualtat de tracte en l'ocupació i l'ocupació, que inclou la no discriminació per motius d'origen racial o ètnic, edat, discapacitat i orientació sexual*. Diari Oficial de la Unió Europea, L 303/16.

Parlament Europeu. (2021). Resolució del Parlament Europeu, de 14 de setembre de 2021, sobre els drets de les persones LGBTIQ a la Unió Europea (2021/2679(RSP)). Recuperat de https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0366_ES.pdf

Parlament Europeu, Consell i Comissió de la Unió Europea. (2000). Carta dels drets Fonamentals de la Unió Europea. Diari Oficial de la Unió Europea, C, núm. 364, 18 de desembre de 2000.

Rich, A. (1980). Compulsory heterosexuality and lesbian existence. In *A dream of a common language: Poems 1950-1974* (pp. 23-75). W. W. Norton & Company.

Silverman, D. (2006). Doing qualitative research: a practical handbook [Review of *Doing qualitative research: a practical handbook*]. *Technical Communication*, 53(2), 249–251.

Stone, S. (1991). The empire strikes back: A posttranssexual manifesto. In *Transgender studies* (pp. 279-305). Routledge.

Stryker, S. (2008). *Transgender history*. Routledge.

Toward a Definition of Mixed Methods Research. (2007). *Journal of Mixed Methods Research*.
<https://doi.org/10.1177/1558689806298224>

Universitat Autònoma de Barcelona (2024). Activitat Física, Diversitat i Salut. Guies docents.
https://guies.uab.cat/guies_docents/public/portal/html/2023/assignatura/102054/ca

Universitat Autònoma de Barcelona (2024). Context Social i Gestió Escolar. Guies docents.
https://guies.uab.cat/guies_docents/public/portal/html/2023/assignatura/102069/ca

Universitat Autònoma de Barcelona (2024) Ensenyar Ciències Socials amb Perspectiva de Gènere. Guies docents.
https://guies.uab.cat/guies_docents/public/portal/html/2023/assignatura/106077/ca

Universitat Autònoma de Barcelona. (2012). Resolución de 9 de octubre de 2012, de la Universidad Autónoma de Barcelona, por la que se publica el plan de estudios de Graduado en Educación Primaria. *Boletín Oficial del Estado*, 254, 74772-74774.
<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2012-13117>

Universitat de Barcelona (2024). Acció Tutorial: Relacions entre Escola, Família i Comunitat. Pla docent de l'assignatura.
https://www.ub.edu/pladocent/?cod_giga=361041&curs=2023&idioma=CAT

Universitat de Barcelona (2024). Didàctica de la Literatura Infantil i Juvenil. Pla docente de l'assignatura.
https://www.ub.edu/pladocent/?cod_giga=361055&curs=2023&idioma=CAT

Universitat de Barcelona (2024). Educació Física Inclusiva. Pla docent de l'assignatura.
https://www.ub.edu/pladocent/?cod_giga=363213&curs=2023&idioma=CAT

Universitat de Barcelona (2024). Història i Patrimoni històric i artístic. Pla docent de l'assignatura.
https://www.ub.edu/pladocent/?cod_giga=363223&curs=2023&idioma=CAT

Universitat de Barcelona (2024). Sociologia de l'Educació: Canvis Socials, Educatius i Multiculturalitat. Pla docente de l'assignatura.
https://www.ub.edu/pladocent/?cod_giga=361044&curs=2023&idioma=CAT

Universitat de Barcelona (2024). Teoria i pràctica de l'escola inclusiva. Pla docent de l'assignatura.
https://www.ub.edu/pladocent/?cod_giga=361029&curs=2023&idioma=CAT

Universitat de Barcelona. (2013). Resolución de 27 de junio de 2013, de la Universidad de Barcelona, por la que se publica el plan de estudios de Graduado en Maestro de

Educación Primaria. *Boletín Oficial del Estado*, 170, 52995-52996.
https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-7864

Universitat de Girona (2024). Educació estètica i vida quotidiana: postmoderna, multicultural, feminista i ecològica. Detalls de l'assignatura. <https://www.udg.edu/ca/estudia/Ofertra-formativa/Ofertra-dassignatures/Detall-assignatura?codia=3101G00023&codip=3101G0309&curs=2023>

Universitat de Girona (2024). Societat, família i escola. Detalls de l'assignatura. <https://www.udg.edu/ca/estudia/Ofertra-formativa/Ofertra-dassignatures/Detall-assignatura?codia=3101G00143&codip=3101G0309&curs=2023>

Universitat de Girona (2024). Suport a la diversitat sexual i de gènere en la intervenció educativa, social i psicològica. Detalls de l'assignatura. <https://www.udg.edu/ca/estudia/Ofertra-formativa/Ofertra-dassignatures/Detall-assignatura?codia=3101G00163&codip=3101G0309&curs=2023>

Universitat de Girona. (2014). Resolución de 19 de diciembre de 2014, de la Universidad de Girona, por la que se publica el plan de estudios de Graduado en Maestro Educación Primaria. *Boletín Oficial del Estado*, 26, 7625-7630.
https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2015-833

Universitat de Lleida (2024). Didàctica de les Ciències Socials I. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100875-2324>

Universitat de Lleida (2024). Didàctica de les Ciències Socials II. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100876-2324>

Universitat de Lleida (2024). Família i Escola. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100867-2324>

Universitat de Lleida (2024). Prevenció i Atenció Biopsicosocial. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100892-2324>

Universitat de Lleida (2024). Processos i Contextos Educatius. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100871-2324>

Universitat de Lleida (2024). Sociologia de l'Educació. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100866-2324>

Universitat de Lleida (2024). Tecnologies Digitals a l'Educació Primària. Guies docents. <https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100873-2324>

- Universitat de Lleida (2024). Teoria, Història i Contextos Educatius. Guies docents.
<https://guiadocent.udl.cat/pdf/ca/100864-2324>
- Universitat de Lleida. (2011). Resolución de 11 de marzo de 2011, de la Universidad de Lleida, por la que se publica el plan de estudios de Graduado en Educación Primaria. *Boletín Oficial del Estado*, 74, 32564-32566. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2011-5601>
- Universitat Rovira i Virgili. (2011). Resolución de 25 de julio de 2011, de la Universidad Rovira i Virgili, por la que se publica el plan de estudios de Graduado en Educación Primaria. *Boletín Oficial del Estado*, 192, 91520-91521. https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-13765
- Universitat Rovira i Virgili (2024). SOCIETAT, FAMÍLIA I EDUCACIÓ. PLA DOCENT. *Continguts*.
https://guiadocent.urv.cat/docnet/guia_docent/assignatures/print/?centre=11&ensenyament=1123&assignatura=11234001&any_academic=2023_24
- Universitat Rovira i Virgili (2024). ESPORT EXTRAESCOLAR. PLA DOCENT. *Continguts*.
https://guiadocent.urv.cat/docnet/guia_docent/?centre=11&ensenyament=1123&assignatura=11234215&fitxa_apartat=57
- West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender & Society*, 1(2), 125–151.
- Xarxa Vives d'Universitats (2021). *La perspectiva de gènere en docència a les universitats de la Xarxa Vives. Situació actual i reptes futurs*. Política Universitària. N. 13.
<https://www3.vives.org/publicacions/arxius/pu13.pdf>

Annexos

ANNEX A: FULL DE CONSENTIMENT INFORMAT

Full de consentiment informat

Títol de l'estudi: Formació en diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària: anàlisi dels plans d'estudis a les universitats públiques catalanes.

Dades de contacte de l'investigador principal:

Juan Manuel Romero de la Rosa

juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat

656.25.19.32

Carrer de Provença, 498, Àtic 1^a (08025) Barcelona

Jo² amb DNI

- He llegit el full d'informació al participant sobre l'estudi del qual se m'ha entregat una còpia.
- He pogut fer preguntes i resoldre els meus dubtes sobre l'estudi i la meva participació.
- Comprenc la meva participació a l'estudi d'acord amb allò expressat al full d'informació al participant sobre l'estudi i de les respostes a les meves preguntes, així com els riscos i beneficis que comporta.
- Accepto que la meva participació és voluntària i dono lliurement la meva conformitat per participar a l'estudi.
- Conec que em puc retirar en qualsevol moment de la participació a l'estudi sense que això em pugui causar cap perjudici.
- Estic informat sobre el tractament que es realitzarà de les meves dades personals.

² Indicar el nom i cognoms del participant.

- Dono el meu consentiment per a l'accés i utilització de les meves dades en les condicions detallades al full d'informació al participant sobre l'estudi.

Sí No

- ³Dono el meu consentiment per a la difusió de les meves dades personals junt amb la publicació dels resultats de l'estudi.

Sí No

- Un cop finalitzada la investigació, és possible que les dades obtingudes siguin d'interès per a altres estudis relacionats. En relació amb això, s'ofereixen les següents opcions:

NO autoritzar l'ús de les seves dades en altres projectes d'investigació relacionats.

SÍ autoritzar l'ús de les seves dades en altres projectes d'investigació relacionats.

I per expressar aquest consentiment, el participant signa en data i lloc aquest full de consentiment:

Signatura del participant

³ Només si en els resultats de l'estudi que es publicaran apareix el nom de les persones o dades que permetin identificar la persona, així com la seva imatge o la seva veu sense tècniques d'anonimització.

Projectes de recerca / Tesis doctorals / Treballs de Fi de Màster / Treballs de Fi de Grau de la URV

Informació bàsica de protecció de dades

Informació bàsica sobre protecció de dades (format tabular)

INFORMACIÓ DE PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS	
Responsable	El responsable del tractament de les seves dades personals és la Universitat Rovira i Virgili amb CIF Q9350003A i amb domicili fiscal al carrer de l'Escorxador, s/n, 43003 de Tarragona.
Finalitat	Participar en Formació en diversitat sexual i de gènere en el Grau en Mestre d'Educació Primària: anàlisi dels plans d'estudis a les universitats públiques catalanes en els termes que es descriuen al full d'informació al participant. En el cas que l'estudi prevegi la publicació, difusió i reutilització dels resultats obtinguts incloent dades personals, les dades personals seran utilitzades per a aquesta finalitat sempre que l'interessat hagi atorgat el seu consentiment.
Drets	Pot exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació o oposició al tractament, mitjançant un escrit adreçat al Registre General de la URV a la mateixa adreça del domicili fiscal o mitjançant la seva presentació al Registre General de la Universitat, presencialment o telemàtica, segons s'indica a https://seuelectronica.urv.cat/registre.html .
Informació addicional	Pot consultar informació addicional sobre aquest tractament de dades personals denominat Treball de Fi de Màster de la URV i els seus drets al Registre d'Activitats del Tractament de la URV publicat a https://seuelectronica.urv.cat/rqpd on també s'hi pot consultar la Política de Privacitat de la URV. Així mateix, pot consultar aquesta informació al Full d'informació al participant sobre l'estudi. Addicionalment, pot adreçar als nostres delegats de protecció de dades qualsevol consulta sobre protecció de dades personals a la direcció de correu electrònic del dpd@urv.cat .

ANNEX B: FULL D'INFORMACIÓ

MODEL DE FULL D'INFORMACIÓ AL PARTICIPANT

TÍTOL DE L'ESTUDI

FORMACIÓ EN DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE EN EL GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ

PRIMÀRIA: ANÀLISI DELS PLANS D'ESTUDIS A LES UNIVERSITATS PÚBLIQUES CATALANES.

INVESTIGADOR PRINCIPAL / DOCTORAND / ESTUDIANT

Juan Manuel Romero de la Rosa

juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat

656.25.19.32

Carrer de Provença, 498, Àtic 1^a (08025) Barcelona

CENTRE

Facultat de Ciències Jurídiques – Universitat Rovira i Virgili (URV)

INTRODUCCIÓ

Ens dirigim a vostè per tal d'informar-lo sobre l'estudi d'investigació en el que se'l convida a participar.

La nostra intenció és que rebí la informació correcta i suficient perquè pugui avaluar i decidir si vol o no participar en aquest estudi. Per aquest motiu, llegeixi aquest full informatiu amb atenció i nosaltres li aclarirem els dubtes que li puguin sorgir. Addicionalment, li informem que vostè es lliure de consultar amb les persones que consideri oportú abans de decidir sobre la seva participació a l'estudi.

PARTICIPACIÓ VOLUNTÀRIA

Ha de saber que la seva participació en aquest estudi és voluntària i que pot decidir no

participar o canviar la seva decisió i retirar el consentiment en qualsevol moment.

DESCRIPCIÓ GENERAL DE L'ESTUDI

Aquest estudi té com a finalitat analitzar com es tracta i aborda la diversitat sexual i de gènere en la formació dels futurs mestres d'Educació Primària a les universitats públiques catalanes: la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat de Girona (UdG), la Universitat de Lleida (UdL) i la Universitat Rovira i Virgili (URV).

Mitjançant una avaluació crítica dels plans d'estudi i una investigació aprofundida de les assignatures relacionades, l'objectiu és identificar oportunitats de millora per assegurar que la formació dels docents compleixi amb el compromís d'inclusió, diversitat i equitat en l'àmbit educatiu. S'aplicaran mètodes i tècniques d'investigació social i educativa, incloent-hi enquestes i entrevistes amb estudiants i docents, per obtenir una comprensió completa dels resultats.

BENEFICIS I RISCOS

L'execució d'aquesta investigació té com a propòsit assegurar que els futurs mestres surtin de la facultat amb els coneixements necessaris per abordar els reptes de la societat actual i contribuir a millorar la qualitat del sistema educatiu català. A més, el Decret 175/2022 d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, derivat de l'aplicació de la Llei orgànica 3/2020, incorpora la perspectiva de gènere.

Amb relació als beneficis, la investigació proporcionarà informació sobre la situació actual sobre l'ensenyament de la diversitat de gènere en els diferents plans d'estudi i podrà servir com a eina de millora per garantir la inclusió en l'àmbit educatiu. També afavorirà la conformitat amb els requisits legals i directives educatives actuals, com ara el Decret 175/2022.

És per aquest motiu que aquest estudi no implica cap risc per als participants, tot i que és important considerar possibles preocupacions ètiques o emocionals que puguin sorgir durant les enquestes o entrevistes. Es posarà èmfasi en garantir la confidencialitat i el respecte per la privacitat dels participants, així com abordar amb sensibilitat les preguntes sensibles sobre diversitat sexual i de gènere. S'assegurarà que la participació sigui voluntària i sense cap repercussió negativa per als participants.

CONFIDENCIALITAT I PROTECCIÓ DE DADES

Tota la informació recopilada sobre les persones participants en el marc d'aquest estudi es mantindrà estrictament confidencial i amb aplicació de les corresponents mesures de seguretat que garanteixin, a més de la seva confidencialitat, la seva integritat, disponibilitat, autenticitat i traçabilitat.

Les dades personals recollides per a l'estudi estaran identificades mitjançant un codi i només l'investigador principal o els seus col·laboradors podran relacionar aquestes dades amb els participants. Mai s'identificarà a les persones participants en cap informe, presentació ni publicació que sorgeixi d'aquest estudi. Per tant, la seva identitat no serà revelada a cap persona, excepte quan sigui requerit pel Comitè d'Ètica al que es sotmet l'estudi amb la finalitat de comprovar les dades i procediments de l'estudi.

Per al tractament de les dades s'utilitzaran els sistemes d'informació propis de la Universitat Rovira i Virgili instal·lats a la seva xarxa informàtica aplicant-se les mesures de seguretat de la informació establertes pel Reial Decret 3/2010 que regula l'Esquema Nacional de Seguretat. Concretament, les dades es recolliran mitjançant formularis i entrevistes i s'introduiran en el sistema d'informació de dades de la Universitat Rovira i Virgili. Posteriorment, per analitzar les dades s'utilitzarà el programa Microsoft Excel.

El personal investigador de l'estudi es compromet a complir la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, a més del Reglament (UE) núm. 2016/679, del Parlament europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals, i signarà un compromís de participació i confidencialitat.

La finalitat del tractament de les dades és la participació en l'estudi d'acord amb el consentiment de la persona participant.

La persona participant podrà interrompre la seva participació a retirant el seu consentiment en qualsevol moment, sense que sigui necessària la seva justificació. En aquest cas, les dades no es podran eliminar per tal de garantir la validesa dels resultats i complir amb les obligacions legals aplicables a l'estudi, però sí que quedaran codificades de manera que no sigui possible vincular-les a la seva persona.

INFORMACIÓ AMPLIADA SOBRE EL TRACTAMENT DE DADES PERSONALS

De conformitat amb el que disposa la legislació vigent en matèria de protecció de dades aplicable a la Universitat Rovira i Virgili (URV) i publicada a l'apartat "Legislació aplicable" de l'espai "Protecció de dades de caràcter personal" de la Seu Electrònica (<https://seuelectronica.urv.cat/rqpd/>), es posa en coneixement de les persones interessades la informació següent:

a) Qui és el responsable del tractament de les seves dades?

• Identificació	Universitat Rovira i Virgili CIF: Q9350003A
• Adreça Postal	Carrer de l'Escorxador, s/n 43003 Tarragona
• Dades de contacte dels DPD	DPD - Delegats de protecció de dades de la URV Correu electrònic: dpd@urv.cat

b) Quines dades personals tractem i amb quina finalitat?

Les dades personals són tractades amb la finalitat de participar en **Treball de Final de Màster** en els termes que es descriuen al full d'informació al participant. En el cas que l'estudi prevegi la publicació, difusió i reutilització dels resultats obtinguts incloent dades personals, les dades personals seran utilitzades per a aquesta finalitat sempre que l'interessat hagi atorgat el seu consentiment.

c) A quins destinataris es comunicaran les seves dades?

En el marc del tractament mencionat, les seves dades no es cediran a tercers tret que existeixi obligació legal o s'indiqui expressament en el full d'informació al participant.

d) Quina és la legitimació per al tractament de les seves dades?

La legitimació d'aquest tractament es basa en el consentiment que dona la persona interessada de forma expressa.

e) Quines mesures de seguretat apliquem en el tractament de les seves dades?

La Universitat es responsabilitza d'aplicar les mesures de seguretat i la resta d'obligacions derivades de la legislació de protecció de dades de caràcter personal, d'acord amb l'Esquema Nacional de Seguretat, Reial Decret 3/2010.

En aquest sentit, La Universitat Rovira i Virgili s'ha dotat d'una Política de Seguretat que pot ser consultada a la secció sobre "Legislació i normativa" de la pàgina web de la Universitat dintre de "Normativa pròpia" i "Altres normes", <http://www.urv.cat/ca/universitat/normatives/altres-normes/>.

Adicionalment, al Full d'informació al participant es concreten algunes mesures de seguretat específiques que es tindran en compte durant la realització de l'estudi.

f) Quins són els drets dels interessats?

L'interessat té dret a accedir a les seves dades personals; a demanar la rectificació de les dades inexactes; a sol·licitar la cancel·lació i supressió; a oposar-se al tractament, inclosa l'elaboració de perfils; a limitar fins a una data determinada el tractament de les seves dades; i a la portabilitat de les mateixes en format electrònic.

La persona participant pot interrompre la seva participació a l'estudi retirant el seu consentiment en qualsevol moment, sense donar explicacions. En aquest cas, les dades no es podran eliminar per tal de garantir la validesa dels resultats i complir amb les obligacions legals aplicables a l'estudi, però no serà possible vincular-les a la seva persona.

Podrà exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació, oposició, limitació i portabilitat mitjançant comunicació escrita, detallant motivadament la sol·licitud, adreçada al Registre General (Carrer de l'Escorxador, s/n, 43003 de Tarragona) o mitjançant la seva presentació al Registre General de la Universitat, presencialment o telemàtica, segons s'indica a <https://seuelectronica.urv.cat/registre.html>.

Així mateix, l'informem que té dret a presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades mitjançant el mecanisme que estableixi. Pot consultar més informació a <https://apdcat.gencat.cat/ca/inici>.

Finalment, l'informem que podrà sol·licitar informació relacionada amb la protecció de dades personals mitjançant correu electrònic als nostres delegats de protecció de dades a la direcció del dpd@urv.cat.

g) Quant de temps conservarem les seves dades?

El període de conservació de les dades és de 5 anys un cop finalitzat l'estudi, tret que el full d'informació al participant estableixi un període diferent. En qualsevol cas, es conservaran les dades fins a la revocació del consentiment per part de la persona interessada.

ANNEX C: FORMULARI ALUMANT 4T ANY DEL GRAU

Estimats estudiants,

Soc Juanma Romero de la Rosa, estudiant del Màster en Innovació en la Intervenció Social i Educativa a la Universitat Rovira i Virgili (URV). Actualment, estic realitzant el meu Treball de Final de Màster (TFM) centrat en l'avaluació de la formació en diversitat sexual i de gènere en les universitats públiques catalanes que ofereixen el Grau en Mestre d'Educació Primària.

Aquesta enquesta té com a objectiu recollir les percepcions dels estudiants respecte a la manera com s'aborda la diversitat sexual i de gènere al llarg de la seva formació universitària. La vostra participació és fonamental per a la meva recerca i per a l'avanç de la comprensió en aquest àmbit crucial de l'educació.

Tingueu en compte que totes les vostres respostes seran tractades amb la màxima confidencialitat i utilitzades únicament amb finalitats de recerca. Al proporcionar les vostres respostes, esteu donant el vostre consentiment perquè les dades siguin utilitzades amb aquesta finalitat.

Si teniu alguna pregunta sobre l'enquesta o el meu TFM, no dubteu a contactar amb mi a través de juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat

Agraeixo de tot cor la vostra col·laboració en aquesta investigació i la vostra dedicació a millorar la qualitat de l'educació.

Salutacions cordials,

Juanma Romero de la Rosa

Estudiant del Màster en Innovació en la Intervenció Social i Educativa

Universitat Rovira i Virgili (URV)

Juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat

1. TRACTAMENT DE DADES

1.1. Consentiment per al Tractament de Dades

- Entenc la finalitat de l'enquesta i estic d'acord en participar-hi.
- Consentó que les meves respostes siguin utilitzades amb finalitats de recerca pel TFM.

2. INFORMACIÓ PERSONAL

2.1. Edat

- 18 – 20 anys.
- 21 – 25 anys.
- 26 – 30 anys.
- 31 – 35 anys.
- 36 – 40 anys.
- + 40 anys.

2.2. Amb quin sexe t'identifiques?

- No binari.
- Dona.
- Home.
- Altres (Especifica):

2.3. T'identifiques amb el col·lectiu LGTBIQ+?

- Sí.
- No.

2.4. Universitat en la qual estàs realitzant el Grau en Mestre d'Educació Primària.

- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
- Universitat de Barcelona (UB).
- Universitat de Girona (UdG).
- Universitat de Lleida (UdL).
- Universitat Rovira i Virgili (URV).

2.5. Si has triat la UAB, quina menció realitzes:

- Menció en Llengües Estrangeres: Anglès .
- Menció en Educació Física.
- Menció en Necessitats Educatives Específiques.

- Menció en Educació Musical.
- Menció en Educació Performativa de les Arts.
- Menció en Llengua i Literatura.
- Menció en Llengües Estrangeres: Francès.
- Menció en Ciències Socials.
- Menció en Ciències Experimentals.
- Menció en Matemàtiques.
- Menció en Educació Científica i Matemàtica amb Eines Digitals.
- Menció en Educació Científica i Estudis Socials amb Eines Digitals i Recursos Multimèdia.
- Menció en Llengua i Estudis Socials.

2.6. Si has triat la UB, quina menció realitzes:

- Menció en Aprofundiment Curricular.
- Menció en Atenció a la Diversitat.
- Menció en Biblioteques Escolars.
- Menció en Educació Física.
- Menció en Educació Musical.
- Menció en Educació Visual i Plàstica.
- Menció en Llengües Extragueres: Anglès.
- Menció en Tecnologies Digitals per a l'Aprenentatge, la Comunicació i l'Expressió.

2.7. Si has triat la UdG, quina menció realitzes:

- Menció en Tecnologies de la Informació i la Comunicació.
- Menció en Educació Musical.
- Menció en Llengua Estrangera (Anglès).
- Menció en Educació Física.
- Menció en Arts Visuals i Plàstiques.
- Menció en Educació Científica i Ambiental.

2.8. Si has triat la UdL, quina menció realitzes:

- Menció en Educació Física.
- Menció en Anglès.
- Menció en Educació Musical.
- Menció Necessitats Educatives Especials i Educació per a la Diversitat.
- Menció STEM.

2.9. Si has triat la UdL, quina menció realitzes:

- Menció en Educació Física .
- Menció en Educació Musical i Dansa.
- Menció en Atenció a la Diversitat.
- Menció en Llengua Anglesa.

3. PERCEPCIONS SOBRE LA INCLUSIÓ DE LA DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE EN LA FORMACIÓ.

3.1. Com valores el nivell d'inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la teva formació en el Grau en Mestre d'Educació Primària? (1 - Molt poc inclòs, 5 - Molt inclòs)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

3.2. Has rebut formació específica sobre diversitat sexual i de gènere durant el teu grau?

- Sí.
- No.

3.3. Si has rebut formació específica sobre diversitat sexual i de gènere, a quin curs va ser?

- 1r curs.
- 2n curs.
- 3r curs.
- 4t curs.

3.4. La formació específica, com la qualificaries en termes d'eficàcia? (1-Molt poc eficaç, 5 Molt eficaç).

- 1
- 2
- 3

4

5

4. Tipus d'assignatura relacionada amb la diversitat sexual i de gènere.

4.1. Indica quin tipus d'assignatures han abordat la diversitat sexual i de gènere en la teva formació. Marca totes les opcions que siguin aplicables.

Formació bàsica.

Obligatòria.

Optatives.

Seminaris de pràcticum.

Treball de Final de Grau

4.2. Si has seleccionat formació bàsica, especifica quina o quines:

4.3. Si has seleccionat assignatures obligatòries, especifica quina o quines:

4.4. Si has seleccionat assignatures optatives, especifica quina o quines:

5. Observació i comentaris

5.1. Si tens alguna observació o comentari adicional sobre la inclusió de la diversitat sexual i de gènere en la teva formació, si us plau, comparteix-la aquí:

5.2.

Moltes gràcies per la teva participació en aquesta enquesta! La teva contribució és essencial per a la meva recerca i la millora continua de la formació en diversitat sexual i de gènere. Si tens cap pregunta adicional o vols compartir més comentaris, no dubtis a posar-te en contacte amb mi a través de juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat.

Agraeixo sincerament el temps i l'interès que has dedicat a aquest estudi. Les teves respostes són valuoses i ajudaran a avançar en la comprensió d'aquesta important qüestió educativa.

Salutacions,

Juanma Romero de la Rosa

Estudiant de Màster en Innovació en la Intervenció Social i Educativa

Universitat Rovira i Virgili (URV)

juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat

ANNEX D: GUIÓ D'ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA

Bloc 1: Percepcions sobre la inclusió de continguts.

- Com perceben la importància d'incloure continguts de diversitat sexual i de gènere en la formació dels mestres?
- Quines són les seves actituds i creences envers aquesta inclusió?

Bloc 2: Experiències pràctiques.

- Exemples específics de com han abordat temes de diversitat sexual i de gènere en les seves classes.
- Quines han estat les reaccions dels estudiants davant d'aquests continguts?

Bloc 3: Estratègies pedagògiques.

- Quines estratègies pedagògiques han trobat més efectives per facilitar la comprensió i acceptació de la diversitat sexual i de gènere?
- Com adapten les seves metodologies per acomodar aquesta inclusió?

Bloc 4: Desafiaments enfrontats.

- Quins desafiaments han experimentat en la inclusió d'aquests continguts?
- Com han abordat aquest desafiaments i quines solucions han implementat?

Bloc 5: Suggestiments per a la millora.

- Quins suggeriments tenen per millorar la integració de temes de diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudi?
- Com podria la universitat oferir un millor suport en aquest àmbit?

Bloc 6: Exploració de noves temàtiques.

ANNEX E: GUIÓ SISTEMATITZACIÓ PLANS D'ESTUDIS

Universitat	Assignatura	Curs	Tipus d'assignatura	Àrea temàtica	Continguts relacionats	Categorització	Enfocament pedagògic

**SI ETS ESTUDIANT 4T ANY
DEL GRAU EN MESTRE
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA
ET NECESSITO!**

PARTICIPA EN LA MEVA INVESTIGACIÓ SOBRE LA
FORMACIÓ EN DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE EN
EL GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA A LES
UNIVERSITATS PÚBLIQUES CATALANES

COM?
A TRAVÉS D'UNA ENQUESTA
RÀPIDA I SENZILLA

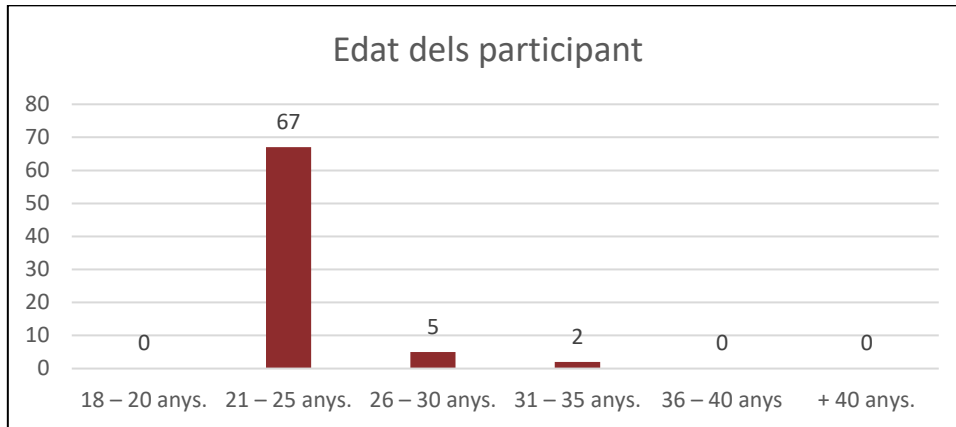
Més informació:
juanmanuel.romero@estudiants.urv.cat

 UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI

ANNEX F: GRÀFIQUES FORMULARI ALUMNAT

II·lustració 12

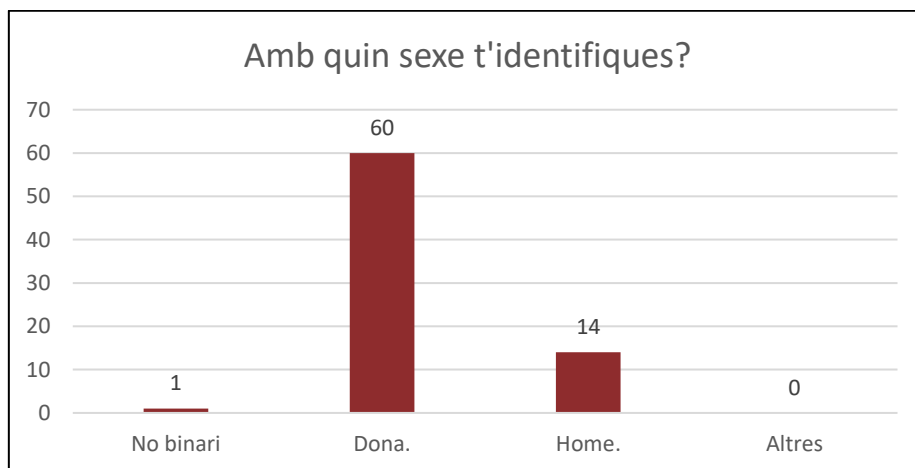
Relació de l'edat dels enquestats que han respost el formulari.

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 13

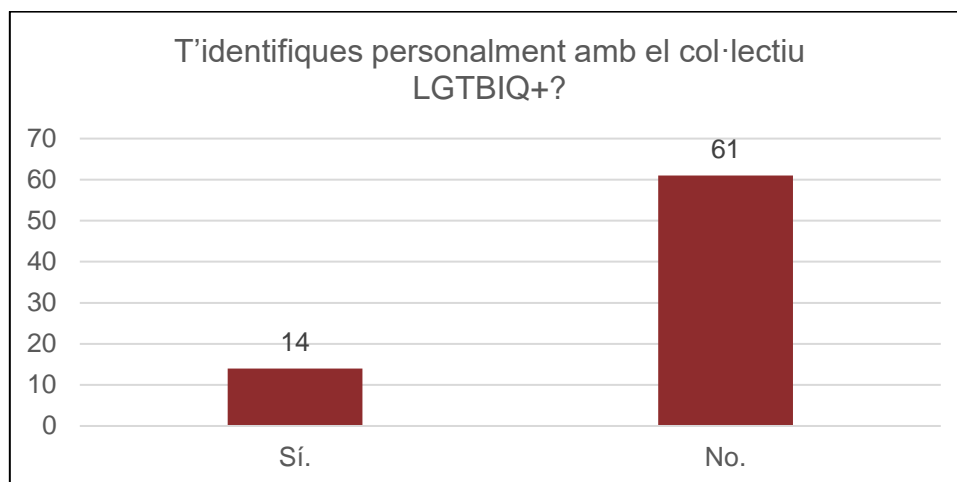
Relació del sexe dels alumnes que han respost el formulari

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 14

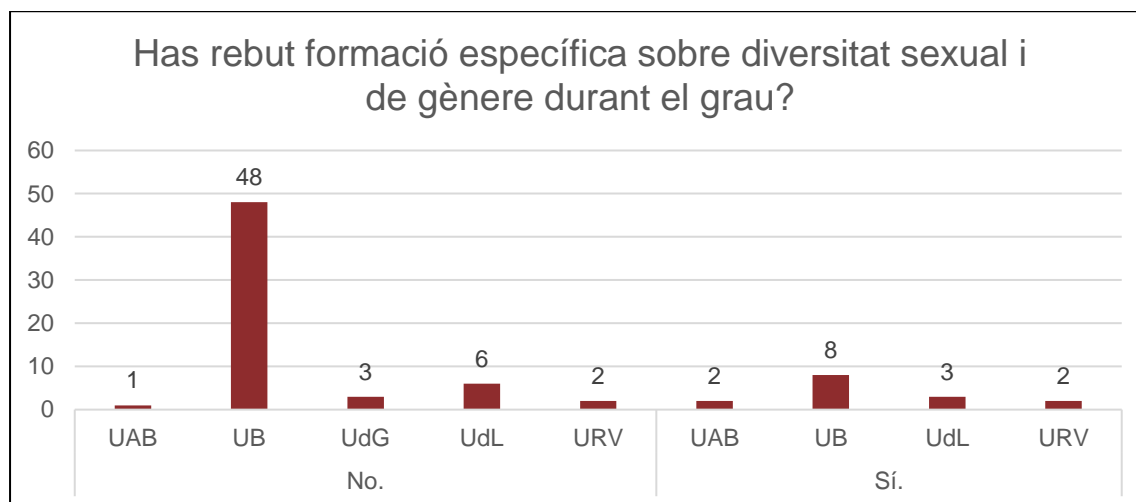
Relació d'alumnes amb la identificació personal amb el col·lectiu LGTBI+

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 15

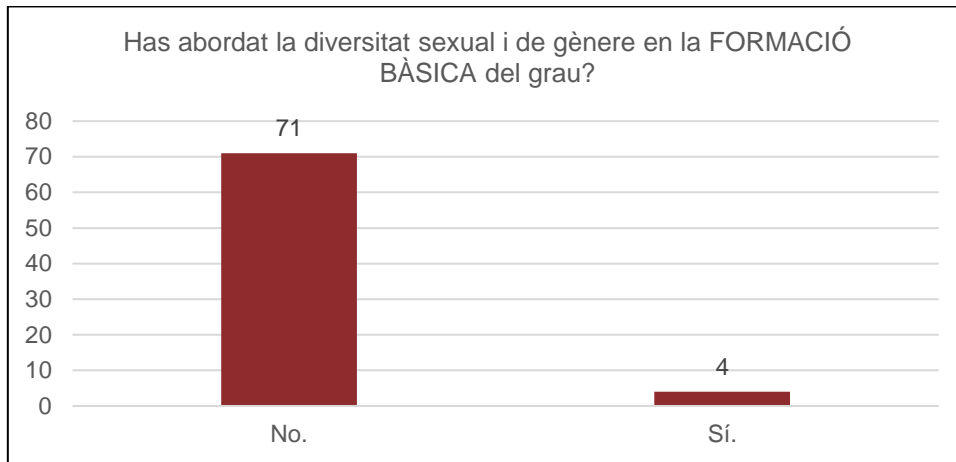
Abordatge de l'educació en diversitat sexual i de gènere durant el grau per universitats.

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 16

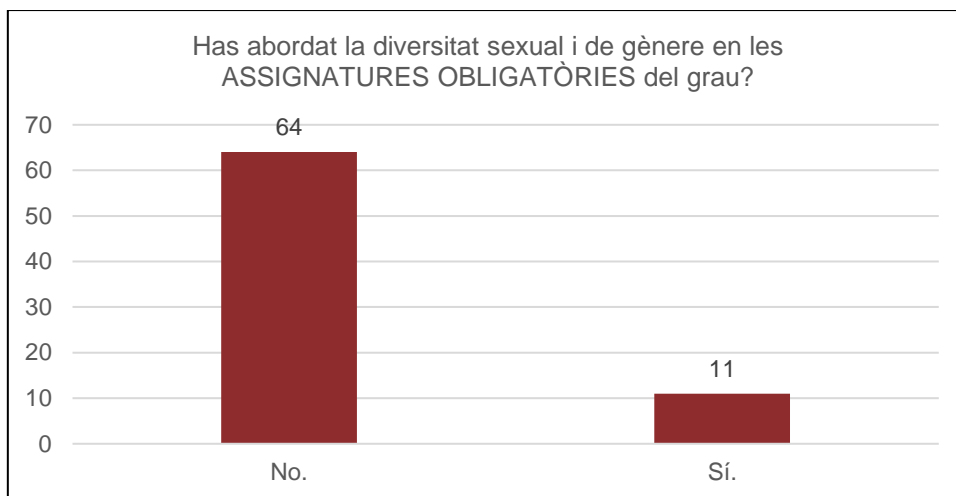
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en la formació bàsica del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 17

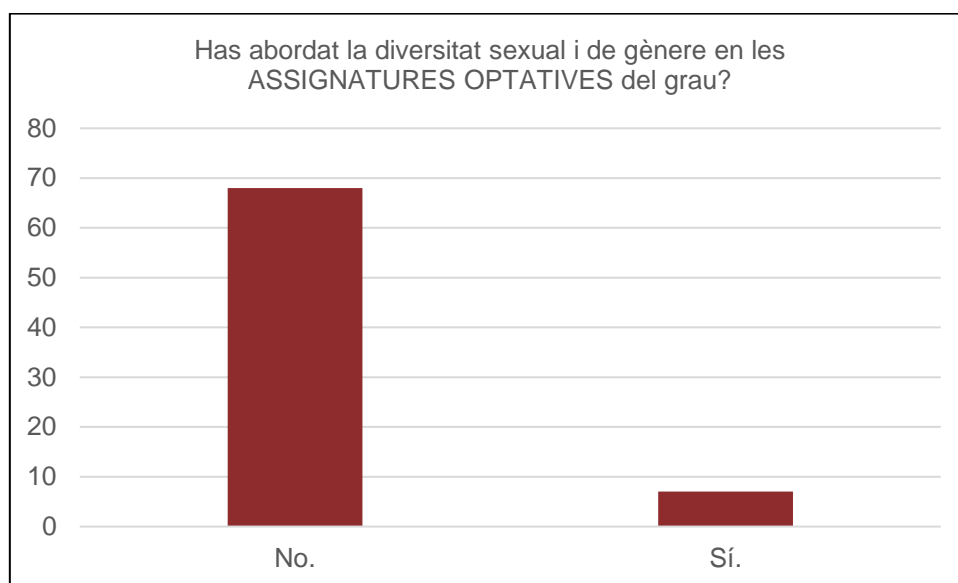
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en les assignatures obligatòries del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 18

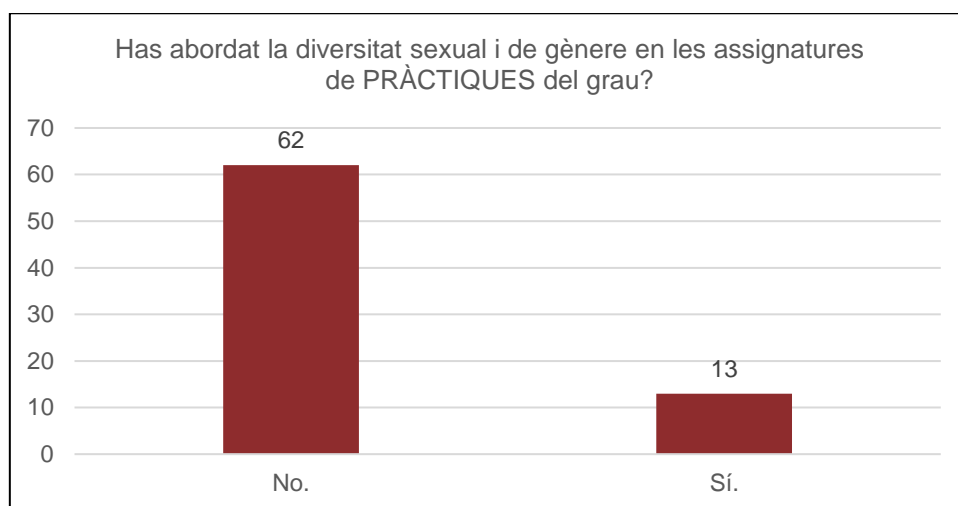
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en les assignatures optatives del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 19

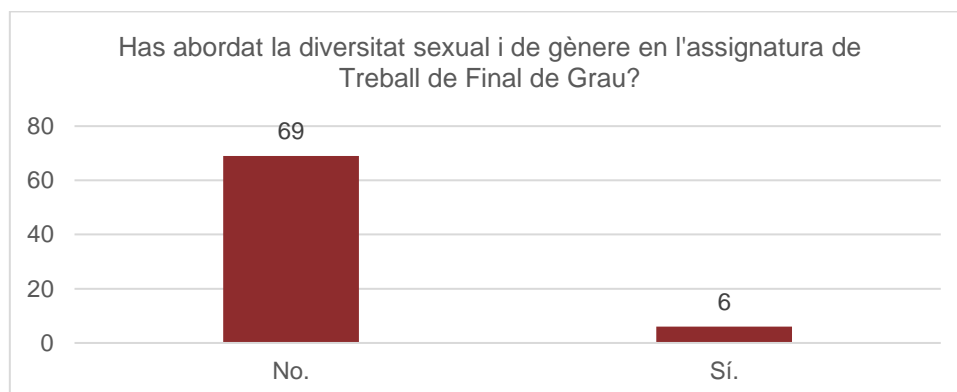
Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en les pràctiques del grau

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

II·lustració 20

Abordatge de la diversitat sexual i de gènere en el Treball de Final de Grau

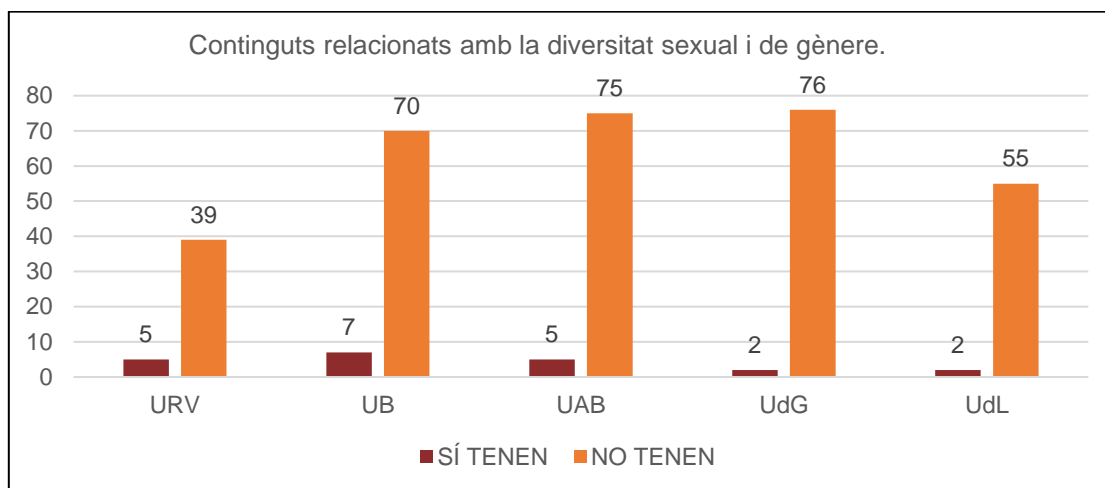

Nota: Dades extretes del Excel de recollida de dades del formulari.

ANNEX G: GRÀFIQUES DEL ANÀLISI DELS PLANS DOCENTS

II·lustració 21

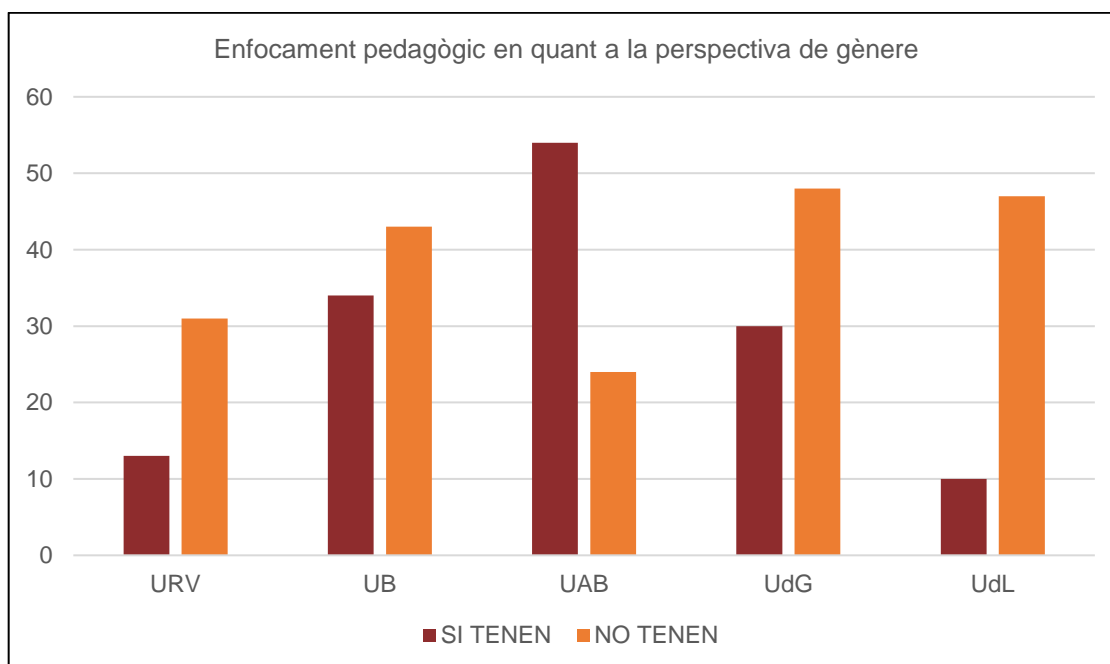
Assignatures que aborden la diversitat sexual i de gènere en les diferents universitats.

Nota: Dades extretes del Excel i dels plans docents publicats als webs de les facultats.

II·lustració 22

Enfocament pedagògic en quant a la perspectiva de gènere en les assignatures del grau.

Nota: Dades extretes del Excel i dels plans docents publicats als webs de les facultats.

